

T.C.
RECEP TAYYIP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SINIF EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

KAVRAMSAL DEĞİŞİM METİNLERİNİN İLKOKUL 4. SINIF
ÖĞRENCİLERİNİN KAVRAM YANILGILARININ GİDERİLMESİNE
VE BAŞARISINA ETKİSİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Tezin Yazarı

Mustafa Emirhan YILDIRIM

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Yılmaz GEÇİT

RİZE 2016

T.C.
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SINIF EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

**KAVRAMSAL DEĞİŞİM METİNLERİNİN İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN
KAVRAM YANILGILARININ GİDERİLMESİNE VE BAŞARISINA ETKİSİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

Tezin Yazarı

Mustafa Emirhan YILDIRIM

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Yılmaz GEÇİT

Tez Savunma Tarihi

30/03/2016

Tez Jürisi Üyeleri

Adı ve Soyadı

İmza

Başkan: Doç. Dr. Yavuz AKBAŞ

Üye: Doç. Dr. Yılmaz GEÇİT

Üye: Yrd. Doç. Dr. Adem BELDAĞ

Enstitü Müdürü

...../...../20..

Onay Tarihi

RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu tezi bilimsel metotlara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak hazırlayıp sunduğumu, tezde bana ait olmayan tüm bilgi, düşünce ve sonuçları belirttiğimi ve kaynağımı gösterdiğimi beyan ederim. 29/04/2016

Mustafa Emirhan YILDIRIM

ÖNSÖZ

Kavram öğretimi yeni programın temel yapı taşlarından olması sebebiyle birçok öğretim programının temel unsurlarından biri haline gelmiştir. Bu nedenle ülkemizde ve yurt dışında kavramlarla ilgili çok çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalarda fen, matematik, sosyal bilgiler ve türkçe alanlarında bazı yanlışlar tespit edilmiştir. Yine aynı şekilde yapılan çalışmaların bazılarında da kavram yanlışları hem tespit edilmiş hem de bu yanlışlar giderilmeye çalışılmıştır. Sosyal bilgiler alanında yapılan çalışmaların daha çok coğrafi kavramlar üzerine yoğunlaştığı ancak sosyal bilgilerin diğer alanlarını teşkil eden disiplinlerle ilgili çalışmaların oldukça nadir olduğu belirlenmiştir. Öte yandan yapılan çalışmalarında daha çok orta öğrenim ve üniversite düzeyinde olduğu da görülmüştür. Bu çalışmada ise 4. Sınıf sosyal bilgiler dersi insanlar ve yönetim ünitesindeki bazı kavramlarla ilgili kavramsal değişim metinleri geliştirilmiş ve bu metinlerin kavram yanlışlarının giderilmesine ve ders başarısına etkisi incelenmiştir.

Tez danışmanlığımı üstlenerek çalışmaların yürütülmesinde ilgi ve desteğini esirgemeyen, çalışma boyunca bilgi ve tecrübelerinden devamlı faydalandığım değerli hocam sayın Doç. Dr. Yılmaz GEÇİT'e, tez konusunun belirlenmesinde ve karşılaşılan sıkıntıların atlatılmasında yoğun çalışmasına rağmen her zaman yol gösteren değerli hocam Prof. Dr. Mehmet KÜÇÜK'e, kavramsal değişim metinlerinin geliştirilmesinde bana yol gösterici olan Doç. Dr. Yavuz AKBAŞ'a teşekkürlerimi saygıyla arz ederim. Yine tezimin hazırlanma sürecinde katkılarını esirgemeyen Öğr. Gör. Yasemin BAKİ'ye, Öğr. Gör. Hüseyin ATALAY'a, Doç. Dr. Selami YANGIN'a, Doç. Dr. İlhan TURAN'a, Yrd. Doç. Adem BELDAĞ'a, Yrd. Doç. Ahmet TOKDEMİR'e, Yrd. Doç. Dr. Gökhan KAHVECİ'ye, Yrd. Doç. Dr. Kader BİRİNCİ KONUR'a en kalbi muhabbetlerimle teşekkür ederim. Ayrıca tez çalışmasının uygulanmasında yardımcı olan Hasan BİLGİN'e, Adem Ali DEMİR'e, Elif BİLGİN'e, Dursun Ali DOĞRU hocalarıma ve desteklerini hiç eksik etmeyen Mahir BAYIR, Şaban AZMAN, Şahin ŞAHİN, Mustafa ERDOĞAN, ve benim için müstesna yere sahip talebe kardeşlerime teşekkürü bir borç bilir ve bu çalışmamı annem, babam ve kız kardeşime hediye ederim.

Mustafa Emirhan YILDIRIM

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	4
İÇİNDEKİLER.....	5
GİRİŞ.....	10
Problem durumu	14
Araştırmanın amacı	15
Araştırmanın sınırlılıkları	16
Araştırmanın varsayımları	16
Araştırmanın Önemi	16
Tanımlar	19
Kısaltmalar	20

BİRİNCİ BÖLÜM

YAPILAN ÇALIŞMALAR

1.1. Kavram yanlışlarının tespitine yönelik çalışmalar.....	21
1.2. Kavram yanlışlarının düzeltilmesine yönelik çalışmalar.....	23

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli.....	26
2.2. Araştırmanın Çalışma Grubu.....	29
2.3. Veri toplama araçları	30
2.3.1. İnsanlar ve Yönetim Akademik Başarı Testinin Geliştirilmesi.....	30
2.3.1.1 İnsanlar ve Yönetim Akademik Başarı Testi İstatistik Bilgiler.30	
2.3.2. İnsanlar ve Yönetim Bilişsel Kavram Testinin Geliştirilmesi.....	35
2.3.2.1. İnsanlar ve Yönetim Bilişsel Kavram Testi İstatistik Bilgiler .	36
2.3.3. Mülakat	39
2.3.4. Kavramsal Değişim Metinlerinin Geliştirilmesi.....	40
2.3.5. Verilerin Analizi	46

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

3.1 Birinci Alt Probleme Ait Bulgular	48
3.1.1. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön-Test Ve Son-Test Puanlarının Karşılaştırılması.....	48
3.1.1.1. Deney ve Kontrol grubu İYABT Ön-Test Puanlarına İlişkin Bulgular	48
3.1.1.2. Deney ve Kontrol Grubu İYBKT Ön-Test Puanlarına İlişkin Bulgular	49
3.1.1.3. Deney ve Kontrol Grubu İYABT Son-test Puanlarına İlişkin Bulgular	50
3.1.1.4. Deney ve Kontrol Grubu İYABT Son-Test Puanlarına İlişkin Bulgular	50
3.1.1.5. Deney ve Kontrol Grubu İYBKT son-test puanlarına ilişkin bulgular	52
3.1.2. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular.....	53
3.1.2.1. Deney Grubu İYABT Öntest-Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular	53
3.1.2.2. Deney Gurubu İYBKT Öntest-Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular	54
3.1.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular	54
3.1.3.1. Kontrol Grubu İYABT Öntest-Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular	54
3.1.3.2. Kontrol Gurubu İYBKT Öntest-Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular	55
3.1.4. Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular.....	55
3.1.4.1. İnsanlar ve Yönetim Ünitesindeki Beş Kavram İle İlgili Yanılgı Düzeyleri.....	55
3.1.4.2. Görülen Yanılgılar	56
3.1.4.2.1. Kamuoyu İle İlgili Eksik Anlamalar ve Kavram Yanılgıları	56

3.1.4.2.2. Yönetim Kavramı ve Yönetim Kavramı İle İlgili Eksik Anlamalar Ve Kavram Yanılgıları.....	58
3.1.4.2.3. Milli Egemenlik Kavramı İle İlgili Tespit Edilen Eksik Anlamalar ve Kavram Yanılgıları.....	59
3.1.4.2.4. Milli bağımsızlık kavramı ile ilgili Eksik Anlamalar ve Kavram yanılgıları	60
3.1.4.2.5. Demokrasi Kavramı İle İlgili Eksik Anlamalar ve Kavram Yanılgıları	61
3.1.5. Beşinci Alt Probleme Ait Bulgular	62
3.1.5.1. Deney Grubu Öğrencilerinin İYBKT çapraz karşılaştırmaları.	62

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

4.1. Deney ve Kontrol Gruplarına Uygulanan İYABT ve İYBKT Testlerinin Ön-Test ve Son-Test Sonuçlarına Dair Sonuç ve Tartışma.....	70
4.2. Deney Gurubu Öğrencilerinin Kavramları Anlama Düzeyinde Uygulama Öncesinden Sonrasına Nasıl Bir Değişiklik Olduğuna Dair Sonuç ve Tartışma	72
4.3. İnsanlar ve Yönetim Ünitesindeki Belirlenen Beş Kavram ile İlgili Görülen Yanılgılara Dair Sonuç ve Tartışma	74
4.4. Eğitimcilerle Öneriler	80
4.5. Araştırmacılara Öneriler	81
KAYNAKÇA.....	83
EKLER.....	90
Ek-1 İzinler	90
Ek-2 Kullanılan Testler	91
Ek-3 Yarı Yapılandırılmış Mülakat Soruları.....	104
Ek-4 Kavramsal Değişim Metinleri.....	105
Ek-5 Örnek Ders Planı.....	126
ÖZET.....	128
ABSTRACT.....	129
ÖZGEÇMİŞ.....	130

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Deneysel Çalışmada İzlenen Yol.....	29
Tablo 2. Araştırma Gurupları	29
Tablo 3. İnsanlar ve Yönetim Akademik Başarı Testi Maddeleri Ayırt Edicilik ve Güçlük Değerleri.....	31
Tablo 4. Kazanım Belirtke Tablosu	34
Tablo 5. Bloom'un Bilişsel Alan Basamaklarına Göre Soruların Dağılımı	34
Tablo 6. İnsanlar ve Yönetim Bilişsel Kavram Testi Maddeleri Ayırt Edicilik ve Güçlük Değerleri	36
Tablo 7. Deneysel ve Kontrol Grubu İYABT Ön-test Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları	48
Tablo 8. Deneysel ve Kontrol Grubu İYABT Ön-test Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları	49
Tablo 9. Deneysel ve Kontrol Grubu İYBKT Ön-test Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları	49
Tablo 10. Deneysel ve Kontrol Grubu İYBKT Ön-Test Puanlarına İlişkin T-Testi Sonuçları	51
Tablo 11. Deneysel ve Kontrol Grubu İYABT Son-test Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları	51
Tablo 12. Deneysel ve Kontrol Grubu İYABT Son-test Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları	51
Tablo 13. Deneysel ve Kontrol Grubu İYBKT Son-test Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları	52
Tablo 14. Deneysel ve Kontrol Grubu İYBKT Son-test Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları	53
Tablo 15. Deneysel Grubu Öğrencileri İYABT Ön-Test ve Son-Test Ortalama Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları	53
Tablo 16. Deneysel Grubu Öğrencileri İYBKT Öntest ve Sontest Ortalama Puanlarına İlişkin T-Testi Sonuçları	54
Tablo 17. Kontrol Grubu İYABT Ön-Test ve Son-Test Ortalama Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları	54

Tablo 18. Kontrol Grubu İYBKT Ön-Test ve Son-Test Ortalama Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları	55
Tablo 19. Öğrencilerin Kavram Yanılgılarını Belirlemek İçin Yapılan Mülakat Sonuçları Kategorilere Göre Analizi	55
Tablo 20. Deney Grubu Öğrencilerinin İYBKT’de Bulunan Kamuoyu ile İlgili Sorulara Verdikleri Cevapların Karşılaştırılması	63
Tablo 21. Deney Grubu Öğrencilerinin İYBKT’de Bulunan Milli Bağımsızlık ile İlgili Sorulara Verdikleri Cevapların Karşılaştırılması	64
Tablo 22. Deney Grubu Öğrencilerinin İYBKT’de Bulunan Milli Egemenlik ile İlgili Sorulara Verdikleri Cevapların Karşılaştırılması	65
Tablo 23. Deney Grubu Öğrencilerinin İYBKT’de Bulunan Demokrasi ile İlgili Sorulara Verdikleri Cevapların Karşılaştırılması	66
Tablo 24. Deney Grubu Öğrencilerinin İYBKT’de Bulunan Yönetim ile İlgili Sorulara Verdikleri Cevapların Karşılaştırılması.....	67

GİRİŞ

Sosyal Bilgiler Dersinin amacı, öğrencilerin toplum ve sorunları hakkında bilgi sahibi olmalarında ve bir vatandaş olarak sorumluluklarını öğrenmelerinde, insan ilişkilerini anlamalarında, ulusal özellikleri kavrama sürecinde bireylere yardımcı olmaktadır (Aykaç ve Başar, 2005:14). Vatandaş olarak sorumluluklarını öğrenmek ve insan ilişkilerini anlamlandırmak insanların yaşamlarını devam ettirebilmeleri için kaçınılmaz bir gerekliliktir. Yaşamlarının devamı ise “iletişim” kavramı ile tanımlanan olay döngüsünde süregelmektedir (MEB, 2014:3). İnsan, yaşamını iletişim kurarak sürdürmekte ve iletişimsiz bir yaşam düşünülemez. Hatta öğrenme süreci bir iletişim döngüsünde meydana gelmektedir. Etkili bir iletişim için bireylerin kullandıkları kavramlar ve bu kavramlara yükledikleri anlamların benzer olması oldukça önemlidir.

Kavramlar özelliklerine göre çeşitli sınıflara ayrılır. Gagne kavramları, somut kavramlar ve tanımlanmış (soyut kavramlar) olarak iki gruba ayırmıştır. Somut kavramların yaşamın ilk yıllarından itibaren informal yollarla öğrenildiğini, soyut kavramları öğrenmek için genellikle belli bir program dahilinde öğretimin sağlanması gerektiği vurgulanmıştır (Akt. Senemoğlu, 2010:512). *Kavrama* yönelik literatürde araştırmacılar tarafından çeşitli tanımlamalar yapılmıştır. Viard G.'ye (1960) göre *kavramlar*, bir genellemeyle beraber soyut sembollerdir; objelerin belirli bir gruba ait tüm bilgilerinin özet halidir (Akt. Akbaş, 2008:1). Kavramlar, aynı temel özellikleri muhtevasında bulunduran nesne, görüş, durum ve olaylar için geliştirilen ortak adlandırmalardır zira biz gözlemlerimiz, deneyimlerimiz sonucunda kazandığımız bilgilerimizi bu sayede gruplandırır ve sistematik olarak ortak bir yapı haline getiririz (Kılıçoğlu, 2011:8). Bilginin yapı taşları olan kavramlar, insanların öğrendiklerini sınıflandırmalarına ve organize etmelerine yardımcı olmaktadır. Bilişsel bir araç olan kavramlar bireyin fikir yürütmesini sağlayarak detay bakımından zenginleşen bilgileri kullanılabilir birimler haline getirirler (Senemoğlu, 2010:514). Kısaca kavramlar bilgilerin temel taşlarıdır ve bilimsel bilgilerde bu kavramlar arası ilişkiler sonucu meydana gelmektedir (Aydın ve Balım, 2013:339).

Marsden (1995), kavramlara yönelik daha önce yapılan tanım ve sınıflandırmaların yetersiz olduğunu düşünerek yeni bir bakış açısıyla kavramları somut- soyut ve

teknik- günlük kavramlar şeklinde iki bölüme ayırmış ve bunlara bağlı olarak kavramlar arasında dört gruptan oluşan bir sınıflamaya gitmiştir. Bunlar:
1-Günlük dilde kullanılan soyut kavramlar (abstract vernacular concept)
2-Günlük dilde kullanılan somut kavramlar (concrete vernacular concept)
3-Bilimsel dilde kullanılan teknik soyut kavramlar (abstract technical concept)
4-Bilimsel dilde kullanılan somut teknik kavramlardır (concrete technical concept).
Ancak bu ayırımın kesin çizgilerle yapılamayacağını belirtmiştir (Akt., Akbaş,2008:2).

Araştırmamız kapsamında incelenecek *insanlar ve yönetim ünitesine* ait kavramlar (*milli egemenlik, milli bağımsızlık, demokrasi, yönetim, kamuoyu*) sınıflandırılacak olursa *teknik dilde yer alan soyut kavramlar* arasında yer aldığı söylenebilir.

Kavram yanılgıları ise, kişilerin olay ve olgular hakkında sahip oldukları bilimsel olarak tam doğru olmayan fikirler ve anlayışlardır (Yağbasan ve Gülçiçek, 2003:103). İlgili literatürde buna benzer tanımlamalara rastlamak mümkündür. Demircioğlu (2003), kavram yanılgılarının değişik isimlerle literatürde geçtiğini, bu isimlerdeki değişikliğin sebebinin ise öğrencilerin fikir ve kanılarının karakteristiğini vurgulamasından ve küçük içerik farklılıklarından ileri geldiğini ifade ederek bu isimlerin; alternatif yapılar, saf inanışlar veya çocuk bilimi gibi isimler olduğu belirtmiştir.

Ülkemizde 2000 yılından sonra öğretim programları üzerine çalışmalar yapılmış ve eski programlar yerine yapılandırmacı kuram temel alınarak yeni programlar hazırlanmıştır. Bu programlarda kavramların öğretimi düzeylere ayrılmıştır. Bunlar giriş, gelişme ve değerlendirme düzeyleri olup bu düzeylere bağlı temel kavramların öğretimine dayalı anlayış öğretmen kılavuz ders kitaplarında yayınlanmıştır. İlerleyen teknoloji ile bilgiye ulaşım kolaylaştıkça bununla ters orantılı olarak bilgiler artmış halen de bu artış devam etmektedir. Böylece her bilginin öğrenilmesi imkansız hale geldiğinden yeni programda temel kavramların etkin bir şekilde öğretimi ile birlikte öğrencilerin kendi ihtiyaçları ölçüsünde bilgiyi doğru şekilde edinebilecekleri bir kavram öğretim anlayışı en önemli hedeflerden biri haline gelmiştir (Akdeniz, Demircioğlu ve Demircioğlu; 2004:2139).

2005 yılında yenilenen Sosyal Bilgiler Öğretim programı birçok yeniliği de beraberinde getirmiştir. Öğrencilerin ön bilgileri bu yeni programın önemle üzerinde durduğu hususlardan biridir. Öğretmen ön bilgileri ne kadar iyi tespit

ederse öğrencilerin öğrenme ortamını o denli daha iyi düzenleyebilmektedir (Gömleksiz ve Bulut, 2006:77). Zira Ausubel, eğitim tek bir yasaya indirgenmiş olsa o da öğrencilerin hali hazırdaki bilgileridir, bunu dikkate alın ve öğrenimi öyle gerçekleştirin demektedir (Niebert vd., 2012:855). Yeni programların etkisiyle eski programa göre kavram yanlışları azalmış olsa bile bu sorunun bütünüyle çözüldüğü anlamına gelmemektedir. Bu nedenle birçok yeni yaklaşıma dayalı kavram öğretim çalışmaları devam etmektedir (Sevim, 2007; Akbaş, 2008; Ekinci Çelikipazu, 2012; Kılıç Alemisoğlu, 2014).

Öğrencilerin sosyal sorunlara duyarlı, veriyi bilgiye dönüştüren, demokratik değerleri benimsemiş etkin birer vatandaş olmalarını hedefleyen sosyal bilgiler dersi aynı zamanda, ulusal özellikleri kavrama sürecine de yardımcı olmaktadır (Geçit, 2015:177). Bu amaçları kendisinde toplayan sosyal bilgiler öğretim programı, birçok disiplinden meydana gelmektedir. Dolayısıyla tüm bu disiplinlere ait çok çeşitli kavramları barındırması bu ders için kavram öğretimini daha önemli hale getirmektedir. Başta tarih, coğrafya ve vatandaşlık gibi bilim dalları olmak üzere birçok bilim dalından fazlaca kavram bulundurması öğrencilerin kavramları doğru bir şekilde yapılandırmasını güçleştirebilmektedir. Benzer bir durum disiplinler arası yaklaşımla hazırlanan Fen ve Teknoloji dersi içinde geçerli olduğu ifade edilmektedir (Özsevgeç, 2007).

Ausubel insanların yeni bilgileri kendi birikimleri ve kendi bilgi sistemleri içine yerleştirdiği görüşündedir (Kurt, 2006:15). Bu nedenle insan zihninde yeni bilgileri kendi içinde tutarlı bir biçimde yerleştiren organize edici ilke ve kavramların öğretilmesi öncelikli olmalıdır. Dahası Anlamlı öğrenmenin oluşabilmesi için de bu öncelik şarttır. Zira birey kendi içinde tutarlı bilgi birikimine sahip olmadan var olan bilgiyi anlamlandıramaz ve tam olarak kavrayamaz (Dikici, Türker ve Özdemir, 2010:110).

Yapılandırmacı kuramda, öğrencilerin ön bilgileri ile yeni bilgiler arasından bağ kurması gerektiği ancak bu şekilde anlamlı öğrenme olabileceği birçok araştırmacı tarafından dile getirilmektedir (Geçit, 2015:178; Yangın ve Dindar, 2007:241). Kavram yanlışlarının önüne geçebilmek ve kavramları etkili bir şekilde öğretmek için farklı yaklaşım, strateji, yöntem, teknik, araç ve gereçlere başvurmak

gerektiği düşünölmektedir. Bu bağlamda Yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak geliştirilen ve son zamanlarda öğrenme öğretme ortamlarında sıklıkla kullanılan kavramsal değişim yaklaşımında da öğrencilerin ön bilgileri dikkate alınarak öğretim etkinlikleri buna göre planlanması gerektiği belirtilmektedir (Yürük, 2000; Uzuntiryaki, Çakır ve Geban, 2001:282).

Farklı şekillerde oluşmuş ve öğrencilerin zihinlerinde güçlü bir şekilde tutulan yanlışları değiştirerek onları bilimsel olarak kabul edilen anlamalara dönüştüren öğretim stratejileri ve bu yönde yapılan araştırmalar “kavramsal değişim” başlığı altında irdelenmektedir (Coştu, 2006).

Kavramsal değişim yaklaşımı kısaca açıklamak gerekirse bilimsel olmayan yanlış ya da eksik karıştırılan bilgilerden öğrencileri kurtararak bilimsel olarak doğru kabul görmüş bilgilere geçiş yapmaktır (Akbaş, 2008:12)

Kavramsal değişimin gerçekteşme sürecinde ilk olarak, kavram yanlışları ön planda tutulmakta ve bu yanlışların değiştirilmesi ya da yeniden düzenlenmesi üzerinde durulmaktadır. Bu süreçte öğrencilerin, öncelikle karşılaştıkları yeni bir problemin çözümünde mevcut bilgilerinin yetersiz olduğunun farkına varmaları gerekmektedir. Bu yetersizlik hissedildiğinde, öğrencilerde önceki bilgileri ile yeni bilgileri arasında bir uyumsuzluk ve bunun sonucunda da zihinsel çatışma meydana gelecektir. Böylece, öğrenci kavramsal değişime hazır hale gelecektir. Bu noktadan sonra öğrencilere verilecek yeni kavram, onlar tarafından anlaşılır, mantıklı ve verimli bulunmalıdır (Posner vd.,1982).

Kavramsal değişim modelinin kavramsal değişim sürecinde farklı uygulama yöntemleri bulunmaktadır. Öğrencilerde kavramsal değişimi gerçekteşirmeyi hedefleyen çalışmalarda genellikle; kavramsal değişim metinleri, kavram haritalama, analogi, çalışma yaprakları ve rehber materyaller kullanılmaktadır (Uzuntiryaki vd., 2001:283). Kavramsal değişimin sağlanması için eski ezber dayalı yöntem yerine kavramsal değişim metinleri önerilmektedir (Akbaş, 2002:4; Turan, 2006:276). Ancak şunu da belirtmek gerekir ki bazı kavram öğretim yöntem-teknikleri sadece kavram yanlışlarını tespit etmekte kullanılırken bazıları ise yanlışları gidermekte, bazıları ise hem yanlışlığı tespit hem de yanlışın giderilmesinde kullanılmaktadır. Bu çalışmada kavramsal değişim yaklaşımına uygun geliştirilen ve yanlışların giderilmesinde kullanılan materyallerden kavramsal değişim metinleri kullanılmıştır. Ayrıca kavram öğretiminde kullanılan yöntem-teknik-materyal arasında anlam çözümlene tablosu, çalışma yaprakları,

kavram karikatürleri, kavram haritaları, kavram ağları da sıralanabilir (Dündar, 2007:26).

Bu çalışma için kavramsal değişim metinlerinin seçilmesinin nedeni öğretmen ve öğrencilerin yazılı materyal kullanma konusuna yabancı olmamalarıdır (Tekin, Kolomaç ve Ayas, 2004:100). Bununla beraber Posner vd. 'lerine (1982) göre kavramsal değişim metinlerinin aşamaları olan eksiklik hissettirme, mantıklılık, anlamlılık ve düzeltilen yanılığının kullanılabilmesini test eden değerlendirme aşamaları esasında yapılandırmacı kuramın bir uygulama modeli olan 5E ile bazı noktalarda çok benzerlik göstermesi kavramsal değişim metinlerinin seçiminde etkili olmuştur.

Ülkemizde ve uluslararası literatürde kavramsal değişim yaklaşımına dayalı kavram yanılığını tespit etmek oldukça yaygın olmakla beraber kavram yanılığını gidermeye yönelik çalışmalara az rastlanmaktadır (Akbaş, 2008:11). Ülkemizde fen alanında bu yaklaşıma dayalı çok sayıda çalışma olmasına karşın (Sevim, 2007; Konur Birinci, 2010; Şeker, 2012, Sarı, 2013; Kılıç Alemisoğlu, 2014) sosyal bilgiler öğretiminde sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır (Akbaş, 2008; Kılıçoğlu, 2011). Bu çalışma ile sosyal bilgiler öğretimi alanında bazı eksikleri giderme, yeni araştırmacılara örnek olma ve konu ile ilgili materyal eksikliğini giderme amaçlanmıştır.

Problem durumu

Yapılan literatür taramasında ve öğretmenlerle yapılan informal görüşmeler neticesinde insanlar ve yönetim ünitesinde çeşitli kavramlarla ilgili kavram yanılığını tespit edilmiştir. Zira çalışmanın yapıldığı 2014 yılında yerel seçimler, cumhurbaşkanlığı seçimi ve 2015 yılında iki kez yapılan genel seçimler ve ülkemizin başkanlık sistemi ile yönetilip yönetilmemesi tartışmaları sürecinde insanlar ve yönetim ünitesinin içeriğine dair kavram yanılığını sıkça karşımıza çıkmıştır. Dahası bu süreçte milli egemenlik, milli bağımsızlık, demokrasi, yönetim, kamuoyu kavramları sıkça tartışma konusu olmuştur. Dolayısıyla bu çalışmada temel problem, *İnsanlar ve Yönetim* ünitesinde geçen milli egemenlik, milli bağımsızlık, demokrasi, kamuoyu, yönetim kavramları ile ilgili kavram yanılığını bulmanın yanı sıra bu kavram yanılığının giderilmesinde ve

akademik başarı bazında kavramsal değişim metinlerinin ne kadar etkili olduğu sorusuna cevap aranmaktadır. Bununla beraber aşağıdaki problemlere cevap aranmıştır.

1. İlkokul dördüncü sınıf sosyal bilgiler dersinde kavramsal değişim metinleri uygulanan deney grubu ve mevcut ders programı uygulanan kontrol grubu öğrencilerinin uygulama öncesi ve sonrasındaki karşılaştırmalarında;

1.1. Akademik başarı Testi öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.2. Bilişsel kavram testi öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

2. İlkokul dördüncü sınıf sosyal bilgiler dersinde kavramsal değişim metinleri uygulanan deney grubu öğrencilerinin,

2.1 Akademik başarı Testi öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

2.2 Bilişsel kavram testi öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

3. İlkokul dördüncü sınıf sosyal bilgiler dersinde sadece mevcut ders programını uygulayan kontrol grubu öğrencilerinin;

3.1 Akademik başarı Testi öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

3.2. Bilişsel kavram testi öntest-sontest puanları arasında aldıkları puanlar arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

4. İnsanlar ve Yönetim konusu ile ilgili belirlenen beş kavram ile ilgili görülen yanlışlar ve düzeyleri nelerdir?

5. Deney gurubu öğrencilerinin uygulama öncesinden sonrasına kavram yanlışlarında nasıl bir değişme vardır?

Araştırmanın amacı

Bu çalışmanın amacı, ilkokul dördüncü sınıf sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin *İnsanlar ve Yönetim* ünitesinde geçen milli egemenlik, milli bağımsızlık, demokrasi, kamuoyu, yönetim kavramları ile ilgili kavram

yanılgılarını bulmak, bu kavram yanılgılarının giderilmesinde ve akademik başarı bazında kavramsal değişim metinlerinin (KDM) etkisini araştırmaktır.

Araştırmanın sınırlılıkları

1) Kavram yanılgılarının belirlenmesinde kullanılan Başarı Testi ve Bilişsel Kavram Testinin uygulanması, Rize ili Çayeli ilçesinde yer alan bir ilkokulun 4. sınıfında öğrenim gören deney gurubundan ve kontrol gurubundan 30'ar öğrenci ile

2) Araştırma Milli Eğitim Bakanlığı 4. Sınıf sosyal bilgiler öğretim programında yer alan İnsanlar ve Yönetim ünitesi ile

3) 4 haftalık uygulama süresi ile

4) 2014-2015 eğitim öğretim yılı ile

5) Söz konusu kavramların anlama düzeylerinin belirlenmesinde kullanılan 4. sınıf sosyal bilgiler dersi İnsanlar ve Yönetim konusu ile alakalı yarı yapılandırılmış mülakat uygulaması, Rize ili Çayeli ilçesinde yer alan bir ilkokulda eğitim gören 35 öğrencinin örneklem olmasıyla sınırlıdır.

Araştırmanın varsayımları

1. Araştırmada, veri toplama amacıyla kullanılan testlere katılan öğrencilerin, soruları samimi olarak cevaplandıkları ve bu cevapların, araştırılan kavramla ilgili anlamalarını tam olarak yansıttığı,

2. Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının amaca uygun olarak hazırlandığı,

3. Uygulama aşamasında deney ve kontrol grubundaki öğrenciler arasında çalışmayı etkileyecek herhangi bir etkileşim olmadığı,

4. Araştırmada uygulamalar için söz konusu olan gruplar belirtilen özellikler haricinde genel ve özel özellikler bakımından denk olduğu varsayılmıştır.

Araştırmanın Önemi

Etkili bir öğrenim için öğrencilerin çeşitli konularla ilgili temel kavramları anlama düzeylerinin ortaya çıkarılması, bu kavramlar hakkındaki fikirlerinin

belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programında (MEB, 2005) kavram öğretimine büyük önem vermektedir. Çünkü kavramlar, bilim dallarının, derslerin ya da konu alanlarının temel öğeleridir ve bu kavramların bilinmesi bir zorunluluktur. Fakat öğrenci öğrenme ortamına eski öğrenmeleri, tecrübeleri, gündelik yaşantısından elde ettiği öğrenmeleri hatta yanlış bile olsa kullanageldiği bilgi ve kavramlarla gelebilmektedir. Dolayısıyla öğrencilerin eski öğrenmelerini tespit etmek ve öğrenme ortamını ona göre düzenlemek gerekmektedir. Öte yandan öğretim programlarında belirlenen konulara ait kavramlar zamanında ve doğru bir şekilde kazandırılmazsa; öğrencilerin daha üst düzeydeki hedef davranışlara ulaşmaları da pek mümkün olmayacaktır. Ayrıca sosyal bilgiler öğretim programı birçok disiplinden meydana gelmektedir. Başta tarih, coğrafya ve vatandaşlık bilgisi olmak üzere birçok dersin disiplinler arası bir yaklaşımla bir araya geldiği bu programda bu bilim dalları ile ilgili birçok kavram bulunmaktadır. Soyut kavramların fazlalığının çeşitli kavram yanlışlarına sebep olduğu düşünülmektedir. Zira öğrenciler ilköğretime başladıktan sonra hayatlarında ilk defa bazı soyut kavramlarla karşılaşmaktadır. İlk kez karşılaşılan bu tür kavramları, öğrenciler çoğu zaman anlamakta güçlük çekmekte, bu kavramları birbirine karıştırabilmekte veya kavramlarla ilgili yanlışlara düşmektedirler. Bu yanlışların giderilmesinin yanı sıra etkin bir sosyal bilgiler öğretimi için çeşitli kavram öğretim yöntem-tekni ve araçlarına yer verilmektedir. Bu araçlardan biri de kavramsal değişim metinleridir. Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına dayanılarak Piaget' in özümleme, düzenleme ve dengeleme ilkeleri üzerine kurulan “kavramsal değişim yaklaşımı”, öğrencilerin yeni karşılaştıkları kavramları ancak mevcut kavramlarını yeniden düzenlemeleri ya da doğrularıyla değiştirmeleri ön koşuluyla doğru şekilde anlayabileceklerini öngörür (Tekin vd., 2004:102). Bu yeniden düzenleme sürecini temel alan öğretim stratejileri arasında en kullanışlı olanı ve belki de en bilineni kavramsal değişim metinleridir (Berber ve Sarı, 2009).

Öte yandan öğrencilerin kavramlara yönelik doğru tanımlamaları onların kavram konusunda yeterli düzeye eriştiklerini göstermez. Formal bir kavram tanımı, kavramın öğrenildiğini garanti de etmez (Attorops, 2007:1). Kavramların tanımlarının yanında öğrencinin zihninde kavram ile ilgili imajlar (görüntüler) oluşmaktadır (Bal ve Yiğittir, 2013:198). Örneğin Vinner (1983), öğrencilerin

çoğunun fonksiyon kavramına çok özel ve kişisel anlamlar yükleyerek kendilerine özgü kişisel kavram tanımlarını yaptıklarını belirtmiştir (Tall ve Vinner, 1981; Akt., Bal ve Yiğittir, 2013:198). Akkoç (2006:4) da öğrencilerin tanımsal özellikleri nasıl kullandıklarını incelemiş ve benzer sonuçlar bulmuştur. Demek ki öğrencilerin kavram yanlışlarına sebep olan bir hususta kendi kavram imajlarıdır. Öğrencilere kavramlar (demokrasi hakkında ne düşünüyorsunuz vb.) hakkında sorular sorulduğunda kendilerine öğretilenin yanı sıra kendi zihinsel imajlarını söylüyorlarsa bu konu incelenmeye değer bir husus olduğunu gözler önüne sermektedir. Bu noktada öğrencilere kendi yaşantılarının etkisi altında oluşturdukları tanımların bilimsel gerçeklerle bağdaşmadığını zira bu tanımlarının herhangi bir probleme çözüm olmadığını, çözüm olsa bile yanlış bir sonuca götüreceğini bilimsel bir çerçevede sunmanın gerekliliğini yansıtmak gerekmektedir. Bunun için de öğrencilerin söz konusu kavramlar hakkında ne gibi yanlışlara sahip olduğu bilinmelidir. Yeni öğretim programı ile öğrencilerin kendi fikirlerini rahatça ifade edebilecekleri, yanlışlarını ortaya çıkaracak tartışmalar yapabilecekleri ve yanlış görüşleri bilimsel gerçekler ile yer değiştirme fırsatı bulabilecekleri farklı öğretim yöntemleri ile cevap aranmaktadır. Bu bağlamda, öğrencilerin ön bilgilerini dikkate alan ve yanlışlarını doğru kavramlarla yer değiştirmesini amaçlanan kavramsal değişim yaklaşımına dayalı öğretim stratejilerinin yaygın olarak eğitim çalışmalarında yer aldığı görülmüştür. Ancak söz konusu çalışmaya dayanak oluşturan *İnsanlar ve Yönetim Ünitesi* kapsamında bazı kavram testleriyle çeşitli kavram yanlışlarının olduğu fakat yanlışların giderilmesi için bir çalışma yapılmamıştır (Bal ve Akış, 2010). Bu çalışmada ise Sosyal Bilgiler dersi 4. Sınıf *İnsanlar ve Yönetim Ünitesinde* geçen bazı kavramlar hakkında yanlışlar belirlenmiş ve bu kavram yanlışları giderilmeye çalışılmıştır.

Ayrıca kavram yanlışlarının belirlenmesi veya giderilmesi konusunda yapılan çalışmaların birçoğunun üniversite, lise ve ortaokul guruplarıyla sınırlı kaldığı tespit edilmiştir (Sevim, 2007; Akbaş, 2008; Konur Birinci, 2010; Kılıçoğlu, 2011). Bu çalışmada ise ilkökul düzeyi esas alınmıştır. Bu bağlamda kavramsal değişim yaklaşımına yönelik birçok yöntem-teknik- materyalin kavram yanlışlarının düzeltilmesinde etkili olduğu bilinmektedir (Akbaş, 2008; Konur Birinci, 2010;). Çalışmada araştırmacının tasarladığı materyalin ilkökul düzeyinde

etkili olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca yapılan bu çalışma kavramsal değişim metnlerinin bilimsel anlamda yapılmasına yön göstererek başka araştırmacılara örnek olması da amaçlanmıştır. Bununla beraber kavramsal değişim metnlerinin yanlışları düzeltmesi konusunda yapılan çalışmalar daha çok fen bilimleri alanı ile ilgilidir (Sevim, 2007; Birinci Konur, 2010; Sarı Ay, 2011; Şeker, 2012, Ünlü, 2014). Sosyal bilgiler alanı hakkında yapılan çalışmaların daha çok coğrafi kavramlar üzerine yoğunlaştığı belirlenmiştir (Akbaş, 2008; Kılıçoğlu, 2011; Türksever, 2013). Tarih ve vatandaşlık alanları ile ilgili kavramların anlayışları üzerine de birtakım çalışmalar vardır (Kaldırım, 2006; Bal, 2011). Bu çalışmada ise tarih kavramları üzerine birtakım yanlışların belirlenmesi ve mevcut kavram yanlışlarının giderilmesine çalışılmıştır.

Özetle ifade edilecek olursa bu çalışma coğrafi kavramların dışında tarih ve vatandaşlık alanı ile ilgili kavramları ve bu kavramlarla ilgili yanlış tespiti ve giderilmesi adına yapılan ilk çalışmalardan biridir. Vatandaşlık alanı ile ilgili özellikle ülkemizde gerçekleşen seçimler ve ilk defa yapılan cumhurbaşkanlığı seçimi öğrencilerin bu konuya ilgisinin arttığı dolayısıyla demokrasi, milli egemenlik, kamuoyu gibi kavramlara yoğunlaşmanın arttığı kanısını oluşturmuştur. Bunun yanı sıra 4+4+4 eğitim sistemi benimsendikten sonra ilkökul düzeyine uygulanan KDM ile yanlışları düzeltme adına yapılan alan yazındaki ilk çalışmalardan biridir. Bununla beraber hazırlanan kavramsal değişim metnlerinin program uygulayıcılarına ve araştırmacılara kaynak teşkil etmesi beklenmektedir.

Tanımlar

Kavram yanlışlığı (Misconception): Kavram yanlışlığı, öğrencilerin öğretim öncesi ya da öğretim sürecinde edindikleri bilimsel gerçeklere aykırı olan bilgiler, fikirler olarak tanımlanabilir (Atılboz, 2004:148).

Kavramsal değişim (Conceptual change) : Öğrencilerin hatalı bilgilerinin, yanlışlarının doğru bilgi ve kavramlarla değiştirilmesi kavramsal değişim olarak adlandırılmaktadır (Ayas,2006:98).

Kavramsal değişim metinleri (Conceptual change texts): Öğrencilerin, sahip olduğu kavram yanlışlarını gidermek amacıyla kullanılan metinlerdir. Bu metinlerle; öğrencilerin mevcut kavramlarının düzeltilmesi ya da mevcut bilgi

yapısının yeniden düzenlenmesi amaçlanır. Öğrencilerdeki kavramların bazı olayları açıklamada yetersiz kaldığı onlara hissettirilecek şekilde yazılır. Metinler; içerdikleri çeşitli açıklamalar ve örneklerle, öğretilmesi hedeflenen kavramların anlaşılması ve uygulanması konusunda öğrencilere yardımcı olur (Köseoğlu vd., 2003:137).

Kavram: Temel özellikleri paylaşan nesnelere, olayları ve süreçleri gruplamak için kullanılan bir terimdir (Cannon, 2002: 24).

Kısaltmalar

KDM: kavramsal değişim metni

İYABT: İnsanlar ve yönetim ünitesi akademik başarı testi

İYBKT: İnsanlar ve yönetim ünitesi kavram testi

BİRİNCİ BÖLÜM

YAPILAN ÇALIŞMALAR

Çalışmanın bu kısmında kavramsal değişim metinlerinin kavram yanlışları üzerine etkilerinin incelendiği araştırmaların bazılarına yer verilmiştir.

1.1. Kavram yanlışlarının tespitine yönelik çalışmalar

Bal ve Akış (2010)' a ait bir çalışmada ilköğretim birinci kademe öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi 4. Sınıf programında yer alan insanlar ve yönetim ünitesinde geçen kavramlar hakkında yanlış düzeyleri araştırılmıştır. Araştırma için 15 sorudan oluşan bir test hazırlanmıştır. Bu test 2009-2010 eğitim-öğretim yılının 1. yarısında Gaziantep ilinde rastgele seçilen bir okuldaki 100 öğrenciye uygulanmıştır. Öğrencilerden işaretledikleri seçeneklerin neden doğru olduğunu açıklamaları da istenmiştir. Verilerin analizinde, frekans ve yüzde hesaplamaları kullanılmıştır. Sonuçta öğrencilerin bu ünite de geçen milli egemenlik, yurttaşlık, milli bağımsızlık ve kamuoyu, kavramları hakkında yanlışlara sahip oldukları anlaşılmıştır.

Jahoda (1963), 6-11 yaş arasındaki öğrencilerde ülke ve ulus kavramlarının ne düzeyde geliştiğini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada, öğrencilerden yakından uzağa (Glasgow, İskoçya ve Biranya) yerleşim yerleri arasındaki sınıflandırmayı (ilişkiyi) açıklamalarını istemiştir. Bu çalışmaya, Glasgow'daki dört okuldan 144 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin, bu kavramlar hakkındaki görüşlerini ve gelişimlerini belirlemek için, bu öğrencilerle mülakat yapmış ve onlara mekân testi (spatial test) uygulamıştır. Araştırmanın sonunda mülakata katılan küçük yaşta öğrencilerin, %14'ünün yeterli düzeyde anlama gösteren cevaplar verdiği, % 44'ten fazlasının ise bu kavramlar arasındaki ilişkiyi anlamaya yönelik hiçbir cevap veremediği belirtilmiştir. Buna karşılık, ileri yaşlardaki öğrencilerde anlama düzeylerinin arttığı görülmüştür. Araştırma sonucunda, öğrencilerin yerler arasındaki ilişkiyi ve sınıflandırmayı anlamadaki gelişimlerinin yaşa bağlı olduğu belirtilmiştir.

Warren (2001), "Kavramlar, Yapılandırma, Bilişsel Psikoloji Ve Kişisel Yapılandırma Kuramı" isimli çalışmasında; kavramların psikolojide, felsefede ve

eğitim konusunda deneyim sahibi bilim insanlarınca nasıl algılandığı konusunda geniş bir literatür taraması ortaya koymaya çalışmıştır. Warren, kavramlar hakkında yapılan tanımlar ve kavramların özellikleri hakkında yaptığı araştırmada bilim insanlarının tanımlamaları ve algılarını karşılaştırmalı bir şekilde ortaya koymuştur.

Cin ve Özçelik (2002) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin fiziki coğrafya kavramlarını öğrenmelerine etki eden faktörler ele alınmıştır. Öte yandan bu konu ile ilgili yapılan çalışmalar incelenmiş ve kavramların sınıflandırılmasına ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Bu çalışma sonucunda, çocukların fiziksel ve zihinsel gelişimleri sürecinde, çok sayıda coğrafi kavram öğrendiklerini göstermiştir. Araştırmada, coğrafi kavramların yapısı ve öğrenci özelliklerinin, kavram öğrenilmeyi etkileyen önemli faktörler arasında olduğu belirtilmiştir.

Şeker (2003), “İlköğretim Okulu 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Kavramlarının Kazanılmışlık Düzeyi” isimli çalışmasında, 6. sınıf Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan kavramların öğrencilere ne derecede kazandırıldığını tespit etmek ve öğrencilerin okuduğunu anlama, anladığını ifade edebilme ve yeni düşünceler üretebilme yetenekleri hakkında bilgi sahibi olmaya çalışmıştır. Verilerin analizi sonucunda çalışmaya katılan öğrencilerin kavramları kazanma düzeylerinin düşük olduğu tespit edilmiştir.

Kaymak (2003), “İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Doğal Afetlerle İlgili Kavramları Anlama Düzeyleri ve Kavram Yanılgıları” isimli bir araştırma yapmıştır. Bu çalışmada bazı coğrafi kavramlarla (sel, heyelan, çığ vb.) ilgili öğrencilerin kavram algı düzeyleri ve kavram yanılgıları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu öğrencilerin doğal afetlerle ilgili kavramları anlama ve kavram yanılgılarını belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından 24 adet açık uçlu anket sorusu geliştirilmiştir. Bu sorular, verilerin analizinde; çok iyi anlama, anlama, az anlama, yanlış anlama ve anlamama şeklinde yorumlanmıştır. On öğrenci ile de araştırmacı mülakat yaparak kavram yanılgılarını değerlendirmiştir. Öğrenciler söz konusu kavramlarla ilgili çeşitli yanılgılara sahip olduğu tespit edilmiştir.

Ünal (2003) çalışmasında lise-1 ve lise-3 öğrencilerinin kimyasal bağlar konusundaki kavramları anlama düzeylerini tespit etmek ve anlama seviyelerini karşılaştırma yapmak amacıyla bir çalışma yapmıştır. Çalışmanın örneklemini

belirlenen sınıflarda okuyan 250 öğrenciden müteşekkildir. Çalışmada veri toplama aracı olarak çoktan seçmeli bir test ve iki farklı sınıf düzeyinde 20 öğrenci ile yapılan mülakatlar kullanılmıştır. Kimyasal bağlar konusunda birçok kavram yanlışları tespit edilmiştir. Bu kavram yanlışları bazısı literatürde bazısı ise yeni bulunan kavram yanlışlarıdır.

Alkış (2006)'a ait çalışmada ise öğrencilerin yağış kavramlarını nasıl algıladıkları ve konu ile ilgili kavram yanlışlarının tespiti yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini Bursa ilinde yer alan toplam 5 İlköğretim Okulu'ndaki 300 kişiden oluşmuştur. Veri toplama aracı olarak iki bölümden oluşan yazılı bir test kullanılmıştır. Araştırmada açık uçlu sorulara verdikleri cevaplar çeşitli kategorilere ayrılarak analiz edilmiştir. Bu kategoriler doğru algılama, sınırlı algılama, yanlış algılama ve cevapsız şeklindedir. Sıcaklık-yağış ve basınç-yağış ilişkisi, şimşek-yıldırım-gök gürültüsü ve tüm yağış çeşitlerini oluşumlarıyla ilgili olarak çeşitli yanlış algılar saptanmıştır. Çalışmanın sonunda ise öğrencilerin yağış kavramını doğru algılamaları için ilk olarak buharlaşma, yoğunlaşma, nem ve benzeri temel kavramları tam olarak doğru bir şekilde algılamalarının gerektiği vurgulanmıştır.

1.2. Kavram yanlışlarının düzeltilmesine yönelik çalışmalar

Kılıçoğlu (2011)'na ait çalışmada, ilköğretim 6. Sınıf öğrencilerinin hava durumu, ölçek, konum, iklim ve harita kavramları ile ilgili yanlışları belirlenmiş akabinde bu yanlışların giderilmesinde kavramsal değişim yaklaşımına dayalı metinler aracılığıyla kavram yanlışlarının giderilme düzeyi araştırılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, Ankara ili Mamak ilçesinde bulunan bir ilköğretim okulunun 6. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Sınıflardan biri deney (n=31) diğeri kontrol grubu (n=30) olarak atanmıştır. Araştırmada yöntem olarak yarı deneysel yöntemin işlenmemiş kontrol gruplu deseni kullanılmıştır. Deney grubunda öğrencilerin kavram yanlışları giderilmeye çalışılırken kavramsal değişim metinleri kullanılmış, kontrol grubunda ise programa dayalı öğretime devam edilmiştir. Yapılan analizler sonucu başarı testi ve kavram testi puanları açısından ön testlerde deney ve kontrol grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı, son testte ise anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir.

Durmuş (2009), “İlköğretim Fen Bilgisi Dersinde Kavramsal Değişim Metinlerinin ve Deneysel Yönteminin Akademik Başarıya ve Kavram Yanılgılarını Gidermeye Etkisi” başlıklı çalışmada, deneysel yöntemi ve kavramsal değişim metinlerinin kavram yanılgılarını giderip gidermediğini ayrıca kalıcı kavram öğretiminin sağlanıp sağlanmadığını araştırmıştır. Çalışmada dördüncü sınıf fen ve teknoloji dersindeki madde ve dönüşüm ünitesine ait bazı konular yer almıştır. Çalışma grubu olarak iki deneme bir kontrol grubu tesadüfi olarak seçilmiştir. Örneklem grubu toplam 104 ilköğretim öğrencisinden meydana gelmekte olup araştırma deneme modelinde gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Birinci deney grubunda tüm dersler konu ile ilgili deneyler yapılarak işlenmiş ikinci deney grubunda kavramsal değişim metinleri kullanılarak işlenmiştir. Kontrol grubunda ise geleneksel yöntemle dayalı olarak sunuş yoluyla işlenmeye çalışılmıştır. 4. Sınıf Madde ve Değişim ünitesinin öğretilmesinde, kalıcılığının sağlanmasında ve kavram yanılgılarının giderilmesinde deneysel yönteminin ve kavramsal değişim metinlerinin, geleneksel öğretim yöntemine göre daha başarılı olduğu sonucuna varılmıştır.

Akbaş (2008)’a ait çalışmada öncelikle ölçek, harita, konum, iklim ve hava durumu kavramlarıyla ilgili yanılgılar tespit edilmiştir. Sonrasında bu kavram yanılgılarının giderilmesinde ve öğrenci başarılarının artırılmasında kavramsal değişim yaklaşımına dayalı öğretimin ve materyallerinin programa dayalı öğretim etkinliklerine göre daha etkili olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın örneklemini Trabzon il merkezinde bulunan genel bir lisenin dokuzuncu sınıflarında öğrenim gören 2 şubedeki öğrencilerden oluşturmuştur. Araştırmada yarı deneysel yöntem kullanılmış deney grubunda iklim konusunun öğretiminde kavramsal değişim metinleri ile kavram haritaları kullanılırken kontrol grubunda ise geleneksel öğretim yöntemi ile dersler devam etmiştir. Araştırmanın sonucunda ön testlerde deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir fark olmadığı son testte ise deney grubunun lehine anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür.

Gürbüz (2008)’deki çalışmada 6. Sınıf Fen ve Teknoloji dersi “ısı ve sıcaklık” ünitesindeki kavram yanılgılarının düzeltilmesinde kavramsal değişim metinlerinin etkisini araştırmaya çalışmıştır. Çalışmanın örneklemini Erzurum il merkezinde bulunan bir İlköğretim Okulu'nun 2 şubesi oluşturmaktadır. Şubelerden

birinde kavramsal değişim metinlerine göre ders işlenirken diğerinde geleneksel yöntemle göre ders işlenmiştir. Analizler sonucu Deney grubu lehine sonuçlar ortaya çıkmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

Araştırmanın yöntem kısmında; araştırmanın modeli, yöntemi, çalışma gurupları, kavramsal değişim metinlerinin hazırlanması ve geliştirilmesi, araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış mülakat, Kavram Testi ve Başarı Testinin hazırlanması, toplanan verilerin nasıl analiz edileceği ile ilgili ayrıntılı bilgi verilmiştir.

2.1. Araştırmanın modeli

Araştırma modeli, araştırmacı açısından verilere ve bulgulara ulaşmada izlenecek adımların ya da gerçekleştirilecek etkinliklerin neler olduğunu tanımlayan bir araştırma planının hazırlanmasıdır (Büyüköztürk, 2002:21). Kavramsal Değişim Metinlerinin (KDM) kavram yanlışlarını gidermeye ve başarıya etkisinin incelendiği bu araştırmada, nicel ve nitel boyutlu karma (mixed) yöntem kullanılmıştır. Karma yöntem, araştırma sürecinde nitel-nicel yaklaşımlardan faydalanılarak bunların birbirlerini destekleyecek biçimde toplanıp analiz edilmesini ve araştırma sürecinde elde edilen verilere nitel ve nicel bakış açılarıyla birden fazla yöntemle derinlemesine bakılmasını savunan bir yöntemdir (Creswell ve Clark, 2007). Eğitim araştırmalarının sonucunun karmaşıklığından dolayı bazı araştırmacılar bu duruma karşı çıkmaktadır fakat problem durumuna çeşitli bakış açılarından derinlemesine incelemeye olanak sağladığı için eğitim araştırmalarında zaman zaman kullanılmaktadır (Punch, 2011; Wiersma ve Jurs, 2009).

Bu araştırmada, desenin güçlendirilmesinin yanı sıra geçerlik ve güvenilirliğin sağlanmasında başvurulan önemli stratejilerden biri olan karma yöntem modellerinden üçgenleme/çeşitleme (triangulation) modeli kullanılmış olup bu desende; çeşitleme, karşılaştırma ve bütünleştirme sağlanarak veriler birden çok yöntemle toplanılması sağlanmaktadır (Çepni, 2009:34).

Kavramsal değişim metinlerinin *milli bağımsızlık*, *milli egemenlik*, *yönetim*, *kamuoyu* ve *demokrasi* kavramlarına yönelik yanlışların giderilmesine etkisi üzerine yapılan bu çalışmada nitel veri toplama ve analiz etmenin yanı sıra nicel araştırma yaklaşımı kapsamında “eşitlenmemiş denkleştirilmemiş ön test-

son test kontrol gruplu yarı deneysel desen” kullanılmıştır. Literatür incelendiğinde tam deneysel yöntemin birtakım gerekliliklerini yerine getirilmesindeki zorluklardan dolayı benzer çalışmalarda da yarı deneysel yöntem kullanılmıştır (Akbaş, 2008; Sevim, 2007; Kılıçoğlu, 2011).

Deneysel yöntem, çeşitli değişkenler arasındaki sebep-sonuç ilişkilerini ortaya çıkarıp bu sonuçlar üzerinde karşılaştırma yapmak için gerçekleştirilen araştırma türlerinden biri olup farklı olay, olgu, obje ve subjelerin etkilerini incelenmek için yürütülen araştırmalarda kullanılmaktadır (Ekiz, 2009:109). Deneysel yöntem tam deneysel ve yarı deneysel yöntem olmak üzere iki grupta incelenebilir. Bunlardan tam deneysel yöntem (true experiments research), çoğu kez yapay araştırma durumları oluşturularak gerçekleştirilir. Burada bir veya daha fazla deney grubunun yanı sıra bir veya daha çok kontrol grubu seçilir. Gruplar seçilirken kişilerin gruplara rastgele dağıtılmasına dikkat edilir. Çalışmada deney grubuna (deneysel işlem vb. ile) müdahale edilirken, kontrol grubuna herhangi bir müdahalede bulunulmaz. Uygulama neticesinde iki gruptan (deney ve kontrol gruplarından) elde edilen veriler değerlendirilmeye alınır (Çepni, 2009:114). Yarı deneysel yöntem de farklı araştırma tasarımları bulunmaktadır. Bu modeller farklı grupların ön test puanlarının birbirine yakın olmasına özen gösterilir. Daha önceden okullarda oluşturulan sınıflar aynen alınarak, şans yoluyla biri deney diğeri de kontrol grubu olarak seçilir. Bu gruplara önce ön test uygulanır daha sonra deney grubuna müdahale edilirken kontrol grubuna herhangi bir müdahale söz konusu olmaz. Uygulama sonrasında gruplara son test uygulanır elde edilen verilerin analizleri ve değerlendirmeleri yapılır (Ekiz, 2009:110; Çepni, 2009:115). Yarı deneysel yöntem (quasi- true experiments research), örneklemdaki bireyler tam deneysel çalışmalarda olduğu gibi kontrol ve deney gruplarına ayrılırken rastgele olarak uygulanmayan bir yöntem biçimi olarak bilinir. Özellikle eğitim ile ilgili çalışmaların okullarda yürütüldüğünü düşünürsek uygulanan yöntemlere göre de sınıfların ayarlanamaması sorunu düşünüldüğünde bu araştırmada da diğer araştırmalara benzer şekilde yarı deneysel yöntem kullanılmıştır. Daha önceden belirlenmiş 2 grup biri deney grubu diğeri kontrol grubu olarak ele alınır. Burada dikkat edilmesi gereken en önemli husus grupların benzer özelliklere sahip olmasıdır.(Çepni; 2009:116).

Bu yöntemde yani yarı deneysel yöntemde bireyler, deney ve kontrol gruplarına rastgele dağılım olmadan dağıtırlar. Bilimsel değer bakımından, gerçek deneysel yöntemin hemen akabinde yer alır. Eğitimde yürütülen çalışmalarda birbirine benzer ve eşdeğer grupları bulmak zor olması sebebiyle, klasik deneysel yöntem nazaran yarı deneysel yöntem daha çok tercih edilir (Ekiz, 2009:112). Eğitim çalışmalarında birbirine benzer grupları bulmak çok zor olduğundan dolayı klasik yöntem yerine yarı deneysel yöntem tercih edilir (Sevim, 2007; Akbaş, 2008; Kılıçoğlu, 2011). Resmi zorluklar, bilimsel araştırmaya katkı sağlamaya yönelik öğretmen tutumları, kısa sürede çalışmanın sonuçlanması vb. gerekçeler bu duruma neden teşkil etmektedir (Çepni, 2009:116; Akbaş, 2008). Bu yöntem daha önceden oluşturulmuş grupların aynen alındığını, ancak şans yoluyla bir deney, diğeri kontrol grubu olarak atandığını gösterir. Ancak katılanların olabildiğince benzer niteliklerde olmalarına özen gösterilir.

Deney gruplarında bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenler üzerindeki etkisi incelenmeye çalışılır (Çepni, 2009:115). Deneysel çalışmaların altında yatan temel fikir, basitçe, “bazı şeyleri dene ve neler olup bittiğini sistematik olarak gözle” olarak açıklanmaktadır. (Büyüköztürk, vd., 2010:120).

Bağımsız değişkenler sebep sonuç ilişkisi içerisinde sebep konumundayken bağımlı değişkenler sonuç durumundadır. Bu çalışmada ilkokul dördüncü sınıf sosyal bilgiler dersi insanlar ve yönetim ünitesi ile ilgili ortaya çıkarılan bazı kavram yanlışlarının giderilmesinde bağımsız değişkenin ne kadar etkili olduğu ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Bu kavramlar belirlenirken öğretmenlerle yapılan informal görüşmeler etkin olmuştur. Bunun yanı sıra Bal ve Akış (2010) insanlar ve yönetim konusu hakkında yaptığı çalışmada hangi kavramlarda yanlışların olduğunu ve oranlarını göstermiştir. Ayrıca araştırmanın nitel boyutunda, bir grup öğrenciyle yarı yapılandırılmış mülakat yapılmıştır. Bu bağlamda deney ve kontrol grubu ile mülakatın yapıldığı diğer grubun benzer özelliklerde olmasına dikkat edilmiştir. Bu yarı yapılandırılmış mülakatın yapılmasındaki başlıca amaçlar şunlardır.

- a) Hazırlanacak Bilişsel Kavram Testine kaynak oluşturmak,
- b) Hazırlanacak Akademik Başarı Testine kaynak oluşturmak,

c) Hazırlanacak KDM'ye kaynak oluşturmaktır.

Araştırmada deneysel süreç, “ön test-son test kontrol gruplu” ve “deneysel süreç” simgesel görünümü aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 1. Deneysel Çalışmada İzlenen Yol

GRUPLAR	ÖNTEST	DENEYSEL İŞLEM	SONTEST
DENEY	İYBKT, İYABT	Müfredat ile Kav. Değ. Met. Uygulanması	İYBKT, İYABT
KONTROL	İYBKT, İYABT	Müfredata göre Öğretimin Devam Etmesi	İYBKT, İYABT

2.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu Rize ile Çayeli ilçesinde bulunan üç ayrı ilköğretim okulunun 4. sınıfa devam eden toplam 95 öğrenciden (30 kişilik deney grubu, 30 kişilik kontrol grubu ve 35 kişilik nitel çalışma grubu) oluşmaktadır.

Okulların isimleri çalışmanın etiği açısından gizli tutulmuş olup deney ve kontrol grupları ayrı okullardan seçilmiştir. Bunun yapılmasındaki temel amaç ise farklı gruplardaki öğrencilerin birbiriyle iletişime geçmelerini engellemektir.

Tablo 2. Çalışma Grupları

Araştırma grupları	Deney Grubu		Kontrol Grubu		Nitel Çalışma Grubu	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Erkek	12	40	14	47	15	43
Kız	18	60	16	16	20	57
Toplam	30	100	30	100	35	100

Öğrencilerin 4. sınıf ilk dönem sosyal bilgiler dersi not ortalamaları 4.00-5.00 arasında değişmektedir. Böylece öğrencilerin not ortalamalarının da birbirlerine yakın olduğu tespit edilmiştir. Deney, kontrol ve nitel çalışma grubu öğrencilerinin yaş gruplarının 9 ile 10 arasında değiştiği görülmektedir. Deney grubunda 5 öğrencinin, kontrol grubundan 6 ve nitel çalışma grubundan da 6 öğrencinin taşınmalı olarak kırsal kesimden geldiği tespit edilmiştir.

Deney grubunun bulunduğu okuldaki her iki öğretmende yeni öğretim programının uygulanmaya başladığı 2005 yılından önce mesleğe başladıklarından dolayı deney grubunda yürütücü olmayı kabul etmemişlerdir. Aynı durumla başka araştırmacılarda karşı karşıya kalmış (Akbaş, 2008), bu nedenle çalışma deney grubunda araştırmacı tarafından yürütülmüştür.

2.3. Veri toplama araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla iki farklı test ve bir yarı yapılandırılmış mülakat kullanılmıştır. Bunlardan mülakat, öğrencilerin insanlar ve yönetim ünitesindeki kavramları anlama düzeylerini ve hangi yönde kavram yanlışlarının olduğunu belirlemede kullanılmıştır. Bu mülakatta kolay anlaşılabilir, konuya özgü, mantıklı bir biçimde düzenli, kısa cümlelerden oluşan 5 açık uçlu soru sorulmuştur. Diğer iki test ise deney ve kontrol grubuna uygulanan *İnsanlar Ve Yönetim Akademik Başarı Testi* (İ.Y.A.B.T), *İnsanlar Ve Yönetim Bilişsel Kavram Testleridir* (İ.Y.B.K.T).

2.3.1. İnsanlar ve Yönetim Akademik Başarı Testinin Geliştirilmesi

Testler 4. sınıf sosyal bilgiler kitabı “insanlar ve yönetim” ünitesindeki 5 kazanıma dayalı olarak hazırlanmıştır. Ölçme araçları özellikle de testler, eğitimde gözlenemeyen özellikleri gözlenebilir hale getirilmekte ve kazandırılmak istenen davranışların kazanılıp kazanılmadığı ortaya çıkarmaktadır (Büyüköztürk, vd., 2010:27). Bu amaçla hazırlanan akademik başarı testinde kullanılan maddeler önce mevcut yayınlardan yararlanılarak ve araştırmacının kendi tarafından yazılan 75 madde halinde düzenlenmiştir.

2.3.1.1 İnsanlar ve Yönetim Akademik Başarı Testi İstatistik Bilgileri

75 maddelik soru havuzu 7 yıllık öğretmenlik tecrübesine sahip ve 2005 de hazırlanan öğretim programını hizmet öncesinde gören 2 sınıf öğretmeni ve bir uzman tarafından 35 maddeye indirilmiştir.

Tablo 3. İnsanlar ve Yönetim Akademik Başarı Testi Maddeleri Ayırt Edicilik Ve Güçlük Değerleri

İNSANLAR VE YÖNETİM AKADEMİK BAŞARI TESTİ										Madde Analizi	
Soru	Grup	A	B	C	D	E	Boş	Dolu	Doğru %	p (güçlülük)	d (ayırt etme)
1	üst	2	0	17	1	0	0	20	85.00	0.70	30.00
	alt	5	1	11	3	0	0	20	55.00		
2	üst	10	3	6	1	0	0	20	5.00	0.08	-5.53
	alt	6	5	6	2	0	1	19	10.53		
3	üst	20	0	0	0	0	0	20	100.00	0.78	45.00
	alt	11	2	1	6	0	0	20	55.00		
4	üst	7	13	0	0	0	0	20	65.00	0.43	45.00
	alt	10	4	5	1	0	0	20	20.00		
5	üst	7	1	10	2	0	0	20	35.00	0.23	24.47
	alt	2	2	9	6	0	1	19	10.53		
6	üst	4	4	10	1	0	1	19	52.63	0.46	12.63
	alt	8	3	8	1	0	0	20	40.00		
7	üst	4	15	1	0	0	0	20	75.00	0.59	32.89
	alt	3	8	5	3	0	1	19	42.11		
8	üst	18	0	0	2	0	0	20	90.00	0.63	55.00
	alt	7	3	6	4	0	0	20	35.00		
9	üst	16	4	0	0	0	0	20	80.00	0.56	48.42
	alt	6	6	6	1	0	1	19	31.58		
10	üst	0	15	5	0	0	0	20	75.00	0.62	27.63
	alt	4	9	4	2	0	1	19	47.37		
11	üst	1	3	1	15	0	0	20	75.00	0.68	15.00
	alt	1	7	0	12	0	0	20	60.00		
12	üst	18	1	0	1	0	0	20	90.00	0.68	45.00
	alt	9	5	2	4	0	0	20	45.00		
13	üst	0	0	2	18	0	0	20	90.00	0.55	70.00
	alt	9	4	3	4	0	0	20	20.00		
14	üst	14	2	0	4	0	0	20	70.00	0.45	50.00
	alt	4	8	1	7	0	0	20	20.00		
15	üst	19	0	0	0	0	1	19	100.00	0.69	60.00
	alt	8	4	5	3	0	0	20	40.00		
16	üst	0	1	3	16	0	0	20	80.00	0.50	63.33
	alt	7	7	1	3	0	2	18	16.67		
17	üst	3	13	0	4	0	0	20	65.00	0.49	33.42
	alt	4	6	5	4	0	1	19	31.58		
18	üst	5	13	0	2	0	0	20	65.00	0.46	41.47
	alt	5	4	6	2	0	3	17	23.53		
19	üst	1	2	2	15	0	0	20	75.00	0.56	38.16
	alt	0	4	8	7	0	1	19	36.84		
20	üst	10	3	6	1	0	0	20	30.00	0.21	18.89
	alt	11	1	2	4	0	2	18	11.11		
21	üst	10	0	9	0	0	1	19	47.37	0.41	12.37
	alt	12	0	7	1	0	0	20	35.00		
22	üst	6	1	11	2	0	0	20	55.00	0.41	28.68

	alt	4	7	5	3	0	1	19	26.32		
23	üst	0	0	19	1	0	0	20	95.00	0.69	52.89
	alt	3	3	8	5	0	1	19	42.11		
24	üst	14	0	5	1	0	0	20	70.00	0.46	48.95
	alt	4	5	7	3	0	1	19	21.05		
25	üst	1	0	15	4	0	0	20	75.00	0.59	32.89
	alt	4	4	8	3	0	1	19	42.11		
26	üst	8	5	1	6	0	0	20	40.00	0.29	23.33
	alt	3	6	5	4	0	2	18	16.67		
27	üst	3	16	1	0	0	0	20	80.00	0.69	22.11
	alt	2	11	5	1	0	1	19	57.89		
28	üst	20	0	0	0	0	0	20	100.00	0.79	42.11
	alt	11	3	2	3	0	1	19	57.89		
29	üst	4	5	0	10	0	1	19	52.63	0.50	5.26
	alt	3	1	6	9	0	1	19	47.37		
30	üst	5	5	6	4	0	0	20	30.00	0.23	15.00
	alt	5	7	3	5	0	0	20	15.00		
31	üst	12	8	0	0	0	0	20	60.00	0.46	28.42
	alt	6	7	2	4	0	1	19	31.58		
32	üst	0	2	0	18	0	0	20	90.00	0.75	30.00
	alt	1	5	2	12	0	0	20	60.00		
33	üst	0	3	0	15	0	2	18	83.33	0.57	51.75
	alt	4	4	5	6	0	1	19	31.58		
34	üst	14	4	1	1	0	0	20	70.00	0.45	50.00
	alt	4	7	7	2	0	0	20	20.00		
35	üst	1	1	15	3	0	0	20	5.00	0.08	-5.53
	alt	5	2	3	9	0	1	19	10.53		

Hazırlanan test soruları, ölçülmesi istenilen bilgi, tutum ve becerileri doğru olarak ölçmelidir. Geçerlik amaca yönelik doğru ölçebilme derecesidir ki bir ölçme aracının geliştirildiği konuda ölçülmek istenen değişkeni başka değişkenlerle karıştırmadan ölçüyorsa ölçme aracı geçerliğe sahiptir denilebilir (Büyüköztürk, vd., 2010:43).

Testin kullanım amacına göre değişen kapsam geçerliği, görüş geçerliği, yapı geçerliği, ölçüt geçerliği, yordama geçerliği ve uyum geçerliği gibi çeşitli geçerlik türleri vardır (Çepni, 2009:192). Görünüş geçerliği, testin geçerli görünüp görünmediği ile ilgili bir durumu ifade etmektedir. Buna bağlı olarak hem testi hazırlayanlar hem de kullananlar eğer o testin ölçmek üzere hazırlanmış olduğu özelliği ölçtüğüne inanıyor ve öyle görüyorlarsa o test görünüş geçerliğine sahip demektir (Büyüköztürk , vd., 2008:45). Bu çalışmada kullanılan ölçme araçlarının görünüş geçerliği ile ilgili uzman görüşleri alınmıştır.

Kapsam geçerliği, testin ölçmek istediği davranış evrenini temsil etme derecesidir ve testin kapsam geçerliğine sahip olması için bir konuya ilişkin bütün kritik davranışların o testte yoklanması gerekmektedir (Yaman, 2012: 35). Bu çalışmada kapsam geçerliliğinin sağlanmasında öncelikle belirtke tablosu göz önüne alınmıştır. Ayrıca, belirtke tablosuyla (Tablo 4) beraber Bloom taksonomisine göre de sorular alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda bilişsel basamaklara göre düzenlenmiştir (Tablo 5). Bazı akademik çalışmalarda benzer metodolojinin kullanıldığı görülmektedir (Kartal, 2011). Hazırlanan test ile ilgili önce RTEÜ Eğitim Fakültesinden Sosyal Bilimler Eğitim Ana Bilim Dalında eğitim veren akademisyenlerden görüş alınmış, akademisyenlerin görüş ve önerileri doğrultusunda tekrar düzeltmeler yapılmıştır.

Hazırlanan testin, uygulama öncesi eksik ve anlaşılmayan noktalarını tespit etmek ve aynı zamanda güvenilirlik ve geçerliliğini belirlemek amacıyla, pilot çalışma yapılmıştır. Bu amaçla hazırlanan test 2014-2015 eğitim öğretim yılında bir ortaokuldan rastgele seçilen 5. Sınıfın üç şubesinde öğrenim gören 73 öğrenciye uygulanmıştır. Uygulama öncesinde yapılan pilot çalışmada 10 öğrenci ile soruların anlaşılabilirliği noktasında görüşmeler yapılmış ve öğrencilerin anlamakta zorlandıkları soru kökleri ve seçenekler düzeltilmiştir.

Tablo 4. Kazanım Belirtke Tablosu

KAZANIM NO	KONULAR	KAVRAMLAR	MADDE NO
1.Yaşadığı yerin yerel yönetim birimlerini tanıır	YAŞADIĞINIZ YERİ YÖNETENLER	yerleşme, seçim, yönetim	1,2,3,9,10,13,14,17,19,
2.Kamu hizmetlerinin yürütülmesinde yerel yönetimlerin rolünü açıklar	YEREL YÖNETİMLER HALKIN HİZMETİNDE	vergi, ekonomi, demokrasi, Pazar, ekonomik faaliyetler	4,5,6,8,11,12,15,16,18,20,23, 26,30,34,
3.Kamuoyu yerel yönetimlere etkisine örnekler verir.	SESİMİZE KULAK VERİN	etkin yurttaş, kamuoyu, medya	21,27,29,32
4. Büyük Millet Meclisinin açılışı ile ulusal egemenliği ilişkilendirir.	EGEMENLİK MİLLETİNDİR	yurttaşlık, millet, egemenlik, milli egemenlik, anayasa, bağımsızlık, devlet	35,33,31,28,22,25,24

Tablo 5. Bloom'un Bilişsel Alan Basamaklarına Göre Soruların Dağılımı

BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARI						
BİLGİ	KAVRAMA	UYGULAMA	ANALİZ	SENTEZ	DEĞERLENDİRME	TOPLAM
2,9,10	1,3,13,	19,	14,		17	9
30	11,5,6,12,15,16,20,23,26	4,18	8,11,34			14
	21,27,29,	32				4
35,22,	33,31,28,25		24			7

Testlerde geçerliği arttırmak için madde analizi yapılması önerilmektedir. Madde analizi ile her bir maddenin ayırt edicilik gücü ve madde güçlüğü indeksi hesaplanarak kavram testinde yer alan sorular madde analizine tabi tutulmaktadır. Madde analizi için üst ve alt gruplarda yer alan örneklemdaki öğrencilerin % 27'si

incelenmekte ve bir testteki maddelerin ayırt edicilik gücü -1 ile $+1$ arasında değişmektedir. Bu değer ne kadar yüksekse test o kadar geçerli kabul edilmektedir. Ayırt edicilik gücü 0.4 'ün üzerinde olan maddeler çok iyi, $0.4-0.3$ arasında olan maddeler iyi, $0.3-0.2$ arasında olan maddeler zorunlu hallerde kullanılabilir veya düzeltilerek kullanılabilir maddelerdir. Ayırt edicilik gücü 0.2 'den küçük olan maddeler ise kullanılmamalıdır (Çelik, 2000; Kalaycı ve diğ., 2005, Akt. Akbaş, 2008:73). Öte yandan madde güçlük indeksinde ise $0.40-0.80$ arasındakiler uygun görülmektedir (Çepni, 2009). Bu bilgiler ışığında Tablo 3'teki veriler incelendiğinde 21 maddenin uygun olduğu görülmektedir. Uzman görüşü doğrultusunda bir madde daha testten çıkarılmış olup test 20 maddeden oluşturulmuştur.

Bir testin güvenilirlik katsayısı hesaplamalarında kullanılan yöntemlerden biri de Testi Yarıya Bölme Yöntemi'dir (Yaman, 2012:29). Bu yöntem, testlerin güvenilirliğini belirlemede sıkça kullanılmaktadır. Öte yandan aynı zamanda ve aynı grupta gerçekleştirilmekte, bununla beraber şans faktörüne dayalı hatalar ile öğrencinin zamanla değişen davranış değişikliklerinden kaynaklanabilecek hatalar giderilmektedir (Çepni,2009). Bu yöntemde bir gruba bir kez uygulanmış olan testin, iki eşit yarıya bölünmesi ve öğrencilerin birinci ve ikinci yarıdan elde ettikleri puanlar arasındaki *Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı*'nin hesaplanması ve Sperman Brown düzeltme formülü kullanılmasını gerektirmekte ve bu katsayı ile bir testin bütününe ilişkin güvenilirliği bulunmaktadır (Demirel, 2002). Bu çalışmada, geliştirilen testin güvenilirliğinin hesaplanmasında testi yarılama yöntemi kullanılmıştır. Gerekli düzenlemelerden sonra son şeklini alan 20 sorudan oluşan İYABT'nin madde analizi yapıldıktan sonra güvenilirlik Sperman ile düzeltilerek bulunan katsayı r : $0,96$ olarak hesaplanmıştır.

2.3.2. İnsanlar ve Yönetim Bilişsel Kavram Testinin Geliştirilmesi

Testler 4. sınıf sosyal bilgiler kitabı “insanlar ve yönetim” konusundaki beş kavram hakkında hazırlanmıştır. Bu beş kavramın belirlenme aşamasında Bal ve Akış'a (2010) ait çalışma, öğretmenlerle yapılan informal görüşmeler ve 2014-2015 yıllarında kamuoyunun gündemini meşgul eden seçimler etkili olmuştur.

2.3.2.1. İnsanlar ve Yönetim Bilişsel Kavram Testi İstatistik Bilgiler

Bu teste yönelik tablo 6'da İNSANLAR VE YÖNETİM BİLİŞSEL KAVRAM TESTİ maddeleri ile ilgili İstatistik Bilgiler ayrıntılı olarak verilmiştir.

Tablo 6. İnsanlar ve Yönetim Bilişsel Kavram Testi Maddeleri Ayırt Edicilik ve Güçlük Değerleri

İNSANLAR VE YÖNETİM BİLİŞSEL KAVRAM TESTİ										Madde Analizi	
Soru	Grup	A	B	C	D	E	Boş	Dolu	Doğru %	p güçlülük	d ayırt etme
1	Üst	1	0	0	8	0	0	9	88.89	0.72	33.33
	Alt	3	1	0	5	0	0	9	55.56		
2	Üst	7	1	0	1	0	0	9	77.78	0.78	0.00
	Alt	7	1	1	0	0	0	9	77.78		
3	üst	0	1	0	6	0	0	7	85.71	0.53	60.71
	alt	2	1	3	2	0	0	8	25.00		
4	üst	0	0	8	1	0	0	9	88.89	0.65	51.39
	alt	1	1	3	3	0	0	8	37.50		
5	üst	9	0	0	0	0	0	9	100.00	0.94	14.29
	alt	6	0	0	1	0	0	7	85.71		
6	üst	6	1	2	0	0	0	9	66.67	0.47	50.00
	alt	1	2	1	2	0	0	6	16.67		
7	üst	0	7	1	1	0	0	9	77.78	0.50	63.49
	alt	2	1	0	4	0	0	7	14.29		
8	üst	5	0	0	4	0	0	9	0.00	0.06	-14.29
	alt	2	1	2	2	0	0	7	14.29		
9	üst	1	0	0	8	0	0	9	88.89	0.72	33.33
	alt	0	3	1	5	0	0	9	55.56		
10	üst	0	0	9	0	0	0	9	100.00	0.72	55.56
	alt	0	4	4	1	0	0	9	44.44		
11	üst	1	0	1	7	0	0	9	11.11	0.06	11.11
	alt	1	0	0	7	0	0	8	0.00		
12	üst	6	0	0	3	0	0	9	66.67	0.60	16.67
	alt	3	0	1	2	0	0	6	50.00		
13	üst	2	6	0	0	0	0	8	75.00	0.60	32.14
	alt	3	3	1	0	0	0	7	42.86		
14	üst	0	1	6	2	0	0	9	66.67	0.44	52.38
	alt	4	1	1	1	0	0	7	14.29		
15	üst	0	9	0	0	0	0	9	100.00	0.56	88.89
	alt	4	1	1	3	0	0	9	11.11		
16	üst	0	0	7	2	0	0	9	77.78	0.53	61.11
	alt	1	2	1	2	0	0	6	16.67		
17	üst	1	2	6	0	0	0	9	0.00	0.17	-33.33
	alt	0	2	4	3	0	0	9	33.33		
18	üst	0	0	8	1	0	0	9	88.89	0.76	26.39
	alt	0	1	5	2	0	0	8	62.50		
19	üst	4	2	2	1	0	0	9	44.44	0.33	22.22
	alt	2	3	2	2	0	0	9	22.22		

20	üst	5	0	4	0	0	0	9	55.56	0.44	22.22
	alt	3	2	2	2	0	0	9	33.33		
21	üst	7	0	1	1	0	0	9	77.78	0.56	44.44
	alt	3	1	4	1	0	0	9	33.33		
22	üst	0	2	6	1	0	0	9	66.67	0.41	54.17
	alt	3	4	1	0	0	0	8	12.50		
23	üst	4	0	0	4	0	0	8	50.00	0.50	0.00
	alt	3	1	0	4	0	0	8	50.00		
24	üst	2	6	1	0	0	0	9	66.67	0.35	66.67
	alt	2	0	2	4	0	0	8	0.00		
25	üst	1	2	1	4	0	0	8	50.00	0.33	35.71
	alt	1	3	2	1	0	0	7	14.29		
26	üst	0	0	9	0	0	0	9	100.00	0.72	55.56
	alt	1	4	4	0	0	0	9	44.44		
27	üst	9	0	0	0	0	0	9	100.00	0.65	75.00
	alt	2	1	4	1	0	0	8	25.00		
28	üst	1	0	6	1	0	0	8	75.00	0.44	62.50
	alt	5	1	1	1	0	0	8	12.50		
29	üst	0	0	9	0	0	0	9	100.00	0.80	50.00
	alt	0	3	3	0	0	0	6	50.00		
30	üst	9	0	0	0	0	0	9	100.00	0.76	50.00
	alt	4	0	1	3	0	0	8	50.00		
31	üst	7	1	0	0	0	0	8	87.50	0.59	54.17
	alt	3	2	1	3	0	0	9	33.33		
32	üst	4	0	4	0	0	0	8	50.00	0.38	25.00
	alt	2	3	2	1	0	0	8	25.00		
33	üst	4	9	0	0	0	0	13	69.23	0.64	13.68
	alt	4	5	0	0	0	0	9	55.56		
34	üst	7	1	0	0	0	0	8	87.50	0.41	87.50
	alt	0	4	4	1	0	0	9	0.00		
35	üst	0	0	6	3	0	0	9	66.67	0.60	16.67
	alt	0	1	3	2	0	0	6	50.00		
36	üst	1	0	0	8	0	0	9	88.89	0.65	51.39
	alt	3	0	2	3	0	0	8	37.50		
37	üst	3	2	1	2	0	0	8	37.50	0.31	12.50
	alt	2	4	2	0	0	0	8	25.00		
38	üst	1	0	0	8	0	0	9	88.89	0.76	26.39
	alt	1	0	2	5	0	0	8	62.50		
39	üst	0	8	0	0	0	0	8	100.00	0.56	87.50
	alt	2	1	4	1	0	0	8	12.50		

Öğrencilerin kavram yanılgılarını belirlemede, literatürden yazılı testlerin yanında çoktan seçmeli testler de kullanıldığı anlaşılmaktadır (Yürük, 2000; Özkan,2001; Köse, 2004; Balcı, 2005; Çalık, 2006; Kılıçoğlu, 2011; Bal ve Akış 2010). Tamir (1971), öğrencilerdeki yanlış anlamaları ve tipik kavramları temsil eden farklı cevapların çeldirici olarak kullanılmasının, uzmanların hazırladığı

çeldiricileri içeren sıradan test maddeleri ile karşılaştırıldığı zaman, oldukça ayırt edici bir üstünlüğe sahip olduğunu ifade etmekte ve çoktan seçmeli testlerdeki çeldiricilerin, literatürde ifade edilen kavram yanlışlarına ve öğrencilerin açık uçlu sorulara verdikleri cevaplara dayandırılması gerektiğini savunmaktadır. (Akt, Ünal, 2007).

Bu yaklaşım diğer araştırmacılar tarafından da kabul görmektedir. Treagust (1988), öğrencilerin doğru olduğunu düşündüğü yanlış ve ilginç bilgilere, çeldiricilerde yer verilmesi gerektiğini önermektedir (Akt., Çalık ve Ayas, 2003).

Bu amaçla, testin oluşmasında uygulanan kavramlar hakkında mülakat sonuçlarından ve literatürden elde edilen yanlışlar seçeneklerin oluşturulmasında kullanılmıştır. Test içinde doğrudan veya yakın anlama gelecek şekilde yanlışlar, seçeneklere yerleştirilmiştir. Bu şekilde hazırlanan çoktan seçmeli testlerde, önceden belirlenen yanlış anlamalar, her bir soruda doğru cevap yanında çeldirici olarak kullanılmıştır. Çeldiricilerden herhangi birini işaretleyen öğrencinin, o çeldiricinin yansıttığı yanlış anlamaya sahip olduğu kabul edilmektedir (Çalık, 2006; Coştu, 2006; Ünal, 2007; Akbaş, 2008). Testte yer alan sorulardan bazılarının seçeneklerinde, doğrudan yanlışlara yer verilmemiştir. Bu sorularda, kavram yanlışlarını belirleme, öğrencilerin hem konuyu kavrama, problem çözme ve sentez yapma gibi zihinsel becerileri de belirlenmeye çalışılmıştır (Akbaş,2008:70). Bu nedenle testin ismi, *İnsanlar Ve Yönetim Ünitesi Bilişsel Kavram Testi* olarak belirlenmiştir (İYBKT).

Hazırlanan testin, uygulama öncesi eksik ve anlaşılmayan noktalarını tespit etmek ve aynı zamanda güvenilirlik ve geçerliğini belirlemek amacıyla pilot çalışma yapılmıştır. Bu amaçla hazırlanan test 2014-2015 eğitim öğretim yılında bir ortaokuldan rastgele seçilen 5. sınıfın bir şubesinde öğrenim gören 33 öğrenciye uygulanmıştır. Uygulama öncesinde yapılan pilot çalışmada 10 öğrenci ile soruların anlaşılabilirliği noktasında görüşmeler yapılmış ve öğrencilerin anlamakta zorlandıkları soru kökleri ve seçenekler düzeltilmiştir. Bu testteki maddelerin ayırt edicilik ve güçlük indeksleri İYABT'nin analizindeki uygulama aşamaları esas alınarak hazırlanmıştır.

Pilot çalışma neticesinde 15 sorunun ayırt edicilik gücü ve madde güçlük indekslerinin uygun olmadığı görülmüştür. İnsanlar ve yönetim ünitesi akademik başarı testi hazırlama esasları burada da gözetilerek söz konusu 15 soru testten çıkarılmıştır. Öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucu, soru köklerinde anlaşılmayan ifadeler tespit edilerek değiştirilmiştir. Ayrıca bu sorularda, doğru cevabı içeren seçenekler güçlendirilirken, çeldiriciler daha kolay seçilir hale getirilmiştir.

Bu çalışmada, geliştirilen testin güvenilirliğinin hesaplanmasında, Testi Yarılama Yöntemi kullanılmıştır. Gerekli düzenlemelerden sonra teste son şekli verilmeden önce alan uzmanlarının görüşleri alınarak ve her kavrama ait soruların yer alması esası gözetilerek 4 soru daha testten çıkarılmıştır. Böylece kalan 20 sorudan oluşan İYBKT'nin madde analizi yapıldıktan sonra güvenilirlik Sperman ile düzeltilerek güvenilirlik katsayısı 0,98 olarak hesaplanmıştır.

2.3.3. Mülakat

Genelde sosyal bilimlerde ve özelde de sosyolojide sözlü iletişim yoluyla veri toplama yöntemlerinden biride mülakattır (Karasar, 2005). Zira mülakat, önceden belirlenmiş ciddi bir amaç için yapılan, soru sorma ve yanıtlama tarzına dayalı karşılıklı ve etkileşimli bir iletişim süreci olarak tanımlanmakta ve temelde soru sorma ve yanıt alma ile ilgilidir. (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Görüşmenin en çok bilinen türü bireysel, yüz yüze, söz alışverişi olarak kullanılmasına rağmen yüz yüze grup görüşmesi, posta yoluyla, kendi başına yanıtlanan soru formu veya telefon görüşmesi şeklinde de olabilmekte, başkalarını anlamak için kullanılan en güçlü yöntemlerden biri olarak kabul edilmektedir (Punch, 2005). Bu bağlamda söz konusu kavramlara yönelik yanılgıların tespiti noktasında öğrencilerle mülakatlar yapılmıştır. Bu kavramlar hakkında hazırlanan testlere ve KDM'lere kaynak olması için öğrencilerin söz konusu kavramlar hakkında anlama düzeyleri ve ne gibi kavram yanılgılarının olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır.

Öte yandan *görüşme*, bireylerin, çeşitli konulardaki bilgi, düşünce, tutum ve davranışları ile bunların olası nedenlerinin öğrenilmesinde en kestirme yoldur. Görüşme, özellikle üst yöneticilerden, çocuklardan ve okuma-yazma bilmeyenlerden veri toplamak için idealdir. Çoğu kimse, düşündüklerini

açıklamada, sözlü anlatımı, yazılı anlatıma tercih eder. Görüşme sürecindeki söylemlerin yüzeysel anlamları ve aynı zamanda gerçek ve derinlemesine anlamları da çıkarılabilir (Karasar, 2005). Bu mülakatta ise yazılı olarak verilerin toplanılması kavram yanılgılarının ortaya çıkarılması için uygun görülmüş olup sorular ve içeriği aşağıda açıklanmıştır.

Kamuoyu kavramını ve özelliklerini açıklayabilme seviyelerini ortaya çıkarmak amacıyla, öğrencilere sorulan ilk soru *Kamuoyu nedir? Kamuoyu kavramını duyunca aklınıza ne geliyor? Kamuoyu ile ilgili bir cümle yazar mısınız?* sorusudur (Ek-3, soru -1).

Öğrencilerin yönetim kavramını ve özelliklerini açıklayabilme seviyelerini ortaya çıkarmak amacıyla, sorulan ikinci soru da *Yönetim nedir? Yönetim kavramını duyunca aklınıza ne geliyor? Yönetim ile ilgili bir cümle yazar mısınız?* Sorusudur (Ek-3, soru -2).

Öğrencilerin milli egemenlik kavramını ve özelliklerini açıklayabilme seviyelerini ortaya çıkarmak amacıyla, öğrencilere sorulan üçüncü soru da *Milli Egemenlik nedir? Milli Egemenlik kavramını duyunca aklınıza ne geliyor? Milli egemenlik ile ilgili bir cümle yazar mısınız?* şeklindedir (Ek-3, soru -3).

Öğrencilerin demokrasi kavramını ve özelliklerini açıklayabilme seviyelerini ortaya çıkarmak amacıyla, öğrencilere sorulan dördüncü soru da *Demokrasi nedir? Demokrasinin özelliklerini sayabilir misiniz? Demokrasi ile ilgili bir cümle yazar mısınız?* şeklindedir (Ek-3, soru -4).

Beşinci ve son soru ise öğrencilerin milli bağımsızlık kavramını ve özelliklerini açıklayabilme seviyelerini ortaya çıkarmak amacıyla sorulmuştur. Soru, *Milli bağımsızlık nedir? Milli bağımsızlık kavramını duyunca aklınıza ne geliyor? Milli bağımsızlık ile ilgili bir cümle yazar mısınız?* şeklindedir (Ek-3, soru -5).

2.3.4. Kavramsal Değişim Metinlerinin Geliştirilmesi

Kavramsal değişim teorisi Piaget'in özümleme, düzenleme ve dengeleme ilkeleri üzerine kurulmuş olup, Thomas Kuhn'un bilimsel devrim tanımlamasına benzer bir süreci içermekte ve 1980'lerin başlarında Cornell Üniversitesinde çalışan bir grup fen eğitimi araştırmacısı ve filozoflar tarafından ilk olarak ortaya

atılmıştır (Akt., Sevim, 2007:2). Kuhn'a göre paradigmaların değişimi tutarlı bir modeli takip etmekte, dominant paradigma (mevcut bilimsel bilgi) ortaya çıkan problemin çözümünde ve ortadan kaldırma yolunun açıklanmasında çaresiz kalmakta sonrasında potansiyel olarak problemin çözümüne sahip olan alternatif paradigma elde edilmek zorundadır. Bu iki durumun varlığı paradigmaların yer değişikliğini sağlamaktadır ki kavramsal değişim teorisinin temeli de paradigmaların değişimine benzer bir süreci içermektedir (Sevim, 2007:3).

Kavramsal değişim, hali hazırdaki bilgilerin gözden geçirilmesi, gerçeklerle çelişen önbilgilerinin doğru bilgilerle değiştirilmesi veya yeniden yapılandırması süreciyle tanımlanmaktadır (Balcı, 2005). Kavram yanlışlarının giderilmesinde değişik yöntemler olmakla beraber problem durumundaki nedenler de göz önünde bulundurularak bu çalışmada kavramsal değişim metinleri kullanılmıştır (Akbaş, 2008:55).

Öğrencilerin sahip oldukları yanlış düşünce ve inançların belirlenmesinde belirlenen bu düşünce ve inanışları bilimsel olarak kabul edilen açıklamalarla değiştiren önemli araçlardan biri de kavramsal değişim metinleridir (Çobanoğlu ve Bektaş, 2014).

Öğrencilerin bilgi ve olguları, bazı kavramları açıklamada yetersiz olduğunu onlara hissettirerek bilimsel olarak doğru kabul edilen kavram ve kavram tanımlarıyla değiştirmeyi esas alan kavramsal değişim metinleri kavram yanlışlarını değiştirmeye yönelik uygulamalar öğrencilerin yanlışlarını gidermeye yardımcı olmuştur (Sevim, 2007; Akbaş, 2008; Birinci Konur, 2010).

Birçok araştırmacı kavram yanlışlarını tespit ettiği çalışmalarında ve kavram yanlışlarının düzeltilmesinde kavramsal değişim metinlerini tavsiye etmişlerdir (Sevim, 2007; Akbaş, 2008; Kılıçoğlu, 2011; Birinci Konur, 2010; Ayas, 2011). Kavramsal değişim yaklaşımını hazırlayan Posner (1982), Kuhn'un paradigmalarının yer değiştirme esasına dayanarak 4 aşamada kavram yanlışlarının giderileceğini ortaya koymuştur (Sevim, 2007:42). Kavramsal değişim metinlerinin çürütme metinlerinden farklı olduğunu da belirtmek gerekir. Çünkü açıklayacak olursak kavramsal değişim metinleri öğrencilerin yanlışlarından hoşnutsuzluk oluşturup doğru bilgiyi veya kavramı bilimsel bir çerçeve içerisinde

öğrenciye vermektedir. Çürütme metinleri ise herhangi bir konunun veya durumun çürütülmesinin çalışılmasından ibarettir (Sevim, 2007:43). Kavramsal değişim metinleri öğrencilerin mevcut kavramlarının bazı olayları açıklaması sırasında yetersiz kaldığını, mevcut kavramlarda bir sıkıntının var olduğu hissettirilerek hazırlanmaya çalışılmıştır. Çürütme metinleri ve Kavramsal değişim metinlerinin öğrencilerinin yanlışlarını düzeltmede ve eksiklerini gidermede en etkili yöntem olduğu bazı çalışmalarda belirtilmiştir (Guzetti, 2000).

Yapılan birçok çalışmada Posner (1982) ve diğerlerinin belirtmiş olduğu kavramsal değişim yaklaşımı esas alınmıştır (Sevim, 2007; Akbaş, 2008; Kılıçoğlu, 2011; Birinci Konur, 2010; Ayas, 2011). Bu çalışmada farklı olarak kavramsal değişim metinlerine konulan örnek ve görsel materyaller 3 boyutlu olacak şekilde tasarlanıp konu uzmanı kişilere sunulmuştur. Yapılan materyal ilgi çekici olmasına rağmen kavram yanlışlarını gidermede geliştirilen materyalin mi yoksa kavramsal değişim metninin mi etkili olduğu noktasındaki belirsizliği engellemek amacıyla Posner ve arkadaşları tarafından benimsenen kavramsal değişim yaklaşımına göre kavramsal değişim metinleri hazırlanmaya karar verilmiştir.

Bal ve Akış'a (2010) ait çalışma neticesinde tespit edilen kavram yanlışları hakkında öğretmenler ile informal görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler neticesinde belirtilen çalışmada kavram yanlışlığı olarak değerlendirilmeyen (demokrasi) 1 kavrama dair de yanlışlığı olabileceği belirlenmiştir. Bu bağlamda 5 kavram belirlenmiş ve belirlenen beş kavram hakkında öğrencilerin, konuyla ilgili sahip oldukları ön bilgileri ve yanlışları ortaya çıkarmak için (açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşan yazılı) yarı yapılandırılmış mülakat soruları hazırlanmıştır. Bu şekilde öğrencilerin yanlışlarının olup olmadığı tekrar teyit edilmeye çalışılmıştır. Elde edilen veriler belirlenen kavramlarda yanlışların olduğunu göstermiş böylece bu yanlışlar ve oranları listelenmiştir. Son olarak bulgular kıdemli öğretmenlerle paylaşmış, onların da teyidi alındıktan sonra nihai karara varılmıştır.

Literatürde de belirtildiği gibi, kavramsal değişim metinlerinin geliştirilmesinde mevcut bilgilerin derinlemesine analizi, bilişsel çelişkinin

oluşturulması ve öğrencilerin sahip oldukları yanlış kavramların farkına varabilmesi önemlidir; çünkü bu fikirlerin kavramsal değişim metinlerinin içerisinde yer alması gerekmektedir (Sevim, 2007:46).

Söz konusu kavramlar (*kamuoyu, milli egemenlik, milli bağımsızlık, demokrasi, yönetim*) ve bu kavramlar hakkında yanlışların tespitinden sonra KDM hazırlanırken nelere dikkat edileceği, nasıl düzenleneceği konusunda araştırmalar yapılmıştır. Yapılan literatür taramasında sosyal bilgiler dersine uyarlanmış KDM ile ilgili yalnızca bir tez çalışması tespit edilmiştir (Kılıçoğlu, 2011). Bundan sonra farklı alanlardaki çalışmalar incelenerek KDM'ler oluşturulmaya çalışılmıştır. KDM'ler kullanılabilirliğine gelinceye kadar bunlar içinde yer alan bilimsel bilgiler gözden geçirilmiş, ilgili araştırmacıların tavsiyeleri ve eleştirileri dikkate alınmıştır ayrıca akademik açıdan hatalardan sakınmak için tarih eğitimcilerinden ve alan uzmanlarından görüşler alınmıştır. Görsel öğelerin olması sebebiyle özellikle KDM'leri geliştirme aşamalarında sayfa düzeni sağlanırken üçüncü kural tekniğine uyulmaya çalışılmıştır (Yalın, 2007:108).

Alan uzmanından alınan dönütler neticesinde eksik olduğu düşünülen metinler hakkında çeşitli sorular sorulmuştur. Ayrıca yapılan incelemeler göz önüne alınarak tekrar kavram değişim metin örnekleri oluşturulmuş ve uzman araştırmacıya elektronik ortamda ulaştırılmıştır. İnceleme neticesinde cümlelerin kısa olarak yazılması, harf puntolarının dikkat çekilecek yerlerde büyük ya da farklı olması ve sayfa düzenine dikkat edilmesi vb. şekliyle dönütler alındıktan sonra bir Türk Dili uzmanına metinler gösterilmiş imla ve noktalama hataları düzeltilmiştir.

Bu çalışmada *milli egemenlik, milli bağımsızlık, demokrasi, kamuoyu ve yönetim* kavramlarıyla ilgili metinler oluşturulmaya çalışılmıştır. Metinde yer alan bilimsel bilgiler ve örneklerin hatalı olmamasını sağlamak amacıyla tarih eğitimi alanında uzman araştırmacılardan 4.sınıf kavramlarının giriş düzeyinde öğrenciye nasıl kavratılması gerektiği noktasında sorular yöneltilmiştir.

Tüm bu çalışmalardan sonra hazırlanan metinler 5 tane dördüncü sınıf öğrencisine tekrar okutulmuştur. Öğrencilerden okudukları metinler üzerinde

anlamalarında zorluk çektikleri yerleri işaretlemeleri istenmiştir. Bazı metinleri işaret ederek görsel materyalin az olduğunu ifade etmişlerdir (bu sayfalarda resim az şeklinde ifade etmişlerdir). Bazılarında ise görsel materyallerin hangi açıklamaya ait olduğunu anlayamadıklarını ifade etmişlerdir. Bu tespitlerde dikkate alınarak kavramsal değişim metinlerine en son şekilleri verilmiştir (Ek-6).

Kavramsal Değişim Yaklaşımı esas alınarak hazırlanan KDM'ler dört aşamadan meydana gelmektedir. Bunlar yetersizlik, anlaşılabilirlik, mantıklılık ve verimlilik. Zira Posner ve arkadaşları bu 4 aşamanın kavramsal değişim metinlerinin hazırlanmasında şart olarak görmektedirler (1981). Farklı konularda yürütülen benzer çalışmalarda da bu yaklaşıma göre kavramsal değişim metinlerinin tasarlandığı tespit edilmiştir (Sevim, 2007; Akbaş, 2008; Birinci Konur, 2010, Kılıçoğlu, 2011).

Kavramsal değişim metinleri hazırlanırken Posner ve arkadaşlarının ortaya çıkardığı 4 aşama [yetersizlik (dissatisfaction), anlaşılabilirlik (intelligibility), mantıklılık (plausibility), verimlilik (fruitfulness)] açıklanmaya çalışılmıştır.

Yetersizlik (dissatisfaction): Kavramsal değişim metinlerinin içeriği düzenlenirken ilk başta yetersizlik aşaması dikkate alınarak öğrencilerin mevcut kavram hakkındaki fikirlerini ortaya çıkarmak için çeşitli sorular yöneltilmiştir. Zira öğrencilerin ön bilgilerinin (mevcut bilgi) günümüz eğitim anlayışında ne kadar önemli olduğu daha önce belirtilmişti. Yöneltilen bu sorulardan sonra(ön bilgiler harekete geçirildikten sonra) mevcut kavram yanlışlarını öğrencilere sunup bunlar üzerinde tartışma yapılmıştır. Alınan(kavram yanlışlı cevaplarda) cevapların yetersizliği ve tatmin edici olmadığı hissettirilmiştir. Mevcut kavram yanlışlarına katılıp katılmadıkları(bu cümlelerin doğru ya da yanlış olduğu hissettirilmeden) çalışma esnasında söz hakkı alan öğrencilere sorulmuştur.

Bu aşamanın son kısmında örneğin öğrencinin zihninde *Oy kullanmak Milli egemenliğin mi yoksa Milli Bağımsızlığın mı bir gerekliliğidir* sorusu oluşturulmaya çalışılmış. Bu sorunun akabinde *Milli bağımsızlık cepheye savaşıyor mu yoksa cepheye oy kullanarak mı olur?* sorularıyla bu kavrama dair yetersiz olduğunu fark etmesi hedeflenmiştir. Bu aşamada öğrenci yetersiz olduğunu fark edemezse diğer aşamada kavramın yanlış bilgilerle donatıldığından

da hoşnutsuzluk duymaması beklenmektedir. Bu bağlamda yetersizliğini ne kadar fazla hissederse yanılığını düzeltme oranı o derece yüksek olacaktır. Zira yetersizlik ve hoşnutsuzluk aşamasında bu düzeyin çok fazla ya da çok az olmaması gerekmektedir. Dahası yetersizliğin “Kaygı düzeyi ile Ders çalışma” değişkenlerinin oranları düzeyinde olması bir sonraki basamakta daha yararlı olacaktır. Yine sınıfın o anki durumuna göre yetersizlik seviyesinin az olmasına bağlı olarak takviye soruları da sorulmuştur.

Anlaşılabilirlik (intelligibility)

Kavramsal değişim metinlerinin ikinci aşaması olan anlaşılabilirlik aşaması başlığı altında konularla ilgili mevcut kavram yanılıklarını düzelterek şekilde öğrencilerin yanlış fikirlerinin yerine koyabilecekleri bilimsel doğru bilgiler verilmektedir. Örneğin, *mili egemenlik nedir, nasıl sağlanır, soruların cevabı olan Milli Egemenliğin tanımı okur öğretmen anlayamayan öğrenciler için soru- cevap şeklinde yada KDM'ye bağımlı kalarak kavram yanılığı olan kavramın doğru tanımını ve özelliklerini tartışmaya açabilir.* Bu aşamada öğrenci eksikliğini nerede olduğunu anlamaya çalışmaktadır. Ayrıca bu aşamada görsel materyal ile desteklenmektedir. Öğrencilerin anlayabileceği düzeyde şekil ve örneklere yer verilmektedir. Kavramın özelliklerinden bahsedilerek bazı bilgiler kalın punto veya farklı renklerle yazılmaktadır. Konulara günlük hayattan örnekler verilerek anlaşılabilirlik üst seviyeye çıkarılmaya çalışılmaktadır.

Mantıklılık (plausibility)

Kavramsal değişim metinlerinin üçüncü aşaması olan mantıklılık aşamasında kavram yanılıklı bilgileri kullanarak doğru cevap alınamayan bazı sorulara kavramları doğru şekliyle benimseterek mevcut problemi çözme kapasitesine ulaşması amaçlanmaktadır. Örnek verilecek olursa; *Milli egemenliğin halk ile ve halkın oy kullanarak seçtiği bir yönetici ile sağlandığını kavrayan öğrenci Milli bağımsızlığın ise cepheye savaşarak ülkemizi düşmandan koruyarak sağlandığını kavraması ve yanılığını düzeltmesi beklenmektedir.*

Bu aşamada kavramlar arası ayrımı anlamada güçlük çeken öğrencilere şu soruyla mantıklılık aşaması oturtulmaya çalışılmıştır: *Mart 2014 seçimlerine anne ve babanız oy kullanmaya mı yoksa cepheye düşmanla savaşmaya mı gitti?* diyerek bu şekilde öğrencinin bilişsel olarak harekete geçirilmesi amaçlanmıştır.

olup kavramın mantıklı açıklamasına örneklerle karşılık verilmesi amaçlanmıştır. Özetle bu aşamada yanlış silinmeye ve bilimsel tanımın öğrencide kalıcı şekilde olması amaçlanmıştır.

Verimlilik (fruitfulness)

Kavramsal değişim metinleri son aşaması olan verimlilik aşamasında öğrencilerin düzeltilen kavram yanlışlarının ne düzeyde olduğunu öğrenmek amacıyla metinlerin sonunda *bil bakalım* başlığı altında bir bölüm hazırlanmıştır. Bu bölüm hazırlanırken disiplinler arası öğretime uyulmaya özen gösterilmiştir. Oluşturulan bu metinler ilköğretim 4. sınıf Türkçe eğitimi programına uygun olacak şekilde hazırlanmaya çalışılmıştır. Zira *bil bakalım* kısmındaki metnin sonunda değerlendirme amacını güden sorular sorularak öğrencilerin kavram yanlışlarının düzeltilip düzeltilmediğini test etme imkânı sağlanmaya çalışılmıştır.

2.3.5. Verilerin Analizi

Nitel verilerin analizi yapılırken, yer alan sorulara verilen cevaplardan elde edilen sonuçlar, ayrı ayrı incelenerek kategorilere ayrılmıştır. Anlama düzeylerini belirlemeye yönelik çalışmalarda, öğrencilerin cevaplarına göre anlama seviyeleri kategoriler halinde incelenmektedir (Akbaş, 2002; Alim, 2008).

Bu çalışmada mülakat sonuçlarının analizi *anlama*, *sınırlı anlama*, *yanlış anlama*, *cevap vermeme* kategorilerin göre yapılmıştır. Bu kategoriler tespit edilirken öğrencilerin cevapları, bilimsel bilgilerle karşılaştırılmış, öğrencilerin bu kavramları anlama ve ifade edebilme yetenekleri incelenmiştir. Ayrıca sorular açık uçlu olduğundan öğrencilerin, sorulara verdikleri cevaplardan, kavramlarla ilgili yanlış anlamaları tespit edilmiş ve araştırılan kavramlarla ilgili yanlışlar bulgular kısmında belirtilmiştir. Her soru için verilen cevaplar uygun kategorilere yerleştirilmiş, sonuçlar frekans dağılımı ve % olarak bulgular kısmında sunulmuştur.

Bu çalışmada kullanılan anlama seviyelerini gösteren sınıflandırmalar (kategoriler) aşağıda ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Bu sınıflamalar belirlenirken uzman görüşlerine başvurulmuştur.

- 1- Anlama: Soru ile ilgili bilimsel cevabın içeren cevapları içermektedir.
- 2- Sınırlı Anlama: Geçerli olan bilimsel cevabın bazı yönlerini içeren cevapları kapsamaktadır.

3-Yanlış Anlama: Bu kategorideki öğrenci cevapları çok değişik olmakla beraber genellikle bilimsel gerçeklere uymayan cevaplar içerirler. Özellikle kavram yanılığının tespitinde bu kategori önemlidir. Fakat şu unutulmamalıdır ki her yanlış anlama kavram yanılığı değildir.

4- Cevap Vermeme: Soruyu aynen tekrarlama, ilgisiz ya da açık olamayan cevaplar ve boş bırakma, bilmiyorum ya da unuttum şeklinde verilen cevaplar bu kategoride toplanmıştır.

Çoktan seçmeli sorulardan oluşan İYBKT ve İYABT analizinde, gruplar içinde ve aralarında yapılan karşılaştırmalar SPSS programı yardımıyla yapılmıştır. Hesaplamalarda doğru cevap 1, yanlış ve boş cevaplar ise 0 puan olarak dikkate alınmıştır. Gruplar içindeki anlamlılık anlaşılmasında bağımlı t-testi ile araştırılırken, gruplar arasındaki farkın anlaşılmasında bağımsız t-testi ile analiz edilmiştir. Uygulama öncesinde ve sonrasında deney ve kontrol grubu arasında, kavramları anlama bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla test sonuçlarına göre gruplar arasında bağımsız t testi yapılmıştır. Deney ve kontrol grubunda bulunan öğrencilerinin ön test ve son test puanları SPSS istatistik programı yardımıyla karşılaştırılmıştır. Ön test ve son test puanları karşılaştırılırken istatistiksel olarak anlamlı farklılığın, hangi grubun test puan sonuçlarından kaynaklandığını belirlenmiş, analiz sonuçları tablolar halinde sunulmuştur. Söz konusu İYBKT ve İYABT, ön test ve son test puanlarının karşılaştırmalarında hesaplanan değerler $p=0.05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

Bu analizde, her iki gruptaki öğrencilerin ön test ve son testte verdikleri cevapların seçeneklere göre dağılımı ayrıntılı olarak bir tablo halinde verilirken, cevapların ön test ve son testte değişim oranları bir grafikte gösterilmiştir. Deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ön test ve son testte göre başarı oranlarında meydana gelen değişim, hangi kavram yanılıklarının ne düzeyde görüldüğü tespit edilmiştir. Ayrıca söz konusu 5 kavramın deney grubu öğrencilerinde meydana gelen değişim ayrıntılı olarak verilmeye çalışılmıştır. Her bir soru için ayrı ayrı tablo hazırlanmış ve elde edilen veriler bulgular bölümünde ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Araştırmaya ait verilerin analiz edilmesiyle ortaya çıkan bulgulara bu bölümde yer verilmiştir.

3.1 Birinci Alt Probleme Ait Bulgular

3.1.1. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön-Test Ve Son-Test Puanlarının Karşılaştırılması

Bu bölümde deney ve kontrol grubu öğrencilerinin insanlar ve yönetim akademik başarı testi ve insanlar ve yönetim bilişsel kavram testi ön-test puanlarını karşılaştırmak için gerçekleştirilen t-testi analizine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

3.1.1.1. Deney ve Kontrol grubu İYABT Ön-Test Puanlarına İlişkin Bulgular

İnsanlar ve yönetim akademik başarı testi ön-test puanlarına ilişkin bağımsız gruplar için t-testi analizi yapılmadan önce bu analizlerin gerçekleştirilmesinin koşulu olan normal dağılım ve varyansların homojenliği kontrol edilmiştir. Deney ve kontrol grubunun insanlar ve yönetim akademik başarı testi ön-test puanlarına ilişkin betimsel istatistik sonuçlarına Tablo 7’de yer verilmiştir.

Tablo 7. Deney ve Kontrol Grubu İYABT Ön-test Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları

Grup	Betimsel İstatistik						
	N	$\bar{X}$	SS	Min	Mak	ÇK	BK
Deney	30	54.00	13.416	15	80	-0.234	-0.622
Kontrol	30	48.33	16.418	25	85	0.293	0.068

İnsanlar ve yönetim akademik başarı testi ön-test puanlarının deney grubu çarpıklık (-0.234) ve basıklık katsayıları (-0.622) ile kontrol grubu çarpıklık (0.293) ve basıklık katsayıları (0.068) değerlendirildiğinde normal dağılımın sağlandığı görülmektedir.

Varyansların homojenliğini test etmek amacıyla yapılan Levene testi analiz sonuçlarına göre anlamlı bir farklılık olmadığı ($t_{(58)}= 1.464$, $p=0.157>0.05$) deney ve kontrol grubu öğrencilerinin insanlar ve yönetim akademik başarı testi ön-test puanlarına ilişkin varyansların homojen olduğu tespit edilmiştir. Grupların insanlar ve yönetim akademik başarı testi ön-test puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız gruplar için t-testi analizi sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Deney ve Kontrol Grubu İYABT Ön-test Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Deney	30	54.00	13.416	58	1.464	0.149*
Kontrol	30	48.33	16.418			

* $p>0.05$

Tablo 8’e göre deney grubundaki öğrencilerin insanlar ve yönetim akademik başarı testi ön-test puanlarının ortalamaları ($\bar{X}=54.00$), kontrol grubundaki öğrencilerin ortalamalarına ($\bar{X}=48.33$) göre daha yüksek olmakla birlikte akademik başarı açısından deney ve kontrol grubu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($t_{(58)}= 1.464$, $p>0.05$). Araştırmada elde edilen bu bulgu deney ve kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarı açısından denk olduklarını göstermektedir.

3.1.1.2. Deney ve Kontrol Grubu İYBKT Ön-Test Puanlarına İlişkin Bulgular

İYBKT ön-test puanlarına ilişkin bağımsız gruplar için t-testi analizi yapılmadan önce bu analizlerin gerçekleştirilmesinin koşulu olan normal dağılım ve varyansların homojenliği kontrol edilmiştir. Deney ve kontrol grubunun İYBKT ön-test puanlarına ilişkin betimsel istatistik sonuçlarına Tablo 9’da yer verilmiştir.

Tablo 9. Deney ve Kontrol Grubu İYBKT Ön-test Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları

Grup	Betimsel İstatistik						
	N	$\bar{X}$	SS	Min	Mak	ÇK	BK
Deney	30	44.67	17.066	5	80	-0,264	-0,717
Kontrol	30	37.83	20.996	10	80	0.015	-0,336

İYBKT ön-test puanlarının deney grubu çarpıklık (-0,264) ve basıklık katsayıları (-0,717) ile kontrol grubu çarpıklık (0.015) ve basıklık katsayıları (-0,336) değerlendirildiğinde normal dağılımın sağlandığı görülmektedir.

Varyansların homojenliğini test etmek amacıyla yapılan Levene testi analiz sonuçlarına göre anlamlı bir farklılık olmadığı ($t_{(58)}= 1.464, p=0.200>0.05$) deney ve kontrol grubu öğrencilerinin İYBKT ön-test puanlarına ilişkin varyansların homojen olduğu tespit edilmiştir. Grupların İYBKT ön-test puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız gruplar için t-testi analizi sonuçları Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Deney Ve Kontrol Grubu İYBKT Ön-Test Puanlarına İlişkin T-Testi Sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Deney	30	44.67	17.066	58	1.183	0.172*
Kontrol	30	37.83	20.996			

* $p>0.05$

Tablo 10’a göre deney grubundaki öğrencilerin İYBKT ön-test puanlarının ortalamaları ($\bar{X}=44.67$), kontrol grubundaki öğrencilerin ortalamalarına ($\bar{X}=37.83$) göre daha yüksek olmakla birlikte İYBKT ön-test puanları açısından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($t_{(58)}= 1.183, p>0.05$). Araştırmada elde edilen bu bulgu deney ve kontrol grubu öğrencilerinin İYBKT ön-test puanları açısından denk olduklarını göstermektedir.

3.1.1.3. Deney ve Kontrol Grubu İYABT Son-test Puanlarına İlişkin Bulgular

Bu bölümde deney ve kontrol grubu öğrencilerinin insanlar ve yönetim akademik başarı testi ve insanlar ve yönetim bilişsel kavram testi son-test

puanlarını karşılaştırmak için gerçekleştirilen t-testi analizine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

3.1.1.4. Deney ve Kontrol Grubu İYABT Son-Test Puanlarına İlişkin Bulgular

İnsanlar ve yönetim akademik başarı testi son-test puanlarına ilişkin bağımsız gruplar için t-testi analizi yapılmadan önce bu analizlerin gerçekleştirilmesinin koşulu olan normal dağılım ve varyansların homojenliği kontrol edilmiştir. Deney ve kontrol grubunun İnsanlar ve yönetim akademik başarı testi son-test puanlarına ilişkin betimsel istatistik sonuçlarına Tablo 11’de yer verilmiştir.

Tablo 11. Deney ve Kontrol Grubu İYABT Son-test Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları

Grup	Betimsel İstatistik						
	N	$\bar{X}$	SS	Min	Mak	ÇK	BK
Deney	30	67.33	19.935	20	95	-0.694	-0.841
Kontrol	30	60.17	22.695	15	90	-0.789	-0.095

İnsanlar ve yönetim akademik başarı testi son-test puanlarının deney grubu çarpıklık (-0.694) ve basıklık katsayıları (-0.841) ile kontrol grubu çarpıklık (-0.789) ve basıklık katsayıları (-0.095) değerlendirildiğinde normal dağılımın sağlandığı görülmektedir.

Varyansların homojenliğini test etmek amacıyla yapılan Levene testi analiz sonuçlarına göre manidar bir farklılık olmadığı ($t_{(58)}= 1.464, p=0.240>0.05$) deney ve kontrol grubu öğrencilerinin İnsanlar ve yönetim akademik başarı testi son-test puanlarına ilişkin varyansların homojen olduğu tespit edilmiştir. Grupların insanlar ve yönetim akademik başarı testi son-test puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız gruplar için t-testi analizi sonuçları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Deney ve Kontrol Grubu İYABT Son-test Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Deney	30	67.33	19.935	58	-1,299	0.034*
Kontrol	30	60.17	22.695			

*p<0.05

Tablo 12'ye göre deney grubundaki öğrencilerin insanlar ve yönetim akademik başarı testi son-test puanlarının ortalamaları ($\bar{X}$ =67.33), kontrol grubundaki öğrencilerin ortalamalarına ($\bar{X}$ =60.17) göre daha yüksektir. Bu bulguya göre deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin akademik başarı puanları arasında, deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t_{(58)}=-1,299, p=0.034<0.05$).

Deney ve kontrol grubu insanlar ve yönetim akademik başarı testi ön-test puanları arasında anlamlı bir fark yokken araştırma sonucunda elde edilen bu bulgu grupların akademik başarı testi son-test puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, kavramsal değişim metinlerinin öğrencilerin akademik başarıları üzerinde mevcut öğretim programına göre daha etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

3.1.1.5. Deney ve Kontrol Grubu İYBKT son-test puanlarına ilişkin bulgular

İYBKT son-test puanlarına ilişkin bağımsız gruplar için t-testi analizi yapılmadan önce bu analizlerin gerçekleştirilmesinin koşulu olan normal dağılım ve varyansların homojenliği kontrol edilmiştir. Deney ve kontrol grubunun İYBKT son-test puanlarına ilişkin betimsel istatistik sonuçlarına Tablo 13'de yer verilmiştir.

Tablo 13. Deney ve Kontrol Grubu İYBKT Son-test Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları

Grup	Betimsel İstatistik						
	N	$\bar{X}$	SS	Min	Mak	ÇK	BK
Deney	30			10	100	0.658	0.609
Kontrol	30			25	80	-0.878	0.342

İYBKT son-test puanlarının deney grubu çarpıklık (0.658) ve basıklık katsayıları (0.609) ile kontrol grubu çarpıklık (-0.878) ve basıklık katsayıları (0.342) değerlendirildiğinde normal dağılımın sağlandığı görülmektedir.

Varyansların homojenliğini test etmek amacıyla yapılan Levene testi analiz sonuçlarına göre manidar bir farklılık olmadığı ($t_{(58)}=-1,299$, $p=0.240>0.05$) deney ve kontrol grubu öğrencilerinin İYBKT son-test puanlarına ilişkin varyansların homojen olduğu tespit edilmiştir. Grupların İYBKT son-test puanları arasında manidar bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız gruplar için t-testi analizi sonuçları Tablo 14’de verilmiştir.

Tablo 14. Deney ve Kontrol Grubu İYBKT Son-test Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Deney	30	67.50	14.365	58	-1,828	0.022*
Kontrol	30	57.83	25.146			

* $p<0.05$

Tablo 14’de göre deney grubundaki öğrencilerin İYBKT son-test puanlarının ortalamaları ($\bar{X}=67.50$), kontrol grubundaki öğrencilerin ortalamalarına ($\bar{X}=57.83$) göre daha yüksektir. Bu bulguya göre deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin İYBKT puanları arasında, deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t_{(58)}=-1,828$, $p=0.022<0.05$).

Deney ve kontrol grubu İYBKT ön-test puanları arasında anlamlı bir fark yokken araştırma sonucunda elde edilen bu bulgu grupların İYBKT son-test puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, kavramsal değişim metinlerinin öğrencilerin kavram yanılgılarını giderme üzerinde mevcut öğretim programına göre daha etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

3.1.2. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular

3.1.2.1. Deney Grubu İYABT Öntest-Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular

Tablo 15. Deney Grubu Öğrencileri İYABT Ön-Test ve Son-Test Ortalama Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Ön-test	30	54.00	13.416	29	-3,150	0.004*
Son-test	30	67.33	19.935			

*p<0.05

Tablo 15'e göre deney grubundaki öğrencilerin insanlar ve yönetim akademik başarı testi son test puanlarının ortalamaları ($\bar{X}=67.33$), ön-test puanlarının ortalamalarına ($\bar{X}=54.00$) göre daha yüksektir. Bu bulguya göre deney grubundaki öğrencilerin akademik başarı ön-test ve son-test puanları arasında son-test puanları lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t_{(29)}=-3,150$, $p=0.004<0.05$).

3.1.2.2. Deney Gurubu İYBKT Öntest-Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular

Tablo 16. Deney Grubu Öğrencileri İYBKT Öntest-Sontest Ortalama Puanlarına İlişkin T-Testi Sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Ön-test	30	44.67	17.066	29	13.135	0.00*
Son-test	30	67.50	14.365			

*p<0.05

Tablo 16'ya göre deney grubundaki öğrencilerin İnsanlar ve yönetim bilişsel kavram testi son test puanlarının ortalamaları ($\bar{X}=67.50$), ön test puanlarının ortalamalarına göre ($\bar{X}=44.67$) göre daha yüksektir. Bu bulguya göre deney grubundaki öğrencilerin İnsanlar ve yönetim bilişsel kavram ön-test ve son-test puanları arasında son-test puanları lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t_{(29)}=13.135$, $p=0.000<0.05$).

3.1.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular

3.1.3.1. Kontrol Grubu İYABT Öntest-Sontest Puanlarına İlişkin

Bulgular

Tablo 17. Kontrol Grubu İYABT Ön-Test ve Son-Test Ortalama Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Ön-test	30	48.33	16.373	29	-11.777	0.000*
Son-test	30	60.17	22.695			

*p<0.05

Tablo 17'ye göre kontrol grubundaki öğrencilerin insanlar ve yönetim akademik başarı testi son test puanlarının ortalamaları ($\bar{X}$ =60.17), akademik başarı ön-test puanlarının ortalamalarına ($\bar{X}$ =48.33) göre daha yüksektir. Bu bulguya göre kontrol grubundaki öğrencilerin akademik başarı ön-test ve son-test puanları arasında son-test puanları lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t_{(29)} = -11.777, p=0.000<0.05$).

3.1.3.2. Kontrol Gurubu İYBKT Öntest-Sontest Puanlarına İlişkin

Bulgular

Tablo 18. Kontrol Grubu İYBKT Ön-Test ve Son-Test Ortalama Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Ön-test	30	37.83	20.996	29	-8,215	0.000*
Son-test	30	57.83	25.146			

*p<0.05

Tablo 18'e göre kontrol grubundaki öğrencilerin insanlar ve yönetim bilişsel kavram testi son-test puanlarının ortalamaları ($\bar{X}$ =57.83), ön-test puanlarının ortalamalarına göre ($\bar{X}$ =37.83) göre daha yüksektir. Bu bulguya göre kontrol grubundaki öğrencilerin kavramsal değişim metni ön-test ve son-test puanları arasında son-test puanları lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t_{(29)} = -8,215, p=0.000<0.05$).

3.1.4. Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular

3.1.4.1. İnsanlar ve Yönetim Ünitesindeki Beş Kavram İle İlgili Yanılgı Düzeyleri

Bu bölümde öğrencilerin kavram yanılgılarını belirlemek için mülakattan elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Bu bulgular elde edilirken yöntem kısmında belirtilen kodlama esas alınmıştır.

Tablo 19. Öğrencilerin Kavram Yanılgılarını Belirlemek İçin Yapılan Mülakat Sonuçları Kategorilere Göre Analizi

Sorular	Anlama		Sınırlı Anlama		Yanlış Anlama		Cevap Vermeme	
	f	%	f	%	f	%	f	%
1. SORU	0	0	2	5.7	29	82.8	4	11.50
2. SORU	6	17.10	11	31.40	14	40	4	11.50
3. SORU	1	2.80	5	14.20	29	83	0	0
4. SORU	6	17.10	11	31.50	16	45.70	2	5.70
5. SORU	2	5.70	18	52.40	8	24	6	17.10

Öğrencilerin milli egemenlik, milli bağımsızlık, demokrasi, yönetim ve kamuoyu kavramlarıyla ilgili yanılgılarını belirlemek amacıyla, beş sorudan oluşan açık uçlu yarı yapılandırılmış mülakat (görüşme) uygulanmıştır. İlköğretim dört ve Ortaöğretim beşinci sınıftan oluşan 35 kişilik bir öğrenci grubuna uygulanan görüşmenin analizi, yöntem kısmında geniş olarak açıklandığı gibi kategorilere ayrılarak yapılmıştır. Görüşmeden elde edilen veriler her soru için ayrı ayrı incelenmiş, öğrencilerin cevapları daha önce belirlenen anlama kategorilerinden hangisine uygun ise, o kategoriye dâhil edilmiştir. Sorulardan elde edilen ve verilerin analizi aşağıda sunulmuştur.

3.1.4.2. Görülen Yanılgılar

3.1.4.2.1. Kamuoyu İle İlgili Eksik Anlamalar ve Kavram Yanılgıları

Öğrencilerin kamuoyu kavramını ve özelliklerini açıklayabilme seviyelerini ortaya çıkarmak amacıyla sorulan ilk soru *Kamuoyu nedir? Kamuoyu kavramını duyunca aklınıza ne geliyor? Kamuoyu ile ilgili bir cümle yazar mısınız?* Sorusudur (Ek-3, soru -1).

Bu soru da 4 öğrenci **Cevap Verememe** kategorisine yer almıştır. Bu öğrenciler *aklıma bir şey gelmiyor, bilmiyorum vb.* şeklinde yanıt vermişlerdir.

Öğrencilerden 29'u **Yanlış Anlama** kategorisine girmiştir. Sorunun birinci kısmına bilimsel alana uygun cevap verebilen öğrenci olmazken Bu öğrenciler; *kamuoyu deyince aklıma seçimler geliyor.* Şeklinde cevap verirken sorunun ikinci kısmına; *İnsanlara oy vererek bizleri yönetmelerini sağlarız. , aklıma birleşmiş milletler geliyor vb.* şeklinde yanıt vermişlerdir.

Öğrencilerden Sınırlı Anlama kategorisine 2 kişi girmiştir. Burada sorunun ikinci bölümüne kısmen doğru cevaplar verilirken kavram ile ilgilide bilimsel tanıma yakın cevaplar vermişlerdir. Bu cevapların bazıları şunlardır. *Aklıma gurup geliyor bir iş yaparken.* Sorunun ikinci kısmında ise *Türkiye'nin kamuoyu TBMM'dir.* Bu cevap belli görüşlerin bir amaç uğruna bir araya gelmesi şeklinde düşünüldüğünde bu ve vb. cevapları bu kategoride değerlendirilebilir.

Bu soruda anlama kategorisinde değerlendirilecek bir cevap bulunamamıştır.

Kamuoyu kavramıyla ilgili elde edilen kavram yanılgıları (alternatif kavramlar) aşağıda verilmiştir.

- Kamuoyu laiklik yani eşitlik gibidir.
- Kamuoyu devlettir.
- Kamuoyu demek kanun demektir.
- Kamuoyu bir birleşmiş devlettir.
- Siyaset yapmaktır.
- Kamuoyu deyince aklıma oy kullanmak geliyor.
- Sınıfta en çok oy alanı başkan seçmek.
- Oy kullanmaktır.
- Belediye veya muhtara oy kullanmaktır.
- Kamuoyu seçimlerdir.
- Seçme seçilme hakkı geliyor.
- Bazı insanlara oy vermemiz ve onların bizi yönetmesidir.
- Halkın kendi yöneticisini seçmesidir.
- Seçim ve meclis olabilir.

- Milletin kendine başkan seçmesidir.
- Yönetecek kişiyi seçme.
- İnsanların istediği kişiyi seçme hakkı
- Bizi yönetecek liderimizi seçmek oylama yapmak seçmek seçilmek.
- Kamuoyu seçilme hakkıdır.
- Kamuoyu haber sunmaktır.

Bu cevaplar analiz edildiğinde öğrencilerin seçme seçilme, oy kullanma, yönetici seçme ve yönetim gibi cevaplarından kamuoyu kavramı hakkında milli egemenlik, yönetim ve demokrasi kavramlarıyla ya da bu kavramların ilişkilendirebileceği tanımlarla karıştırdıkları ortaya çıkmıştır.

Kamuoyu kavramı ile ilgili cevaplandırma kategorilerinde %80'den fazla yanılıyla karşılaşılmıştır.

3.1.4.2.2. Yönetim Kavramı ve Yönetim Kavramı İle İlgili Eksik

Anlamalar Ve Kavram Yanılgıları

Öğrencilerin yönetim kavramını ve özelliklerini açıklayabilme seviyelerini ortaya çıkarmak amacıyla, öğrencilere sorulan ikinci soru *Yönetim nedir? Yönetim kavramını duyunca aklınıza ne geliyor? Yönetim ile ilgili bir cümle yazar mısınız?* Şeklindedir (Ek-3, soru -2).

Öğrencilerden **Cevap Verememe** kategorisine öğrencilerden 4 kişi girmiştir. Bu öğrenciler *aklıma bir şey gelmiyor, bilmiyorum vb.* şeklinde yanıt vermişlerdir.

Öğrencilerden **Yanlış Anlama** kategorisine 14 kişi girmiştir. Sorunun birinci kısmına bilimsel alana uygun cevap verebilen öğrenci olmazken Bu öğrenciler; *yönetim deyince aklıma oy geliyor, seçilen yöneticilerin yönetme işini yapması, yönetim bizi yöneten kişidir, bir milletin başkanının emir vermesi vb.* şeklinde yanıt vermişlerdir.

Öğrencilerden **Sınırlı Anlama** kategorisine 11 kişi girmiştir. Sorunun birkaç bilimsel yönünü içeren fakat tüm yönlerini içermeyen cevap vermişlerdir. Bu öğrenciler; *bir yönetici tarafından bir yeri yönetmek, bir başkanın ülkesini komuta etmesi vb.* şeklinde yanıt vermişlerdir.

Altı (6) öğrenci ise **Anlama** kategorisinde cevaplar vermiştir. Bilimsel açıklamaya en uygun olan bu kategoride *insanların hakkını koruyarak bir yeri yönetmesi, herkesin haklarına saygı duyularak liderlik yapılmasıdır, insanlara saygı duyularak isteklerine cevap vererek idareci olmak vb.* şeklinde cevap vermişlerdir.

Bu cevaplar analiz edildiğinde öğrencilerin neredeyse %47'sinin kavram yanılığına sahip olmadığı %53'den fazlasının kavram yanılığına sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Kavram yanılığına sahip olan öğrencilerin verdiği cevaplardan bazıları öğrencilerin yönetici kavramı ile yönetimi karıştırdıkları, yöneticilerin sadece seçilmesi sonucu yönetim işini yaptıkları saptanmıştır. Buradan da seçme ve atanma kavramları ile ilgili yanılığın mevcut olduğu kanaatine varılmıştır.

- Yönetim seçme seçilmedir.
- Yönetici milletin seçmesiyle başa gelir.
- Milletin kendi kendini yönetmesini kontrol etmesi.
- Seçme hakkı.
- Seçilme hakkı.
- Yönetim oy kullanmak demektir.
- Başbakan olmaktır.
- Yönetim demek sosyal bilgiler ve matematik derslerini öğrenmek demektir.
- Bir milletin başkanının emirler vermesidir.

3.1.4.2.3. Milli Egemenlik Kavramı İle İlgili Tespit Edilen Eksik

Anlamalar ve Kavram Yanılığları

Öğrencilerin milli egemenlik kavramını ve özelliklerini açıklayabilme seviyelerini ortaya çıkarmak amacıyla, öğrencilere sorulan üçüncü soru *Milli Egemenlik nedir? Milli Egemenlik kavramını duyunca aklınıza ne geliyor? Milli egemenlik ile ilgili bir cümle yazar mısınız?* şeklindedir (Ek-3, soru -3).

Öğrencilerden **Cevap verememe** kategorisine girecek cevap gelmemiştir. Yaklaşık %82'si **Yanlış anlama** kategorisine girecek cevaplar vermiştir. Bu cevaplardan bazıları şöyledir; *Atatürk ve askerlerinin yaptıkları savaş kazanılınca özgür hale geldik, milli egemenliği Atatürk sağlamıştır, savaş olmadan barış*

halinde yaşamaktır, özgürlük ve özgür yaşam, barış sağlanması, ülkemizin kurtulması vb. şeklinde cevaplar verilmiştir.

Öğrencilerden 5 tanesi **Sınırlı Anlama** kategorisinden cevaplar vermişlerdir. Bunlara örnek olarak, *ulusal egemenlik ve çocuk bayramını kutlamak, kimsenin birbirine üstün olmaması vb. şeklinde cevaplar vermişlerdir.*

Öğrencilerden sadece bir tanesi **Anlama** kategorisine girebilecek cevap vermiştir. *Milli egemenlik denince aklıma halk geliyor. Milli egemenliği halk kuruyor.* Şeklinde cevap vermiştir.

Bu sorulara verilen cevaplar analiz edildiğinde yaklaşık olarak öğrencilerin %83'ünün kavram hakkında yanlış ve ya alternatif kavrama sahip oldukları görülmektedir. Kavram sahip yanlışına sahip olan öğrencilerin çoğu verdikleri cevaplar doğrultusunda bağımsızlık, özgür yaşam, savaş kazanma vb. gibi milli bağımsızlık kavramını çağrıştıran kavramlarla milli egemenlik kavramını açıklamaya çalışmışlardır. Buradan da öğrencilerin birçoğunun kavram yanlışına sahip olduğu yorumu yapılabilir.

- Milli egemenlik gelecekle alakalı bir şeydir.
- Milli egemenlik barışla sağlanabilir.
- Özgür yaşamaktır.
- Barış ve dostluk halinde yaşanılabilmesidir.
- Dayanışma içinde milletin kurtuluşu ermesidir.
- Milli egemenlik barışmaktır. Küs olan iki arkadaşın barışmasıdır.
- Milli egemenlik kurtuluş ile ilgilidir.
- Milli egemenlik ile Çanakkale Savaşları geliyor.
- Ülkemizin kurtuluşu ve dayanışması demektir.
- Toplumun dayanışması
- Atatürk ve askerler tarafından yapılmış savaşın kazanılarak özgür olmamız.
- Milli egemenlik denince aklıma Atatürk geliyor.

3.1.4.2.4. Milli bağımsızlık kavramı ile ilgili Eksik Anlamalar ve Kavram yanılgıları

Öğrencilerin milli bağımsızlık kavramını ve özelliklerini açıklayabilme seviyelerini ortaya çıkarmak amacıyla, öğrencilere sorulan dördüncü soru *Milli bağımsızlık nedir? Milli bağımsızlık kavramını duyunca aklınıza ne geliyor? Milli bağımsızlık ile ilgili bir cümle yazar mısınız?* şeklindedir (Ek-3, soru -5).

Öğrencilerden altı tanesi **Anlama** kategorisine girecek cevap vermişlerdir. Bu cevaplardan bazıları; *Türk bayrağı bağımsızlığımızı simgeler, hiçbir ülkeye bağlı olmamak, milli bağımsızlığımızı savaşıarak kazandık vb.* şeklindedir.

Öğrencilerin on bir tanesi verdikleri cevaplar **Sınırlı Anlama** kategorisinde değerlendirilmiştir. Bunlardan bazıları; *Milli bağımsızlık insanın özgür olabilmesidir, milli bağımsızlık dayanışma ile ilgilidir, milli bağımsızlık kişinin bağımsız davranması, kimseye bağlı olmadan istediğin her şeyi yapabilirsin ama başkalarına zarar vermeden vb.* şeklindedir.

Öğrencilerden on altı tanesi verdikleri cevaplar ile **Yanlış Anlama** kategorisinde değerlendirilmiştir. Bunlardan bazıları şunlardır; *Milli bağımsızlık egemenlik ile ilgilidir, milli bağımsızlık halk ile sağlanır, haklı ve özgür biçimde yaşamak yani milli egemenlik gibi, milli bağımsızlık ile seçim olabilir, oyla sağlandığını okudum, insanların birbirlerine saygıyla davranması vb.* şeklindedir.

Öğrencilerden iki tanesi bu sorulara cevap vermediği için **Cevap verememe** kategorisinde değerlendirilmiştir. Zira bu cevaplar, *aklıma bir şey gelmiyor* şeklinde olmuştur.

Bu sorulara verilen cevaplar analiz edildiğinde öğrencilerin verdikleri cevapların %50 den fazlasının yanlış anlama ve cevap verememe kategorisinde olduğu görülmektedir. Bu kategorilerden ve öğrencilerin cevaplarından milli egemenlik kavramı ve bağımsızlık kelimeleri ile karıştırıldığı yorumuna varılabilir. Bu bağlamda öğrencilerin milli bağımsızlık kavramı hakkında yanılgılara ya da alternatif kavramlara sahip olduğu düşünülmektedir.

- Herkesin insanlara eşit davranması
- Her bireyin özgür olması

- Milli egemenlik gibi herkesin birbirine uymadan yaşaması
- İnsanların özgürlüğüdür.

3.1.4.2.5. Demokrasi Kavramı İle İlgili Eksik Anlamalar ve Kavram

Yanılgıları

Öğrencilerin demokrasi kavramını ve özelliklerini açıklayabilme seviyelerini ortaya çıkarmak amacıyla, öğrencilere sorulan beşinci soru, *Demokrasi nedir? Demokrasinin özelliklerini sayabilir misiniz? Demokrasi ile ilgili bir cümle yazar mısınız?* şeklindedir (Ek-3, soru -4).

Öğrencilerden sekiz tanesi **Cevap Verememe** kategorisine girmiş olup, *aklıma bir şey gelmiyor, daha işlemedik vb.* şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Öğrencilerden altı tanesi de **Yanlış Anlama** kategorisine girebilecek cevaplar vermişlerdir. Bu cevaplarda demokrasi kavramı bazı öğrenciler milli bağımsızlık kavramı ile karıştırırken; *vatan, bağımsızlık vb.* şeklinde cevaplar vermişlerdir. Bazıları ise *hayat, yaşam vb.* şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Öğrencilerden demokrasi kavramı ile ilgili en çok **Sınırlı Anlama** kategorisinde cevap gelmiştir. Bu kategoriye girecek şekilde cevap veren öğrencilerin sayısı on dokuzdur. Bu cevaplarda demokrasi kavramını bazı yönleri belirten öğrencilerin bazılarının yanıtları şu şekildedir; *insan haklarını korumaktır, herkesin görüşünü almak ona göre çözüm bulmaktır, herkesin kurallara uygun davranmasıdır, hakkını yememek hakkını kullanmak kimsenin hakkını yememek vb.* biçimde cevap vermişlerdir.

Öğrencilerden iki tanesi ise **Anlama** kategorisine girecek cevaplar vermiş olup. Bu cevaplarında sınırlı anlama kategorisinden farklı olarak demokrasinin hak, adalet, özgürlük ve sorumluluklarla beraber bir yönetim biçimi olduğunu belirtmişlerdir.

Bu analizler çerçevesinde demokrasi kavramı ile alakalı yanılgi ve ya alternatif kavram olması yaklaşık olarak %43 oranındadır. Diğer %50lik kısmın eksik anlamaya sahip olduğu yorumu yapılabilir.

- İnsanların seçilmesi, halkın seçmesi
- Vatan millet uğruna çabalamaktır.

- Vatani savunmaktır.
- Bağımsız olmakla alakalıdır.
- Hayatın ve yaşamın sürmesidir.
- Barış içinde olmaktır.

3.1.5. Beşinci Alt Probleme Ait Bulgular

3.1.5.1. Deney Grubu Öğrencilerinin İYBKT çapraz karşılaştırmaları

Bu kısımda deney grubundaki öğrencilerin İYBKT ön- test ve son testlere verdikleri cevaplar karşılaştırılmıştır.

Soru-1: Mahallesinin temizliğinden şikâyetçi olan Ahmet, bu sorunu çözmek için mahalle sakinleriyle görüşmüş, onların bu konuyla ilgili görüşlerini alarak imza toplamış ve bu durumu belediyeye bildirmiştir. Mahallenin temizlenmesi konusuna yetkililerin ilgisini çekerek probleme çare aramıştır.

Ahmet' in bu davranışı ve mahalle sakinlerinin desteğini alması neyi gösterir?

Soru-11: Kamuoyu kavramı ile ilgili aşağıdaki seçeneklerden verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

Soru-16: “Beni ve köyümüzü rahatsız eden bu sorunu tüm ülkeye duyurmak için çok ünlü bir gezi programcısını köyümüze davet ettim. Yaptığımız kayıtları internete koydum. Binlerce insan bizi izledi ve bu insanlar bize artık sahip çıkıyorlar.”

Yukarıdaki konuşmayı yapan köy muhtarı, problemi çözmek için nasıl bir yola başvurmuştur?

Soru-17: Aşağıdaki şıkların hangisinde “kamuoyu” oluşturmanın öneminden bahsedilmektedir?

Tablo 20. Deney Grubu Öğrencilerinin İYBKT’de Bulunan Kamuoyu ile İlgili Sorulara Verdikleri Cevapların Karşılaştırılması

Deney Grubu	Ön Test				Son Test			
	Yanlış Cevap		Doğru Cevap		Yanlış Cevap		Doğru Cevap	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Soru-1	14	46.60	16	54.40	3	10	27	90
Soru-11	18	60	12	40	8	26.60	22	74.4
Soru-16	18	60	12	40	8	26.60	22	73.4
Soru-17	16	53.30	14	46.70	3	10	27	90

Birinci ve on altıncı sorular bir olay döngüsünden çıkarım yapmaya yönelik olup aynı zamanda kavramı anlayıp işlevselliğe dökebilme becerisini ortaya çıkarmanın amaçlandığı bir sorudur. On birinci ve on yedinci sorular kamuoyu kavramının bilimsel tanımı ve öneminin anlaşılabilmesi üzerine sorulmuş sorulardır.

Bu sorularda ön testte deney grubu öğrencilerinin alternatif kavrama yani kavram yanlışlarına sahip olma oranları %60 ile %46.6 arasında değişmektedir. Son testte ise bu oranlar %26.6 ile %10 arasında değişmektedir.

Bu bulgu öğrencilerin kavram değişim metinlerinin uygulandığı deney grubunda kamuoyu kavramı ile ilgili kavram yanlışlarının büyük oranda giderildiği şeklinde yorumlanabilir.

Soru-2: Aşağıdaki şıklarda verilen olaylardan hangisi milli bağımsızlık kavramını desteklemez?

Soru-8: Nene Hatun: “Türk çocuğu öksüz kalır ama yurtsuz kalmaz” diyerek, Erzurum’da, soğuk kış günlerinde hangi amaçla cepheye silah taşımıştır?

Soru-18: Kurtuluş Savaşı sırasında düşmanların Ankara’ya gelerek, meclisi kapatmak istemelerinin temel nedeni nedir?

Tablo 21. Deney Grubu Öğrencilerinin İYBKT’de Bulunan Milli Bağımsızlık ile İlgili Sorulara Verdikleri Cevapların Karşılaştırılması

Deney Grubu	Ön Test				Son Test			
	Yanlış Cevap		Doğru Cevap		Yanlış Cevap		Doğru Cevap	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Soru-2	26	86.60	4	13.40	11	36.60	19	63.40
Soru-8	21	70	9	30	5	16.60	25	83.40
Soru-18	21	70	9	30	4	13.40	26	86.60

Sekiz ve on sekizinci sorular bir olay döngüsünden çıkarım yapmaya yönelik olup aynı zamanda kavramı anlayıp işlevselliğe dökebilme becerisini ortaya çıkarmanın amaçlandığı bir sorudur. İkinci soru ise milli bağımsızlık kavramının ilgili olduğu olayların anlaşılabilmesi üzerine sorulmuş sorulardır.

Bu sorularda ön testte deney grubu öğrencilerinin alternatif kavrama yani kavram yanlışlarına sahip olma oranları %86 ile %70 arasında değişmektedir. Son testte ise bu oranlar %36.4 ile %13.4 arasında değişmektedir.

Bu bulgu öğrencilerin kavram değişim metinlerinin uygulandığı deney grubunda milli bağımsızlık kavramı ile ilgili kavram yanlışlarının büyük oranda giderildiği şeklinde yorumlanabilir.

Soru-3: Aşağıda verilen kurumlardan hangisi “milli egemenlik” kavramı ile doğrudan ilişkilendirilebilir?

Soru-14: 20 Ocak 1921’de hazırlanan ilk anayasamızda, ‘Hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir’, ifadesi hangi kavram ile açıklamamız en doğru olur?

Soru 19: Milletın Yönetime katılması nasıl gerçekleşir?

Tablo 22. Deney Grubu Öğrencilerinin İYBKT’de Bulunan Milli Egemenlik ile İlgili Sorulara Verdikleri Cevapların Karşılaştırılması

Deney Grubu	Ön Test				Son Test			
	Yanlış Cevap		Doğru Cevap		Yanlış Cevap		Doğru Cevap	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Soru-3	14	46.60	16	53.40	5	16.60	25	83.40
Soru-14	26	86.60	4	13.40	12	40	18	60
Soru-19	22	73.30	8	26.70	5	16.60	25	83.40

On dördüncü soru bir olay döngüsünden çıkarım yapmaya yönelik olmakla beraber kavramı anlayıp işlevselliğe dönebilme becerisini ortaya çıkarmanın amaçlandığı bir sorudur. Üç ve on dokuzuncu sorularda ise milli egemenlik kavramının ilgili olduğu olayları, milli egemenlik kavramıyla ilişkilendirebilme becerisinin anlaşılabilmesi üzerine sorulmuş sorulardır.

Bu sorularda ön testte deney grubu öğrencilerinin alternatif kavrama yani kavram yanlışlarına sahip olma oranları %86 ile %46.6 arasında değişmektedir

Son testte ise bu oranlar %40 ile %16.6 arasında değişmektedir.

Bu bulgu öğrencilerin kavram değişim metinlerinin uygulandığı deney grubunda milli egemenlik kavramı ile ilgili kavram yanlışlarının büyük oranda giderildiği şeklinde yorumlanabilir.

Soru-5: Aşağıdaki şıklardan hangisinde demokratik bir davranışa örnek verilmiştir?

Soru-9: Demokratik yaşam koşullarına sahip bir ülkede hangisinin olması beklenemez?

Soru 10: Öğrencilerine demokrasi kavramını anlatan Hasan öğretmen hangi ifadeleri kullanırsa demokrasi kavramı hakkında doğru ifade kullanmış olur?

I. Demokrasi bir yönetim biçimidir.

II. Demokrasi sadece seçme ve seçilmeyi ifade eder.

III. Demokrasi yardımlaşabilen bireyler yetiştirir.

IV. Demokrasi eşitliği simgeler

Tablo 23. Deney Grubu Öğrencilerinin İYBKT’de Bulunan Demokrasi ile İlgili Sorulara Verdikleri Cevapların Karşılaştırılması

Deney Grubu	Ön Test				Son Test			
	Yanlış Cevap		Doğru Cevap		Yanlış Cevap		Doğru Cevap	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Soru-5	15	50	15	50	9	30	21	70
Soru-9	12	40	18	60	6	20	24	80
Soru-10	23	76.60	7	23.30	11	36.60	19	63.40

Beşinci soru kavrama örnek olabilecek durumları anlayabilmeyi sorgulayan bir sorudur. Dokuz ve onuncu sorularda ise demokrasi kavramının özelliklerini anlayabilme becerisinin sorgulanması üzerine sorulmuş sorulardır.

Bu sorularda ön testte deney grubu öğrencilerinin alternatif kavrama yani kavram yanlışlarına sahip olma oranları %76,6 (23 kişi) ile %40 (12 kişi) arasında değişmektedir. Son testte ise bu oranlar %36,6(11 kişi) ile %20(6 kişi) arasında değişmektedir.

Bu bulgu öğrencilerin kavram değişim metinlerinin uygulandığı deney grubunda demokrasi kavramı ile ilgili kavram yanlışlarının büyük oranda giderildiği şeklinde yorumlanabilir.

Soru-4: Yerel yönetimlerle ilgili aşağıdaki seçeneklerden hangisi doğrudur?

Soru-6: Aşağıdaki şıklardan verilenlerden hangisi seçimle iş başına gelir?

Soru-7: Aşağıdaki seçeneklerde muhtarla ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

Soru-12: Aşağıdakilerden hangisi yerel yönetim görevlisidir?

Soru-13: Aşağıdakilerden hangisi muhtar olabilmek için aranan şartlardan değildir?

Soru-15: Aşağıdakilerden hangisi seçimle iş başına gelmez?

Soru-20: Aşağıdakilerden hangisi belediyelerin görevlerinden biri değildir?

Tablo 24. Deney Grubu Öğrencilerinin İYBKT’de Bulunan Yönetim ile İlgili Sorulara Verdikleri Cevapların Karşılaştırılması

	Ön Test				Son Test			
	Yanlış Cevap		Doğru Cevap		Yanlış Cevap		Doğru Cevap	
Deney Grubu	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Soru-4	12	40	18	60	7	23.30	23	76.70
Soru-6	6	20	24	80	3	10	27	90
Soru-7	9	30	21	70	3	10	27	90
Soru-12	22	73.30	8	26.30	5	16.60	25	83.40
Soru-13	20	66.6	10	33.40	14	46.60	16	53.40
Soru-15	19	63.3	11	36.70	10	33.40	20	66.60
Soru-20	17	56.6	13	43.40	5	16.60	25	83.30

Yönetim kavramı ve bu kavram ile ilgili olan seçmek, atanma, yönetici ve yerel yönetim gibi kavramlar hakkında öğrencilere bazı test maddeleri sorulmuştur.

Bu maddelerden dördüncü madde yerel yönetim kavramı ile ilgili olup bu madde kavramın hangi düzeyde anlaşıldığını öğrenmek amacıyla sorulmuştur.

Altıncı, yedinci, on üçüncü ve on beşinci maddeler yöneticilerin seçilerek mi yoksa atanarak mı iş başına geldiğini ayrıca öğrencilerin seçim ve atama kavramlarını hangi düzeyde anladıklarını sorgulamak amacıyla sorulmuştur.

On ikinci ve yirminci sorularda yerel yönetim ve merkezi yönetim karmaşasının olup olmadığı ve yerel yönetim birimlerinin görevlerine yönelik anlayışları sorgulanmıştır.

Yönetim kavramı ile ilgili bu sorularda ön testte deney grubu öğrencilerinin alternatif kavrama yani kavram yanılgılarına sahip olma oranları %73,3 (22 kişi) ile %30 (9 kişi) arasında değişmektedir. Son testte ise bu oranlar %46,6 (14 kişi) ile %10 (3 kişi) arasında değişmektedir.

Bu bulgu deney grubunda yönetim kavramı ve bu kavramla ilgili diğer alt kavramlarda yanılgıların büyük oranda giderildiği şeklinde yorumlanabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, hazırlanan kavramsal değişim metninin yanılı olduğu tespit edilen kavramlarla (milli egemenlik, milli bağımsızlık, demokrasi, yönetim, kamuoyu) ilgili yanılıları gidermede mevcut programa uygun öğretim şekline göre etkililiği incelenmiştir. Karma yöntemin uygulandığı çalışmada nitel ve nicel bulgulara ulaşılmıştır. Nitel bulgularda çalışmaya söz konusu olan kavramların öğrenciler tarafından anlamlandırma düzeyi vb. tespit çalışmalarına yer verilirken nicel bulgularda çalışmanın deneysel kısmına ait bulgulara yer verilmiştir.

Deneysel kısma ait çalışmada deneysel işlem öncesi hazırlanan kavram testiyle ilgili kavramlar ile ilgili yanılılar belirlenmiş. Akademik başarı testiyle başarı durumları tespit edilmiştir. Deney gurubuna deneysel işlem, kontrol gurubuna ise mevcut programa uygun öğretim uygulamaları yapıldıktan sonra aynı testler bir kez daha uygulanmıştır.

Yukarıdaki işlemler ile ulaşılan bulgulardan yararlanarak birtakım sonuçlara bu bölümde yer verilmiştir. Bu bölümde temel probleme ve alt problemlere ait bulgular yardımıyla sonuçlara yer verilmiştir.

4.1. Deney ve Kontrol Guruplarına Uygulanan İYABT ve İYBKT Testlerinin Ön-Test ve Son-Test Sonuçlarına Dair Sonuç ve Tartışma

1.Çalışmada, uygulama öncesi deney ve kontrol gurubunun denk olup olmadığını belirlemek amacıyla İYABT VE İYBKT ön-test olarak uygulanmıştır. Yapılan analiz neticelerine göre ön-testte uygulanan bu testlerin sonuçlarının deney ve kontrol guruplarındaki öğrencilerin kamuoyu, yönetim, milli egemenlik, milli bağımsızlık ve demokrasi kavramları ile ilgili ön bilgilerinin istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Ayrıca İnsanlar ve Yönetim Ünitesi ile ilgili akademik başarı testinde de deney ve kontrol gurubu öğrencilerin ön bilgilerinin istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği de tespit edilmiştir. Deney ve kontrol gurubundaki öğrencilerin ön-testlerinde ilgili kavram ve ünite ile ilgili anlamlı farkın olmaması uygulanan kavramsal değişim metinleri ve programa dayalı öğretim yaklaşımını karşılaştırmaları için önem arz etmektedir.

2. İki ayrı öğretim modelinin uygulandığı deney ve kontrol gurubu öğrencilerinin deney öncesinden sonrasına içeriğinde kamuoyu, yönetim, milli egemenlik, milli bağımsızlık, demokrasi olan İYBKT'nin puanlarının anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu bulgu aynı zamanda kavram değişim metinleri ve programa dayalı öğretim uygulamalarının söz konusu kavramlara ait kavram testi puanlarının da arasında belirli farklılıklar olduğunda göstermektedir. Yani deneysel işleme bağlı olarak kavram testi uygulanan deney ve kontrol gurubu arasındaki puanlar değişiklik göstermektedir. Öğrencilerin söz konusu kavramlara ait test puanlarında gözlenen bu farklılıkların kavram değişim metinlerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Kamuoyu, yönetim, milli egemenlik, milli bağımsızlık ve demokrasi kavramlarına ait İYBKT puanlarında deney öncesine göre daha fazla artış gözlenen kavram değişim metinlerinin, mevcut müfredeta uygun öğretime göre öğrencilerin söz konusu kavramlara ait İYBKT puanlarını artırmada daha etkili olduğu görülmektedir. Araştırmada elde edilen bu bulgu benzer araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir (Canpolat, 2012; Palmer, 2003; Sevim, 2007; Akbaş, 2008; Kılıçoğlu, 2011). Kavram değişim metinleri Kavramsal değişim yaklaşımına bağlı olarak yapılan bir etkinliktir. Kavramsal değişim yaklaşımına dayanarak yapılan eğitim etkinliklerinde öğrencilerin ön bilgilerini dikkate alarak sınıf içi tartışma ortamını sağlanması ayrıca öğrencilerin kendi fikirlerini doğrudan test etme imkânı oluşturulmasının deney gurubunda yanlışları daha fazla giderilmesinde etkili olduğu düşünülmektedir (Kılıçoğlu, 2011) . Bunlarla beraber kullanılan kavram değişim metinleri öğrencilerin yanlışları hakkında bilgilendirme yapması, bilimsel olarak doğru olan kavramın daha kullanışlı olduğuna ikna etme çabaları vb. etkilere sahip olması sebebiyle yanlışları gidermede etkili olduğu savunulmaktadır (Akbaş, 2008). Ayrıca kavramsal değişim metinleri günlük olayları açıklamada öğrencilerde mevcut kavramların yetersiz kalmasının sonucu kavramsal değişimi gerçekleştirerek yanlışlığı gidermede etkili olduğu savunulmaktadır (Durmuş, 2009). Bunun yanı sıra Coşkun (2003) çalışmasında kavramsal değişim metinlerinde kullanılan anoloji ve görsel öğelerin de kavram yanlışını gidermede etkili olduğunu ve kavramların bir anlam bütünlüğü içerisinde görsellik katarak kavramları anlamlandırma ve anlamlı öğretilmesinde faydalı olacağını ifade etmiştir.

3. İki ayrı öğretim modelinin uygulandığı deney ve kontrol gurubu öğrencilerinin deney öncesinden sonrasına insanlar ve yönetim ünitesi ile ilgili teste ait başarı puanlarının anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu bağlamda deney ve kontrol gurubundaki öğrencilerin söz konusu İYABT'ne ait puanları denemelere bağlı olarak farklılık göstermektedir. Bu durum uygulanan bağımsız değişkenlerin başarıyı artırmada noktasında ortak fakat farklı etkilere sahip oldukları kanısını destekler niteliktedir. Daha açık bir ifadeyle deney ve kontrol gurubunun İYABT'ne ait başarıları değişmektedir. Zira deney gurubunun başarı puanlarında deney öncesinden sonrasına kontrol gurubuna göre daha fazla artış gözlemlenmektedir. Öğrencilerin söz konusu testteki başarıları puanlarına yönelik farklılığın sebebi olarak kavram değişim metinleri gösterilebilir. Kavram değişim metinleri Kavramsal değişim yaklaşımına bağlı olarak yapılan bir etkinliktir. Kavramsal değişim yaklaşımına dayanarak yapılan eğitim etkinliklerinde öğrencilerin ön bilgilerini dikkate alarak sınıf içi tartışma ortamını sağlanması ayrıca öğrencilerin kendi fikirlerini doğrudan test etme imkânı oluşturulmasının deney gurubunda akademik başarıyı daha çok artırmada etkili olduğu düşünülmektedir (Kılıçoğlu, 2011) . Kavram değişim metinlerinin başarıyı artırdığına ilişkin bulgular, benzer çalışmaların sonuçlarıyla örtüşmektedir (Sevim, 2007; Akbaş, 2008; Kılıçoğlu, 2011; Birinci Konur, 2010; Ayas, 2011)

4.2. Deney Gurubu Öğrencilerinin Kavramları Anlama Düzeyinde Uygulama Öncesinden Sonrasına Nasıl Bir Değişiklik Olduğuna Dair Sonuç ve Tartışma

1. Uygulamalar sonucu kontrol gurubundaki puanların artışının sebebi olarak öğrencilerin bir öğrenme sürecinden geçtikleri şeklinde açıklanabilir. Bu bağlamda kontrol gurubunda dersler öğretmen tarafından soru-cevap, tartışma vb. şeklinde öğrenci merkezli bir süreç gerçekleşmiştir.

Neticede öğrenciler bir öğretimden geçtikleri için pozitif bir gelişme göstermeleri doğaldır. Ancak kontrol grubunda uygulanan müfredata uygun öğretimin kavram yanlışlarını düzeltmede ya da giderilmesinde yeteri kadar etkili olmadığı ifade edilebilir. Bu bağlamda benzer çalışmalarda zaten değişime dirençli olduğu belirtilen kavram yanlışlarının diğer öğretim yöntemleriyle giderilmesinin

güç olacağı belirtilmiştir (Özsevgeç, 2005; Sevim, 2007; Akbaş, 2008; Birinci Konur, 2010; Ayas, 2011).

2. Deney gurubunda ise kavram yanlışlarının mevcut programa göre öğretimin yapıldığı kontrol gurubuna göre anlamlı bir farklılık göstererek daha fazla yanlış gidermiş ya da düzeltmiş gözükmektedir. Bunun sebebi olarak kavramsal değişim metinlerinin hazırlanmasında öğrencilerin mevcut kavram yanlışlarının (literatürden veya mülakatlar sonucu) belirlenerek bilimsel bilgilerle çelişki ya da uyumsuzluk oluşturarak kendi yanlış anlamlandırmasının farkına varmış ve bu sayede büyük ölçüde doğru bilimsel bilgiyle değiştirme yoluna gitmişlerdir. Zira bu durumda kavram yanlışlarının belli bir oranda giderilmesine yardımcı olmuştur. Bu sonuç alan yazında literatürdeki benzer sonuçlarla paralellik göstermektedir (Sevim, 2007; Akbaş, 2008; Birinci Konur, 2010).

3.Uygulama sonrası yanlış olduğu tespit edilen kavramlarla ilgili öğrencilerde kavramları anlama düzeylerinde dikkate değer oranlarda değişimler gözlemlenmiştir. Kamuoyu kavramı ile ilgili sorulan 2 soruda 16-14 öğrencide var olan yanlış son testte önemli oranda giderilmiştir. Sadece 3 kişide yanlış(alternatif anlama) kalmıştır. Aynı şekilde kamuoyu kavramı ile ilgili başka 2 soruda uygulama öncesi 18 öğrencide var olan yanlış(alternatif anlama) deney gurubunda işlem sonrasında belli miktarda giderilmiş 8 öğrencide yanlış kalmıştır. Bu bağlamda kamuoyu kavramı %60-%46 oranında olan yanlış anlama %26-%10 oranına kadar düşmüştür

4. Milli bağımsızlık kavramı ile ilgili 2 soruda 21 öğrencide bulunan yanlış(alternatif anlama) son testte önemli oranda giderilerek sadece 4-5 öğrencide yanlış(alternatif anlama) kalmıştır. Aynı şekilde milli bağımsızlık kavramı ile ilgili başka bir soruda 26 öğrencide bulunan yanlış(alternatif anlama) son testte belli bir gerileme göstererek sadece 11 öğrenciye inmiştir. Bu bağlamda milli bağımsızlık kavramı ile ilgili %70-86,6 oranında olan yanlış(alternatif anlama) önemli düzeyde bir gerileme göstererek yanlışların giderilmesi noktasında %36,6-16,6 oranına kadar düşmüştür.

5. Milli egemenlik kavramı ile ilgili 2 soruda 22 ve 14 öğrencide bulunan yanlış(alternatif anlama) son testte önemli oranda giderilerek sadece 5 öğrencide

yanılgı (alternatif anlama) kalmıştır. Milli egemenlik kavramı ile ilgili başka bir soruda 26 öğrencide bulunan yanılgı(alternatif anlama) son testte belli bir gerileme göstererek sadece 12 öğrenciye inmiştir. Bu bağlamda milli egemenlik kavramı ile ilgili %46,6-86,6 oranında olan yanılgı (alternatif anlama) önemli düzeyde bir gerileme göstererek yanılgıların giderilmesi noktasında %16,6-40 oranına kadar düşmüştür.

6. Demokrasi kavramı ile ilgili 2 soruda 12 ve 15 öğrencide bulunan yanılgı(alternatif anlama) son testte önemli oranda giderilerek sadece 6-9 öğrencide yanılgı (alternatif anlama) kalmıştır. Demokrasi kavramı ile ilgili başka bir soruda 23 öğrencide bulunan yanılgı(alternatif anlama) son testte belli bir gerileme göstererek sadece 11 öğrenciye inmiştir. Bu bağlamda demokrasi kavramı ile ilgili %40-76 oranında olan yanılgı (alternatif anlama) önemli düzeyde bir gerileme göstererek yanılgıların giderilmesi noktasında %20-30 oranına kadar düşmüştür.

7. Yönetim kavramı ile ilgili genel olarak 7 soru sorulmuştur bu 7 sorudan 4 tanesi yerel yönetim- yönetici, 3 tanesi ise seçme-atama kavramları hakkında yanılgıları hakkındadır. Seçme-atama kavramları hakkından yanılgıları bulmak amacıyla sorulan soruda 9-19 öğrencide yanılgı görölmüştür. Uygulama sonrası belli bir oranda yanılgı giderilerek 3-10 öğrencide yanılgı (alternatif anlama) kalmıştır. Diğer 4 soruda ise 12-22 öğrencide yanılgı (alternatif kavram) varken bu sayı uygulama sonrası 7-14 öğrenciye inmiştir. Bu bağlamda yönetim kavramı ile ilgili %20-73 oranında olan yanılgı (alternatif anlama) bir gerileme göstererek yanılgıların giderilmesi noktasında %10-46 oranına kadar düşmüştür.

4.3. İnsanlar ve Yönetim Ünitesindeki Belirlenen Beş Kavram ile İlgili Görölen Yanılgılara Dair Sonuç ve Tartışma

1. Araştırma öncesinde söz konusu ünite ile ilgili var olan kavramlar hakkında yanılgılar araştırılmıştır. Bal ve Akış (2010) çalışmasında kavram yanılgı oranlarını belirtmiştir. Öğretmenlerle yapılan informal görüşmelerde söz konusu ünite ile ilgili yanılgı olduğunu düşünülen kavramlar öğretmenlerden alınmıştır. Sonuç olarak ünite de geöen beş kavram belirlenmiş ve bu beş kavram hakkında öğrencilerin anlama düzeylerini görmek adına yarı yapılandırılmış mülakat yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış mülakat açık uçlu sorulara yer vererek öğrenciyi

kısıtlamadan sorudan ne anladıysa ona göre cevap vermesini sağlamak amacıyla yapılmıştır. Bu mülakat yazılı olarak yapılmıştır. Bu yazılı mülakatın amacı kavram testindeki maddeler düzenlenirken şıklarda çeldirici olarak kullanarak soruya verilen yanıtlarda ne gibi yanılığa sahip olduğunu tespit etmektir. Başka bir amaçta hazırlanan KDM'lerde bu yanılıgıları kullanmaktır. Öğretim programını engellemek adına öğrenciler soruları teker teker cevaplandırmıştır. Bu şekilde yazılı cevap vermeleri öğrencilerin kavram yanılıgılarını ve anlama düzeylerini ortaya çıkarmaktadır (Coştu 2002). Bu yazılı cevaplar bulgular kısmında analiz edilerek kategorilere ayrılmıştır. Bu kategorilere göre alınan cevap kategorisi ve oranları şu şekildedir. Kamuoyu kavramı ile ilgili anlama kategorisindeki oran %3'ken cevap vermeme oranı %11.5 olarak bulunmuştur. Yönetim kavramı ile ilgili anlama oranı %17'iken cevap vermeme oranı %11,5 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca yönetim kavramı ile ilgili olarak öğrenciler yönetim kelimesini yönetici kelimesi ile ilişkilendirdikleri görülmüştür. Milli egemenlik kavramı ile ilgili anlama oranı %3 olarak bulunmuştur. Sadece milli egemenlik kavramında öğrencilerin hepsi cevaplandırma yapmıştır. Demokrasi kavramı ile ilgili anlama oranı %17'iken cevap vermeme oranı %6 olarak bulunmuştur. Milli bağımsızlık kavramı ile ilgili olarak anlama oranı %6'iken cevap vermeme oranı %17 olarak tespit edilmiştir. Bu bağlamda söz konusu kavramlar (kamuoyu, yönetim, milli egemenlik, demokrasi, milli bağımsızlık) hakkında öğrencilerin neredeyse %70'den fazlasının yanılıgı içerisinde olduğu düşünülebilir.

2. Araştırma öncesinde öğrenciler kamuoyu, yönetim, milli egemenlik, milli bağımsızlık, demokrasi kavramlarını anlama düzeylerini ve bu kavramlara ilişkin yanılıgılarını belirlemek amacıyla yapılan öntest sonuçlarında deney ve kontrol guruplarının her ikisinde kamuoyu, yönetim, milli egemenlik, milli bağımsızlık, demokrasi kavramlarını anlamakta zorlandıkları ve bu zorlanmanın sebebi olarak ise kavram yanılıgılarına sahip oldukları düşünülmektedir. Araştırmada bu kavramlarda yanılıgı olduğu düşüncesi Bal ve Akış (2010) çalışmasıyla paralellik göstermektedir. Kavram yanılıgılarını tespit etmek amacıyla yapılan çalışmalarda da aynı yöntem kullanılarak birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalara örnek olarak Akbaş(2008), Sevim(2007), Kılıçoğlu(2011) gösterilebilir.

3. “Kamuoyu” ile ilgili İYBKT’nde uygulama öncesi deney ve kontrol gurubundaki öğrencilere 4 adet soru sorulmuştur. Bu sorulara verilen cevaplara bakıldığında öğrencilerin bu kavram ile ilgili birçok yanılgıya sahip olduğu ve bu kavramları anlama ve anlamlandırma seviyelerinin oldukça düşük olduğu belirlenmiştir. Kamuoyu kavramı ile ilgili hazırlanan sorulardan ikisinde bir olay üzerine yordama yapmaları istenmiştir. Yanılgıya sahip öğrencilerden çoğu “iyi bir gazeteci olduğunu gösterir” seçeneği ile “tv’ye çıkarak ünlü olmuştur” seçeneğini işaretlemiştir. Buradan da Kamuoyu oluşturma adına öğrencilerin çoğunun zihninde habercilik, kişilerin ya da halkın tv’ye çıkması vb. şeklinde yanılgılar olduğu tespit edilmiştir. Diğer iki soru ise kamuoyu kavramının tanımına yönelik sorular olmuştur. Bu sorularda ise öğrencilerin kamuoyu kavramını eşitlik kavramı ve oy kullanmak kavramı ile açıklamaya çalıştıkları görülmüştür. Toplumun ilgilendiren konu aynı olursa eşitlik olur (Bal ve Akış 2010). Şeklinde çalışmada açıklamıştır. Kamuoyu kavramını, eşitlikle açıklamaya çalışan öğrencide demokrasi kavramını, yine kamuoyu kavramını oy kullanmak ile açıklamaya çalışan öğrenci ise milli egemenlik kavramını iyi anlamadığı düşünülmektedir. Aynı şekilde Bal ve Akış (2010) çalışmada kamuoyu kavramı ile ilgili kamuoyu kavramı konusunda yanılgılar yaşandığı ve bu kavramı açıklamakta güçlük çekenlerin eşitlik kavramını kullandıkları belirtmiştir. Eşitlik kavramıyla kamuoyu kavramını açıklamaya çalışanların eşitlik kavramını da tam olarak anlamadıkları sonucuna ulaşılabilir. Bu açıklamalara bakıldığında Bal ve Akış (2010)’ın çalışmasıyla bu çalışmada ulaşılan bulgularla paralellik göstermektedir.

4. “Demokrasi” kavramı ile ilgili İYBKT’nde uygulama öncesi deney ve kontrol gurubundaki öğrencilere 3 adet soru sorulmuştur. Deney ve kontrol gurubunda bu maddelere verilen cevapların yanılgılı olmaları değişik oranlarda değişmektedir. Bu sorulara verilen cevaplara bakıldığında öğrencilerin bu kavram hakkında tamamen yanılgı içerisinde olduğu söylenemez. Yine aynı biçimde öğrencilerin bu kavramı tam anlamıyla bildikleri ve anlamlandırma yaptıkları da söylenemez. Buna sebep olarak demokrasi kavramının muhtevasının (içeriğinin) dört-beş boyutta ele alınmasıdır. Demokrasiyi alt boyutlar halinde açıklayacak olursak Milli Egemenlik alt boyutunu ilgilendiren sorumuzda öğrencilerin yarısı doğru cevaplamıştır. Özgürlük alt boyutu olarak incelendiğinde bu alt boyut ile

ilgili öntestteki maddede öğrencilerin yarısına yakını doğru cevaplamıştır. Eşitlik, özgürlük, milli egemenlik ve siyasi partiler boyutunda sorulan maddede öğrencilerin büyük çoğunluğunun yanlıgı içerisinde olduğu ve bu kavramı tüm boyutlarıyla anlamlandıramadıkları belirlenmiştir. Bu kavrama yönelik benzer yanlıgıların oranları değişmekle beraber başka çalışmalarda da tespit edildiği görülmüştür (Bal ve Akış, 2010; Kaldırım, 2005).

5. Öğrencilerin neredeyse yarısı “ en çok oy alan kişinin başkan seçilmesi” şeklinde demokrasi kavramının milli egemenlik alt boyutunu anladıkları diğer yarısının ise anlayamadıklarını göstermiştir. Dört alt boyutun beraber soru olarak sorulduğu maddede ise büyük çoğunluğun demokrasi kavramını tüm boyutlarıyla anlamadıkları tespit edilmiştir. Bu kavramın dört boyutuyla da anlamlandırılmamasının sebebi olarak öğrencilerin soyut düşünme aşamasında olamamaları olabilir. Çünkü Piaget’e göre çocuk bu yaşlarda somut dönemde olmakla beraber soyut olarak anlayamadığı kavram ya da bilgileri özümsemeye çalışmaktadır(Senemoğlu, 2010). Öğrencinin soyut bir şeması olmadığı için kavramın soyut biçimini sadece somut biçimlerden ibaret oy kullanmayla milli egemenliği, özgürlük alt yapısıyla da her “her istediğini yapabilme” olarak açıklamıştır. Dolayısıyla öğrencinin bu durumu onun kavram yanlıgısı olduğunu göstermektedir. Kaldırım(2006) daki çalışmasında da Öğrencilerin demokrasi kavramı içerisinde eşitlik, siyasi partiler, özgürlük ve millî egemenlik ile ilgili bazı konuları yanlış algıladıkları sonucuna ulaşmıştır. Bu bağlamda yapılan bu çalışmayla paralellik göstermektedir. Ayrıca Özsevgeç (2005) çalışmasında fen ve teknoloji dersinde öğrencinin yanlıgılara sahip olmasının sebebi bu dersin 3 alandan oluşmasına bağlamıştır. Yine aynı şekilde sosyal bilgiler dersi de birçok alanın bir araya gelerek oluşturduğu bir öğretim programıdır. Bu nedenle demokrasi kavramı da 4 boyutlu olduğundan (Kaldırım, 2005) aynı sebebe bağlı olarak kavram yanlıgıları görüldüğu fikri ortaya atılabilir.

6. “Yönetim” kavramı ve bu kavram ile ilgili olan seçmek, atanma, yönetici ve yerel yöneticimler gibi kavramlar hakkında öğrencilere ilgili İYBKT’nde uygulama öncesi deney ve kontrol gurubundaki öğrencilere 7 adet soru sorulmuştur. Tek kelime olarak kolay ifade edildiği için yönetim başlığı altında kullanılmıştır. Öğrencilerin vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğrencilerin birçok yanlıgıya

sahip oldukları ve bu kavram ile ilgili anlama düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Bu sorulardan biri yerel yönetimler hakkında genel bir soru olup kavramın ne düzeyde anlaşıldığını ortaya çıkarmak amacıyla sorulmuştur. Yanılıya sahip öğrencilerden birçoğu “belediye başkanını vali atar” seçeneğini işaretlemişlerdir. Başka dört soru da yöneticiler, seçme ve atama kavramlarıyla ilgili olup öğrencilerden bu kavramlar hakkında yanılıya düşenler genelde kaymakam ve valinin seçimle başa geldiğini, muhtar ve belediye başkanının da seçilerek değil de vali veya kaymakam tarafından atandığı vb. şekilde cevaplarla karşılaşmıştır. Diğer 2 soruda ise öğrencilere yerel yöneticiler ve belediyelerin görevleri ile ilgili sorular sorulmuştur. Bu sorularda ise yaygın olarak karşılaşılan kavram yanılıları muhtarın görevleri ile belediyenin görevlerinin karıştırılması ve yerel yöneticilerin merkezi yöneticilerle karıştırılması şeklinde olmuştur. Kavram yanılılarının içeriğini şu şekilde açıklayabiliriz.

7. Kavram yanılısına düşen öğrenciler belediyenin yasa çıkardığı şeklindeki seçeneği işaretlemişlerdir. Bu yanılığın sebebi olarak, öğrencilerin belde yönetimi ile merkezi yönetimi karıştırdıkları ve tam ayıramadıkları sonucuna ulaşılabilir. Başka bir yanılı ise öğrenciler milli eğitim müdürünü yerel yönetici olarak açıklamışlardır. Milli eğitim bir devlet kurumudur. Öğrencilerin yerel yönetim kavramı konusunda yanılılar tespit edilmiştir. Öğrenciler mekansal bir yakınlık kurarak yaşadıkları yerde bulunan milli eğitim müdürünü yerel yönetici olarak tanımlamışlar ve milli eğitim müdürünün yaptığı görevleri de yerel yönetici görevlerine benzetmişlerdir. Yine öğrenciler muhtar ile ilgili bir soruda mahalledeki park ve bahçeleri yaptırır yanılısına büyük oranda düşmüşlerdir. Buna sebep olarak öğrencilerin mahallerinde muhtarlarını belediye başkanından çok görmeleri şeklinde açıklayabiliriz (Bal ve Akış, 2010). Öğrencilerin seçimle başa gelen ve ya gelmeyen yöneticiler ile ilgili sorusuna bazı öğrenciler okul müdürünün kendi sınıflarında sınıf temsilcilerinin seçildiği gibi seçimle seçildiği gibi düşünerek yanılıya düştükleri düşünülebilir. Bu sonuç, Bal ve Akış (2010)’ın çalışma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

8. Milli bağımsızlık ve milli egemenlik kavramları ile ilgili İYBKT’de uygulama öncesi deney ve kontrol gurubundaki öğrencilere 3’er adet soru sorulmuştur. Deney ve kontrol gurubunda bu maddelere verilen cevapların yanılılı

olmaları değişik oranlarda değişmektedir. Öğrencilerin vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğrencilerin birçok yanılığya sahip oldukları ve bu kavram ile ilgili anlama düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Sorularda öğrencilerin milli bağımsızlık ile ilgili sorularda milli egemenlik ile karıştırdıkları sonucuna ulaşılabilir. Çünkü öğrencilerin yanılığya sahip olanlarının milli bağımsızlık ile ilişkilendirilebilir ya da milli bağımsızlık ile ilgili bir yargıdan sonuç çıkarmaya dayalı sorulara verdikleri cevaplar milli egemenlik kavramı ile ilgilidir. Örneğin; Nene Hatunun cepheye silah taşınması olayını yanılığya sahip öğrencilerin çoğunluğu milli egemenlik ile açıklamaya çalışmışlardır. Bu da milli bağımsızlık ile milli egemenlik hakkında kavram yanılığı olduğunu göstermektedir. Bal ve Akış (2010) çalışmasında, öğrencilerin cevaplarından da anlaşılacağı üzere milli bağımsızlık kavramı tam olarak anlaşılammış, egemenlik kavramıyla karıştırılmıştır. Milli bağımsızlık kavramının tam olarak anlaşılammaması bu karışıklığın bir sebebidir. Ayrıca Türkiye Cumhuriyetinin kurtuluş mücadelesinin sonunda egemenlik ve bağımsızlığı birlikte kazanması öğrencilerin bu iki kavramı karıştırmalarının diğer nedeni olarak düşünülebilir ifadelerine yer vermiştir. Bu çalışmada da bu yargıya varılabilir sonuçlar görölmüştür.

9. Milli egemenlik ile ilgili sorularda da milli bağımsızlık kavramında olduğu gibi bu iki kavramı öğrencilerin karıştırdıkları görölmektedir. Bu kavramların karıştırılmalarına sebep olarak yine yukarıdaki nedenler gösterilebilir. Ayrıca isim benzerliği ve aynı ünite de geçen bu kavramlar art arda kazanımlarda ve öğretim programında yer aldığı için öğrencilerin yanılığya düştüğü söylenebilir. Ayrıca milli egemenlik ile ilgili başka bir soruda yönetime nasıl katılacağı sorulmuştur. Bu soruda öğrencilerin çoğunun yanılığya düştüğü görölmüştür. Yanılığya düşen öğrencilerin çoğunluğu bu soruya kamuoyu oluşturarak cevabı vermiştir. Bu soruya benzer bir soru Bal ve Akış (2010) çalışmasında yer vermiştir. Öğrencilerin yanılığya düşme nedenini, yönetime katılımın nasıl gerçekleştiğinin tam olarak bilmedikleri ve kamuoyu oluşturarak yönetim de söz sahibi olduğunu zannettikleri şeklinde açıklamıştır. Ayrıca yönetime katılma biçimlerinden olan ve demokrasinin alt boyutlarından (Kaldırım, 2006) milli egemenlik oy kullanarak sağlanmaktadır. Bu bağlamda oy kelimesi kamuoyu kelimesinin içinde geçtiği için de öğrencilerin yanılığya düştükleri söylenebilir.

4.4. Eğitimcilerle Öneriler

1. Öğrencilerle konu ile ilgili temel kavramlar öğretilmeden önce bu kavramlara yönelik ön bilgileri tespit edilmelidir. Zira mevcut kavram yanlışları böylece düzeltileneği düşünülmektedir.
2. Kavram yanlışları tespit edilirken ortam çok önemlidir. Bu bağlamda öğrencilerle tartışma yapabileceği ve fikirlerini özgürce söyleyebileceği bir ortam sağlanırsa yanlışları ya da eksik bilgileri öğrenilebilir. Aksi takdirde yanlış ya da eksik öğrenmeler üzerine yeni öğrendikleri inşa edilirken birtakım zorluklarla karşılaşabileceği düşünülmektedir. Aynı zamanda tartışma ortamının sağlanabileceği böyle demokratik bir ortam oluşturulması öğrencilerin sosyalleşmesine başka öğrencilerin fikirlerini dinlemeye ve onlardan haberdar olmasını sağlayacaktır. Böylece kavramsal değişimin sağlanacağı düşünülmektedir.
3. Yukardaki esaslara dayanarak hazırlanan kavramsal değişim metinleri eksik öğrenmeler ya da kavram yanlışlarını gidermede etkili olduğu söylenebilir. Öğretmenlere bu şekilde kavram değişim yaklaşımına yönelik yöntemler hizmet içi eğitimlerle öğretilir.
4. Kavramsal değişim için zamanlama da çok önemlidir. Tartışma ortamı ve fikirlerin kısıtlama olmaksızın özgürce ifade edilmesi ve bunların günlük yaşantıyla ilişkilendirerek kavrama yönelik örneklerle beraber sunulması kavram yanlışlarının önüne geçeneği düşünülmektedir.
5. Öğrencilerin sosyal bilgilerle ilgili kavram yanlışlarını gidermede kavramsal değişim metinlerinin dışında gösteri, anoloji, kavram haritası, işbirlikçi öğretim gibi diğer öğretim yöntemleri de kullanılabilir. Özellikle çalışmanın konusu olan kavramların öğretiminde canlandırma ve senaryo gibi öğrencilerin aktif rol aldığı etkinliklerinde etkili olabileceği düşünülmektedir.
6. Araştırmada öğrencilerin kavram yanlışlarının olup olmadığını belirlemek için öğrencilerle açık uçlu sorular olması sebebiyle yapılandırılmış mülakat ve kavram testleri kullanılmıştır. Bunlardan büyük oranda verimde alınmıştır. Buna benzer testleri öğretmenlerinde

sınıf içi uygulamalarda kullanmaları tavsiye edilebilir. Bunun yanı sıra öğrencilerin testte işaretledikleri seçeneklerin de nedenini belirttikleri iki aşamalı olarak bilinen testlerin de kullanmaları tavsiye edilebilir.

7. Bu çalışma ve buna benzer yapılan çalışmalarda görülmektedir ki; araştırmacılar deneysel süreçleri kendileri yürütmektedir. Bu yüzden yapılan bilimsel araştırmalar araştırmacının yaptığı sınıfla sınırlı kalmakta öğretmenler yapılan uygulamaları bazen sadece gözlemci olarak izlemekte bazen de hiç katılmamaktadırlar. Kavramsal değişim mücadelesi gerektiren bir süreç olması sebebiyle öğretmenlerin bu yeterliliğe ulaşmaları amacıyla en azından materyal geliştirme zamanlarında araştırmacıya ortak olma görüş alma ve verme noktalarında kendilerini bu konularda yetkin hale getirecek faaliyetlerde bulunmaları tavsiye edilmektedir.

4.5. Araştırmacılara Öneriler

1. Kavramsal değişimi gerçekleştirme de dikkat edilmesi gereken noktalardan biriside materyal tasarımıdır. Materyal tasarlanırken metinler kısa ve öz öğrencinin yaş gurubuna göre düzenlenmelidir. Ayrıca mümkün olduğunca yalın anlaşılır bir kullanılması tavsiye edilir. Bunun yanı sıra örneklerin günlük hayattan seçilmesine özen gösterilmelidir.
2. Materyalde kullanılan görseller daha sık ve materyal tasarımına yönelik kullanılmalıdır.
3. Yanılgıları ve yanılgıların nedenini belirlemek kavramsal değişimde çok önemli iki adımdır. Bunları yaparken formal ve informal görüşmelerle öğretmenlerden yararlanılarak hangi kavramlarda yanılgı ve ya eksik anlama var yada bu kavram yanılgılarının olası nedenleri hakkında bilgi alınabilir.
4. Öğretmenlerle yapılan informal görüşmeler neticesinde, öğrencilerde araştırılan kavramlar dışında yağış, sıcaklık vb. iklimle ilgili kavramlara yönelik yanılgılarda görüldüğü de ifade edilmiştir. Bu konular hakkında

kavramsal değişime yönelik çalışmalar yapılması diğer araştırmacılara tavsiye edilmektedir.

5. Yapılan çalışma ilkokul düzeyinde yapılmasından dolayı konuyla ilgili basit ve düzeltilebilir yanlışlarla karşılaşılmıştır. Kavram yanlışlarını düzeltmeye yönelik yapılan çoğu araştırmanın ortaokul ve daha çok lise-üniversite bazında yapıldığı görülmüştür. Kavram yanlışlarının düzeltilmesin karşı dirençli olduğu birçok çalışmada belirtilmiştir. Bu sebeple kavram yanlışları düzeltmeye yönelik yeni çalışma yapacak olan araştırmacılara ilkokul düzeyli çalışma yapmaları tavsiye edilmektedir.
6. Öğretmenlerin materyal geliştirme, eğitim teknolojilerinden yararlanma, ölçme ve değerlendirme konularından hangi yönden eksiklik olduğuna dair araştırmalar yapılmalı ve sonucunda eksik görülen noktalarda hizmet içi eğitimler düzenlenmelidir.
7. Kitap eğitim-öğretim sürecinin vazgeçilmez bir materyali olması sebebiyle dikkatli ve özenle hazırlanmak durumdadırlar. Zira bu duruma dikkat edilmemesi durumunda öğrenciler kavram yanlışlarına sebebiyet verecek durumlarla karşılaşmaktadır. Bu durumun önüne geçilmesi için kitaplar ve kitapların içindeki şekil, etkinlik ve analogiler uzman eğitimciler tarafından tespit edilip giderilebilir. Daha öncesinde yanlışının fazla görüldüğü konularda kavramsal değişim metinleri vb. kavram yanlışlarını düzelten teknikler eklenmesi kavram yanlışlarındaki artışı bir nebze olsun azaltacağı düşünülmektedir.
8. Sosyal bilgiler dersi 4.sınıf İnsanlar ve Yönetim ünitesine yönelik KDM içeriğini 3 boyutlu olacak şekilde tasarlayarak kavram yanlışlarının tespiti, giderilmesi ve akademik başarı bazında kullanılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Akbaş, Y. (2002). *İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Coğrafi Kavramları Anlama Düzeyi ve Kavram Yanılgıları* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akbaş, Y. (2008). *Ortaöğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin İklim Konusundaki Kavram Yanılgılarının Giderilmesinde Kavramsal Değişim Yaklaşımının Etkisi* (Basılmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akkoç, H. (2006). “Fonksiyon Kavramının Çoklu Temsillerinin Çağrıştırdığı Kavram Görüntüleri”. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(30).

Alım, M., (2008). “Öğrencilerin Lise Coğrafya Öğretim Programında Yer Alan Yer Yuvarlağı ve Harita Bilgisi Ünitelerindeki Bazı Kavramları Anlama Düzeyleri ve Kavram Yanılgıları”. *Milli Eğitim Dergisi*, 177, 166-179,

Aydın, G., Balım G. A., (2013). “Öğrencilerin Hücre Bölünmesi ve Kalıtım Konularına İlişkin Kavram Yanılgıları”. *Eğitim ve Öğretim Araştırma Dergisi*, 2(1), 338-347.

Attorps, I. (2007). *Concept definition and concept image: in the case of equations*, Ämnesdidaktik ur ett nationellt och internationellt perspektiv: rapport från Rikskonferensen i ämnesdidaktik. Kristianstad: Kristianstad University Press. S.8998. <http://www.distans.hkr.se/rikskonf/Grupp%202/Attorps.pdf>. 09.12.2015 tarihinde alınmıştır.

Aykaç, N., ve Başar, E. (2005). “İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Eğitim Programının Değerlendirilmesi”. *Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu*, 14-16.

Bal, M. S., ve Akış, A. (2010). “Sosyal Bilgiler Dersi “İnsanlar Ve Yönetim” Ünitesinde Karşılaşılan Kavram Yanılgıları”. *Journal of New World Sciences Academy*, 5(4). 2063-2072.

Bal, M. S., ve Yiğittir, S. (2013). "İlköğretim Ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Demokrasi Algılarının İncelenmesi". *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(1). 195-220.

Berber, N. C., ve Sarı, M. (2009). "İş Güç Enerji Konusunun Öğretiminde Kavramsal Değişimin Gerçekleşmesine Pedagojik Analogik Modellerin Etkisi". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(1).

Bilgin, A. K., Sibel, E. R., & Akbulut, H. İ. (2014). "Öğretmen Adaylarının Çözünürlük Konusuna Yönelik Alternatif Kavramlarının Belirlenmesi". *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(2).

Birinci Konur., K. (2010). *Kavramsal Değişim Metinlerinin Sınıf Öğretmeni Adaylarının Fiziksel Ve Kimyasal Değişme Konusunu Anlamalarına Etkisi* (Basılmamış Doktora Tezi), Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü.

Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, Ankara: PegemA Yayıncılık. (ISBN: 9756802748).

Büyüköztürk, Ş. ve Diğerleri (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: PegemA Akademi Yayıncılık. (ISBN:9944919289).

Cannon, M. W. (2002). Concepts and Themes, Gifted Child Today Magazine, Summer, 25(3), 6-24.

Cin, M. and Özçelik, İ. (2002). "A Review of Literature on Concept Learning in Physical Geography". *Boğaziçi University Journal of Education*, 19(1), 61-76.

Coştu, B., (2006). *Kavramsal Değişimin Gerçekleşme Düzeyinin Belirlenmesi: Buharlaştırma, Yoğunlaştırma ve Kaynama* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Creswell, J. W., and Clark, P. (2007). "Designing and Conducting Mixed Method Research". USA: SAGE Publications.

Çakmak, F. (2006). *İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi Nüfus ve Yerleşme Konusunda Geçen Kavramları Anlama Düzeyleri ve*

Kavram Yanılgıları (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çepni, S. (2009). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*. 4. Baskı, 356 Trabzon: Celepler Matbaacılık. (Isbn:975-417-000-2)

Demircioğlu, G. (2003). *Lise II Asitler ve Bazlar Ünitesi İle İlgili Rehber Materyal Geliştirilmesi ve Uygulanması* (Basılmamış Doktora Tezi), Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Demircioğlu, H., Akdeniz, A. R. ve Demircioğlu, G. (2004). Maddenin Tanecikli Yapısına İlişkin Kavram Yanılgılarının Giderilmesinde Çalışma Yapraklarının Etkisi. *Eğitim Bilimleri Kongresi*, Gazi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 3, 2137-2160.

Derman, A. (2014). “Lise Öğrencilerinin Kimya Kavramına Yönelik Metaforik Algıları”. *Electronic Turkish Studies*, 9(5).

Dikici, A., Türker, H. H. ve Özdemir, G. (2010). “5E Öğrenme Döngüsünün Anlamli Öğrenmeye Etkisi”. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(39), 100-128.

Dündar, H. (2007). *Kavram Analizi Stratejisinin Öğrencilerin Kavram Öğrenme Başarısı Ve Hayat Bilgisi Dersine İlişkin Tutumlarına Etkisi* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Ekinci Çelikipazu., E (2012). *Dil Bilgisi Öğretiminde Çatı Kavramı Ve Bu Kavramla İlgili Yanılgılar* (Basılmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Erdem, E. ve Demirel, Ö. (2002) “Program Geliştirmede Yapılandırmacılık Yaklaşımı”. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 81-87.

Evrekli, E. ve Balım, A. G. (2010). “Fen ve Teknoloji Öğretiminde Zihin Haritası ve Kavram Karikatürü Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarıları ve Sorgulayıcı Öğrenme Becerileri Algılarına Etkisi”. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi (BAED)*, 1(2), 76- 98. http://web.deu.edu.tr/baed/giris/baed/sayi_2.pdf [2.12.2015]

Geçit, Y. (2015). “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Yapılandırıcı Yaklaşım Yönelik Tutumlarının İncelenmesi”. *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2). 176-185.

Geçit, Y., Bağ H. (2011). “İlköğretim 4. ve 5. sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”. *10. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi, Cumhuriyet Üniversitesi*.

Gömlüksiz, M. N., ve Bulut, İ. (2007). “Yeni Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programının Uygulamadaki Etkililiğinin Değerlendirilmesi”. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 76-88.

Gömlüksiz, M.N. ve Bulut, İ. (2006). “Yeni Fen Ve Teknoloji Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri”. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 16 (2), 173-192.

Jahoda, G. (1963) “The Development of Children’s Ideas About Country and Nationality”. *British journal of Educational Psychology*, 33, 47-60.

Kaldırım, E. (2005). “İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Demokrasi Algıları”. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(3), 143-162.

Kaptan, F. (1999). *Fen bilgisi Öğretim*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. (ISBN: 6055426583).

Kartal, A. (2010). *Zihin Haritalama Tekniğinin Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrenci Başarısı, Tutumu ve Kalıcılığına Etkisi* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Rize Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kaymak, F. (2003). *İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Doğal Afetlerle İlgili Kavramları Anlama Düzeyleri ve Kavram Yanılgıları* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kılıç Alemisoğlu, Ö. (2014). *İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Karışım Konusundaki Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi ve Giderilmesinde Kavram Değişim Metinlerinin Etkisi* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kılıçoğlu, G. (2011). *Sosyal Bilgiler Derslerinde Kavramsal Değişim Metinlerinin Kavram Yanılgılarını Giderme Üzerine Etkisi* (Basılmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Köseoğlu, F. ve Diğerleri (2003). *Yapılandırıcı Öğrenme Ortamı İçin Bir Fen Ders Kitabı Nasıl Olmalı*, Ankara: Asil Yayın Dağıtım. (ISBN:9758784110)

Kurt, A. İ. (2006). *Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitim ABD anlamalı öğrenme yaklaşımına dayalı bilgisayar destekli 7. Sınıf fen bilgisi dersi için hazırlanan bir materyal yazılımının öğrencilerin akademik başarılarına ve kalıcılığa etkisi* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2005). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu*, Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2014). *Mesleki Gelişim - Etkili İletişim*. Ankara. www.megep.gov.tr'den 30.11.2015 tarihinde alınmıştır.

Niebert, K., Marsch, S., and Treagust, D. F. (2012). "Understanding Needs Embodiment: A Theory-Guided Reanalysis of the Role of Metaphors and Analogies in Understanding Science". *Science Education*, 96(5), 849-877. (DOI 10.1002/sce.21026.)

Özsevgeç, T. (2007). *İlköğretim 5. Sınıf Kuvvet Ve Hareket Ünitesine Yönelik 5E Modeline Göre Geliştirilen Rehber Materyallerin Etkililiklerinin Belirlenmesi* (Basılmamış Doktora Tezi), Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Punch, K. F. (2005). *Sosyal Araştırmalara Giriş: Nitel Ve Nicel Yaklaşımlar*, Ankara: Siyasal Kitabevi. (Çev., D. Bayrak, H. B. Arslan ve Z. Akyüz).

Senemoğlu, N. (2010). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları. (ISBN:6055885960).

Sevim, S. (2007). *Çözümler ve Kimyasal Bağlanma Konularına Yönelik Kavramsal Değişim Metinleri Geliştirilmesi ve Uygulanması* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Şeker, M., (2003). *İlköğretim Okulu 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Kavramlarının Kazanılmışlık Düzeyi* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Şeker, A. (2006). *Facilitating Conceptual Change in Atom, Molecule, Ion and Matter* (Unpublished Doctoral Dissertation), Middle East Technical University Science Institute.

Tekin, S., Kolomaç, A. ve Ayas, A. (2014) “Kavramsal Değişim Metinlerini Kullanarak Çözünürlük Kavramını Daha Etkili Öğretebilir miyim?” *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 1(2), 85-102.

Turan, İ. (2006). “Sınıf Öğretmenliği Programı Öğrencilerinin Coğrafi Kavramları Öğrenme Düzeyleri ve Ezbercilik”. *Milli Eğitim Dergisi*, 170, 274-293.

Uzuntiryaki, E., Çakır, H. ve Geban, Ö. (2001). “Kavram Haritaları ve Kavramsal Değişim Metinlerinin Öğrencilerin “Asit-Bazlar” Konusundaki Kavram Yanılgılarının Giderilmesine Etkisi”. *Yeni Bin Yılın Başında Fen Bilimleri Eğitimi Sempozyumu*. 7, (8), 281-284.

Yağbasan, R. ve Gülçiçek, A. G. Ç. (2003). Fen Öğretiminde Kavram Yanılgılarının Karakteristiklerinin Tanımlanması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(13), 102-120.

Yangın, S. ve Dindar, H. (2007). “İlköğretim Fen ve Teknoloji Programındaki Değişimin Öğretmenlere Yansımaları”. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 240-252.

Yazıcı, H., Samancı, O. (2003). “İlköğretim Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Ders Konuları İle İlgili Bazı Kavramları Anlama Düzeyleri”. *Milli Eğitim Dergisi*, 158, 83-90.

Yürük, N. (2000). *Effectiveness of Conceptual Change Text Oriented Instruction on Understanding Electrochemical Cell Concepts* (Unpublished Master's Thesis) Middle East Technical University Science Institute.

Warren, B. (2001). "Concepts, Constructs, Cognitive Psychology and Personal Construct Theory". *The Journal of Psychology*, 125(5), 525-536.

Wiersma, W. and Jurs, S. G. (2009). *Research Methods In Education*. (9rd ed.). USA: Pearson Education.

EKLER

Ek-1: İzinler

T.C.
ÇAYELİ KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 96494825/100/2918843
Konu: Araştırma İzni

17/03/2015

KAYMAKAMLIK MAKAMINA

İlgi: Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Öğrencisi M.Emirhan YILDIRIM' ın 12/03/2015 tarihli dilekçesi.

Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tezli yüksek lisans öğrencisi M.Emirhan YILDIRIM'ın ilgi (a) dilekçesi ekte sunulmuştur.

İlgili öğrencinin "Sosyal Bilgiler Dersi Kavramsal Değişim Metinlerinin Kavram Yanılgılarını Gidermeye Etkisi 4.Sınıf İnsanlar ve Yönetim Ünitesi Örneği" adlı çalışmasını İlçemiz 9 Mart İlkokulu 4.sınıf şubelerinin birinde uygulamak istemektedir.

Söz konusu çalışmanın adı geçen okulda uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Selim ŞAHİN
Milli Eğitim Müdürü

OLUR
17/03/2015

Turgay ÜNSAL
Kaymakam

Güvenli Elektronik İmzalı
ASLI İLE AYNIDIR.
17/03/2015
Yasin ASLAN
V.H.K.İ.

Ayrıntılı bilgi için: M.KOÇAL/Şef
Tel: (0464) 5324100
Faks: (0 464) 5325043

Yenipazar Mah.Hopa Cad. Özel İdare Binası Kat 3
Elektronik Ağ:http://çayeli.meb.gov.tr
e-posta: adresi .193429@meb.k12.tr

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. http://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden da4b-fc0f-3245-a3aa-37aa kodu ile teyit edilebilir.

Ek-2: Kullanılan Testler. İYBKT

Ad-Soyad:

No:

Sevgili Öğrenciler,

Aşağıdaki size verilen testte “İnsanlar ve Yönetim” ünitesi ile ilgili çoktan seçmeli 20 soru yer almaktadır. Bu soruları cevaplarken sizlerin karnenizi etkileyecek bir not uygulaması yapılmayacaktır. Bu test bilimsel bir araştırma amacıyla kullanılacaktır. Başarılar dilerim.

M. Emirhan YILDIRIM

1. Mahallesinin temizliğinden şikâyetçi olan Ahmet, bu sorunu çözmek için mahalle sakinleriyle görüşmüş, onların bu konuyla ilgili görüşlerini alarak imza toplamış ve bu durumu belediyeye bildirmiştir. Mahallenin temizlenmesi konusuna yetkililerin ilgisini çekerek probleme çare aramıştır.

Ahmet’ in bu davranışı ve mahalle sakinlerinin desteğini alması neyi gösterir?

- A)Mahalle muhtarı olduğunu gösterir.
- B)Mahalleyi kötü tanıttığını gösterir.
- C)İyi bir gazeteci olacağını gösterir.
- D)İyi bir kamuoyu oluşturduğunu gösterir.

2. Aşağıdaki şıklarda verilen olaylardan hangisi milli bağımsızlık kavramını desteklemez?

- A)Kurtuluş Savaşının kazanılması
- B) Sakarya savaşı öncesi M. Kemal’in başkomutan seçilmesi
- C) Batı cephesinde Yunanlılara karşı başarılar elde edilmesi
- D) 1. TBMM üyelerinin seçimle iş başına gelmesi

3. Aşağıda verilen kurumlardan hangisi “milli egemenlik” kavramı ile doğrudan ilişkilendirilebilir?

- A)Valilik
- B) Adalet Bakanlığı

- C)TBMM
D)Milli Eğitim Müdürlüğü

4. Yerel yönetimlerle ilgili aşağıdaki seçeneklerden hangisi doğrudur ?

- A)Bütün köylerde belediye bulunur
B)Halkın seçtiği yerel yöneticilerin görev süresi beş yıldır.
C)Belediye başkanını vali atar.
D) Milletvekilleri birer yerel yöneticidir

5. Aşağıdaki şıklardan hangisinde demokratik bir davranışa örnek verilmiştir?

- A)Ali'nin öğretmeni tarafından başkan seçilmesi
B)Ayşe'nin arkadaşlarının oyunun çoğunu alarak sınıf başkanı seçilmesi
C)Ömer'in beden eğitimi öğretmeni tarafından kaptan seçilmesi
D)Ahmet'in sınıfın en başarılı öğrencisi olması

6. Aşağıdaki şıklardan verilenlerden hangisi seçimle iş başına gelir?

- A) Kaymakam
B) Vali
C) Emniyet Müdürü
D) Belediye başkanı

7. Aşağıdaki seçeneklerde muhtarla ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Köyü temsil eder.
B) Görev süresi beş yıldır.
C) Mahalledeki park ve bahçeleri yaptırır.
D) Köy veya mahalle halkı tarafından seçilir.

8. Nene Hatun, “Türk çocuğu öksüz kalır ama yurtsuz kalamaz” diyerek, Erzurum’da, soğuk kış günlerinde hangi amaçla cepheye silah taşımıştır?

- A) Milli egemenlik için
- B) Milli bağımsızlık için
- C) Çocuğunu kurtarmak için
- D) Para kazanmak için

9. Demokratik yaşam koşullarına sahip bir ülkede hangisinin olması beklenemez?

- A) Her birey eşit haklara sahiptir.
- B) Vatandaşlar haklarını bilirler.
- C) Her birey sınırsız özgürdür.
- D) Bireyler birbirlerine saygılıdır.

10. Öğrencilerine demokrasi kavramını anlatan Hasan öğretmen hangi ifadeleri kullanırsa demokrasi kavramı hakkında doğru ifade kullanmış olur?

- I. Demokrasi bir yönetim biçimidir.**
- II. Demokrasi sadece seçme ve seçilmeyi ifade eder.**
- III. Demokrasi yardımlaşabilen bireyler yetiştirir.**
- IV. Demokrasi eşitliği simgeler**

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) I,III ve IV
- D) II,III ve IV

11. Kamuoyu kavramı ile ilgili aşağıdaki seçeneklerden verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

- A)Kamuoyu gazete okumak veya televizyon izlemek demektir.
- B)Kamuoyu seçme seçim demektir.
- C)Kamuoyu halkın ortak düşüncesi demektir.
- D)Kamuoyu eşitlik demektir.

12. Aşağıdakilerden hangisi yerel yönetim görevlisidir?

- A)Köy Muhtarı
- B) Milli Eğitim Müdürü
- C)Milletvekili
- D)Meclis Başkanı

13. Aşağıdakilerden hangisi muhtar olabilmek için aranan şartlardan değildir?

- A)Kaymakam tarafından atanmış olmak
- B)Yirmi beş yaşını doldurmuş olmak.
- C)Yüz kızartıcı suç işlememek.
- D)Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak.

14. 20 Ocak 1921’de hazırlanan ilk anayasamızda, ‘Hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir’, ifadesi hangi kavram ile açıklamamız en doğru olur?

- A) Milli Bağımsızlık
- B) Milli Egemenlik
- C) Milli Barış
- D) Milli Özgürlük

15. Aşağıdakilerden hangisi seçimle iş başına gelmez?

- A)Muhtar
- B)İhtiyar Meclisi üyeleri
- C)Belediye meclis üyeleri
- D)Okul müdürü

16. “Beni ve köyümüzü rahatsız eden bu sorunu tüm ülkeye duyurmak için çok ünlü bir gezi programcısını köyümüze davet ettim. Yaptığımız kayıtları internete koydum. Binlerce insan bizi izledi ve bu insanlar bize artık sahip çıkıyorlar.”

Yukarıdaki konuşmayı yapan köy muhtarı, problemi çözmek için nasıl bir yola başvurmuştur?

- A) Kaymakama şikâyet dilekçesi vermiştir.
- B) Köylüyü şiddet gösterisi için ikna etmiştir.
- C) Kamuoyu oluşturmaya çalışmıştır.
- D) Televizyona çıkarak ünlü olmuştur.

17. Aşağıdaki şıkların hangisinde “kamuoyu” oluşturmaının öneminden bahsedilmektedir?

- A) Kamuoyu oluşturmak sorunu büyütür.
- B) Kamuoyu oluşturmak halkın moralini bozar.
- C) Kamuoyu oluşturmak halkı bilinçlendirir.
- D) Kamuoyu oluşturmak problemi çözmez.

18. Kurtuluş Savaşı sırasında düşmanların Ankara’ya gelerek, meclisi kapatmak istemelerinin temel nedeni nedir?

- A) Halkı temsil eden meclisi kapatarak milli egemenliğe son vermek
- B) Padişahı esir almak
- C) Milletvekillerini İstanbul’a götürmek
- D) Saltanatı kaldırmak

19. Milletin Yönetime katılması nasıl gerçekleşir?

- A) Kamuoyu oluşturarak
- B) Milletvekili seçerek
- C) Fikirlerini savunarak
- D) Basın açıklaması yaparak

20. Aşağıdakilerden hangisi belediyelerin görevlerinden biri değildir?

- A) Sokakların bakımı
- B) Su ve kanalizasyon işleri
- C) Şehrin temizliği
- D) Yasa çıkartmak

Ek-2: Kullanılan Testler. İYABT

Ad-Soyad:

No:

Sevgili Arkadaşlar,

Aşağıdaki size verilen testte “İnsanlar ve Yönetim” ünitesi ile ilgili çoktan seçmeli 20 soru yer almaktadır. Bu test bilimsel bir araştırma amacıyla kullanılacaktır. Başarılar dilerim.

Unutmayın! Bilime katkınızı herkes unutsa bile BİLİM TARİHİ asla unutmayacaktır.

M. Emirhan YILDIRIM

1. Aşağıdakilerden hangisi seçimle başa gelen yöneticilerden biri değildir?

- A. Muhtar   B. Belediye başkanı
C. Kaymakam   D. Milletvekili

2. Şehir içinde yol yapımı, oyun parkları, temizlik işleri ile ilgilenen yerel yönetim birimi aşağıdakilerden hangisidir?

- B. Belediye   B. Muhtarlık
C. C.Valilik   D. İl özel idaresi

3. Aşağıda verilen bilgiler üç farklı yerel yönetimin görevleriyle ilgilidir.

1. Gerekli görülen yerde okul hastane yapar
2. Çıkan yasaları köy halkına duyurulur.

3. Park ve bahçeler kurar, bakımını yapar.

Numaralı yerlere hangi yerel yönetimler yazılmalıdır?

- A. Belediye-Muhtarlık-Özel idare
- B. Özel idare-Muhtarlık-Belediye
- C. Özel idare-Belediye-Muhtarlık
- D. Muhtarlık-Özel idare-Belediye

4. “Yiğit, annesi ile pazarda gezerken, bir zabitanın pazarcıya yüksek sesle bağırdığı için ceza yazdığını gördü.”

Pazarı denetleme yapan zabıta aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A. Belediye
- B. Muhtarlık
- C. Vali
- D. Kaymakam

5. **Aşağıdakilerden hangisi kişileri, grupları veya toplulukları kurallara uygun olarak idare etmeye verilen isimdir?**

- A. Yönetim
- B. Yönetmenlik
- C. Yürütme
- D. Yasama

6. **Bir ilde ilin temizliğiyle ilgili işlerden sorumlu kurum aşağıdakilerden hangisidir?**

- A. Belediye
- B. Valilik

- C. Muhtarlık
- D. İl özel idaresi

7. Aşağıda bazı temsilci örnekleri verilmiştir.

Buna göre bir okulda, aşağıdakilerden hangisi seçimle iş başına gelir?

- A. Okul müdürü
- B. Okul müdür yardımcısı
- C. Öğretmenler
- D. Öğrenci temsilcisi

8. Sosyal bilgiler dersinden sonra teneffüste Nöbetçi Öğretmen Ali, Zeynep, Mehmet ve Ayşe'ye şöyle bir soru sorar “Yöneticilerden bazıları atanır bazıları seçilir. Siz atanabilen yöneticilerden hangisi olmak istersiniz”

Ali: Vali

Zeynep: Muhtar

Mehmet: Belediye Başkanı

Ayşe: Teknik Direktör

Sizce hangisi doğru cevap verebilmiştir?

- A. Ali
- B. Mehmet
- C. Zeynep
- D. Ayşe

9. Belediye başkanı ve muhtarları belirlemek için yapılan seçimlere verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Yerel seçim
- B. Genel seçim
- C. Başkanlık seçimi
- D. Özel seçim

10. Aşağıdakilerden hangisi milli egemenliğe doğrudan katkısı olan bir gelişme değildir?

- A. TBMM'nin açılışı
- B. İlk anayasanın kabulü
- C. Saltanatın kaldırılışı
- D. Ankara'nın başkent oluşu

11. Ali bilgisayarında oyun oynamaktadır. Bir başka bölüme geçmek için bölüm sonunda “ Bazı yöneticileri halk seçer. Seçilen yöneticilerde halkı temsil ederek halk adına birtakım işlevler yürütür.” Cümlesi çıkar.

Size göre ali bu cümleden nasıl bir çıkarımda bulunmuştur.

Ali bölümü geçtiğine göre cümleden nasıl bir çıkarımda bulunmuştur?

- A. Vali atama yoluyla göreve gelir.
- B. Belediye başkanını halk seçer.
- C. Kaymakam atama yoluyla göreve gelir.
- D. Okul müdürü atama yoluyla göreve gelir.

12. Belediyelerle ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A. Belediye başkanını hükümet atar.
- B. Belediye ile ilgili kararları belediye meclisi alır.
- C. Belediye başkanını belediye meclisi seçer.

D.Belediye başkanı kararları tek başına alır.

**13. Köy ve mahalle muhtarları ... yıl,
Milletvekilleri ... yıl seçilirler?**

- A. 2-3
- B. 3-4
- C. 6-5
- D. 5-4

14.Aşağıdaki davranışlardan hangisi, demokratik yaşama uygun bir davranış değildir?

- A. Gerçeğin ve doğrunun yanında olmak
- B.Kişi hak ve özgürlüklerine önem vermek
- C. Farklı görüş ve düşünceleri yok etmek
- D. Düşünceleri tartışarak doğru olanda birleşmek

15. “Oy verirken kimsenin müdahale etmemesine ... denir.

Sandıklarının herkesin gözleri önünde açılarak hiçbir kuşkuya meydan vermeden sayılıp açıklanması ... olarak adlandırılır.” **cümlesini doğru tamamlayan sözcük grubu aşağıdakilerden hangisidir?**

- A. Gizli oy-Açık sayım
- B. Gizli seçim-Gizli sayım
- C. Açık sayım-Açık oy
- D. Açık döküm- Gizli seçim

16. Demokrasi anlayışının olduğu ülkelerde demokrasi gücünü aşağıdakilerden hangisinden almalıdır?

- A. Belli bir zümre
- B. Padişah
- C. Halk
- D. Kural

17. Halk seçtiği yöneticinin hizmetlerini beğenmezse aşağıdakilerden hangisini yapması doğal hakkıdır?

- A. Başka bir seçimde seçmez.
- B. Yöneticiyi o şehirden kovar.
- C. Yöneticiyle konuşmaz.
- D. Başka bir şehre taşınır.

- 18. I. Haberlere çıkan her insan kamuoyu oluşturur.**
II. Sadece ünlüler kamuoyu oluşturur.
III. Kamuoyu oluşturmak için dergi ve gazete almak yeterlidir.
IV. Kamuoyu bir grup insanın belli bir konuda fikir açıklamasıdır.

Yukarıdaki numaralı cümlelerden hangisi kamuoyunu tam olarak ifade eder?

- A. I
- B. II
- C. III
- D. IV

19. TBMM ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır

- A. Ulusal egemenliğin temsil edildiği yerdir.
- B. Milletvekillerinin toplandığı yerdir.
- C. Anayasa ve yasalar TBMM de yapılır.
- D. Muhtarlar ve komutanlar TBMM’de yer alır.

- 20. I. Belediye Başkanları atama ile işbaşına gelir.
II. Belediye Meclisinin Başkanı belediye başkanıdır
III. Belediye Meclisi üyeleri beş yıl süreyle görev yapar.
IV. Belediyeler yerel yönetim birimleridir**

Yukarıda belediyeler ile ilgili verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A. I
- B. II
- C. III
- D. IV

Ek-3: Yarı Yapılandırılmış Mülakat Soruları

Yarı Yapılandırılmış Mülakat Soruları

1. Kamuoyu nedir? Kamuoyu kavramını duyunca aklınıza ne geliyor? Kamuoyu ile ilgili bir cümle yazar mısınız?
2. Yönetim nedir? Yönetim kavramını duyunca aklınıza ne geliyor? Yönetim ile ilgili bir cümle yazar mısınız?
3. Milli Egemenlik nedir? Milli Egemenlik kavramını duyunca aklınıza ne geliyor? Milli egemenlik ile ilgili bir cümle yazar mısınız?
4. Demokrasi nedir? Demokrasinin özelliklerini sayabilir misiniz? Demokrasi ile ilgili bir cümle yazar mısınız?
5. Milli bağımsızlık nedir? Milli bağımsızlık kavramını duyunca aklınıza ne geliyor? Milli bağımsızlık ile ilgili bir cümle yazar mısınız?

Ek-4: Kavramsal Değişim Metinleri

DEMOKRASİ NEDİR?

Demokrasi nedir sorusuna cevap ararken aşağıdaki metni okuyunuz.

Bazı ülkelerde gösteri yaparken ya da bir şeyi protesto ederken gerekli izinler alınır. Bu süreçte polisler insanların güvenliği sağlamakla görevlendirilir. Bazı ülkelerde göstericilere polislerin izin vermediğini düşünebilirsiniz.

Yine bazı ülkelerde her ırktan insanlar barış içerisinde yaşarken bazılarında böyle bir barış ortamı olmayabilir. Üstelik bir ülkeye kendi vatandaşları haricinde giriş çıkışın yasak olduğunu düşünebilirsiniz.

“Dünya üzerinde toplumlar nasıl yönetiliyor?, Bazı ülkelerde insanlar gösteri, yürüyüş gibi davranışları özgürce yaparken bazılarında yapamıyor, sizce neden?”

Bu sorulara cevap verirken nelere dikkat ettiniz?

Görüşleriniz:

Aşağıda Demokrasi ile ilgili bazı öğrencilerin görüşleri verilmiştir.

- **Demokrasi TBMM’de bulunmaktır.**
- **Demokrasi seçme ve seçilmeyi ifade eder.**
- **Demokrasi ile milletvekili seçilir.**
- **Demokrasi sınıf başkanı seçmektir.**
- **Başbakan seçmeyi ifade eder.**

Size göre demokrasi ne demektir? Sizde yukarıdaki görüşlere katılıyor musunuz?

Öğrenciler, demokrasi kavramını yer yer sadece seçme bazen de milli egemenlik kavramı ile karıştırdıklarından seçme seçilme ve TBMM gibi cevaplar vermişlerdir. Bunun nedeni basında ve televizyonlarda TBMM de bulunan milletvekili ve bakanların demokrasi vurgusu yaptıkları konuşmalar olarak gösterilebilir. Demokrasiyi daha çok seçme-seçilme ve TBMM gibi sözcüklerle açıklamaya çalışmışlardır. Günlük hayatta haber bültenlerinde, gazetelerde demokrasi kavramı seçim zamanlarında daha çok vurgulandığından bu görüşlerin kaynağı olarak gösterilebilir.

Siz de demokrasi kavramının ne anlama geldiğini tekrar düşünür müsünüz?

Diğer arkadaşlarınızın demokrasi tanımlarını doğru buluyor musunuz?

Daha sonra bilimsel olarak verilen demokrasi tanımını ve özelliklerini okuyunuz.

Öyleyse Demokrasi: Vatandaşların rol aldığı hükümet şeklidir.

Yasal eşitlik, özgürlük ve hukukun üstünlüğü demokrasinin en önemli unsurlarıdır.

Demokrasinin temel özellikleri

Demokrasi seçme ve seçilmeyi de içine alır ancak sadece bu ifadelerle açıklanamaz

- ✓ **İnsanların birbirine karşı hoşgörülü olması**
- ✓ **Adaletli olması**
- ✓ **Farklılıklara saygı göstermesi**
- ✓ **Sorumluluk sahibi olabilme gibi özellikleri de içine alan yönetim biçimidir.**

Eveett!!! Çocuklar demokrasi sadece seçme ve seçilme işlemlerinin yapıldığı bir kavram değilmiş...

İsterseniz beraber demokrasi ile ilgili bazı bilgileri tartışalım.

Demokrasi sadece seçme-seçilme değildir.

Düşünsenize bizi yöneten bir kişiyi seçtik fakat bize göre yanlış yaptığı zaman onu bu konu hakkında özgürce eleştiremiyoruz. Eleştirmeye kalktığımız zamanda bizi susturuyor.

Sizce bu demokrasiye uygun bir davranış olur mu?

Hükümetin yapmış olduğu bir kanunun yanlış yönleri olduğunu belirterek özgürce bir yürüyüş yapamıyoruz. Sizce de, kişilerin görüşlerine saygı duyulmayan bir demokrasi eksik demokrasi olmaz mı?

Bazı arkadaşlarınızın istemediği halde eşyalarını sözde özgürce kullanmanız onun kişisel haklarını hiçe saymak değil midir?

AYRICA yürüyüş, gösteri vb. haklarımızı özgürce kullanırken kamu malına veya herhangi bir kişiye zararımız dokunursa bu davranışımızda demokrasiye uygun olmaz.

kendini ifade ederken başkasını zarar verme!

Demokraside insanlar özgürce düşünüp özgürce hareket edebilmelidir. Çoğunluğun kararına uyulmalı fakat azınlıkta kalanların hakkı da korunmalıdır.

Demokrasi herkesin kanun önünde eşit olmasıdır. Din, dil, ırk farkı gözetmeden farklılıklara saygılı ve hoşgörülü bir şekilde davranmaktır.

1)

Demokrasi sadece seçme ve seçilmeden meydana gelir.

Bence sadece seçme ve seçilmeden meydana gelmez. Düşünsene seçtiğimiz sınıf başkanı bizi hiç dinlemese ayrıca görüş ve dilekelerimizi dikkate almasa olur mu?

2)

Sınıfta hangi oyunu oynayacağımıza hep öğretmenin karar vermesi çok sıkıcı. Bize de sorması lazım. Bence herkes istediği oyunu oynamalı...

3)

3)

EVET,

Demokrasi sadece oy kullanabilmek değildir. Farklı görüşlere hoşgörülle yaklaşabilmektir. Herkesin kanun önünde eşit bir şekilde özgürce yaşayabilmesidir.

BİL BAKALIM

Ali 19 oya karşı 20 oy ile sınıfta başkan seçilmiştir. Sınıf başkanı seçildikten sonra diğer aday olan Mehmet'i de yanına alarak sınıfta kendine oy verenlere de oy vermeyenlere de teşekkür etmiştir. Daha sonra seçim vaadinde bulunduğu şikayet ve istek kutusunu yaptırmıştır. Şikayet – istek kutusunu yaptırmadan önce kutunun sınıfta nereye koyulacağına ve hangi renkte olması gerektiğine dair sınıftaki bütün öğrencilerin görüşlerini almıştır. Böylece fazla masraf olmadan en çok istenen 3 renkte 3 kutu yaptırmıştır. Kutuların yerini de yine öğrenci arkadaşlarının görüşlerine belirlemiştir. Ayrıca serbest etkinlik saatinde tekerlekli sandalye kullanan(engelli) Osman'a da okul idaresinden rica ederek dart aldirmiştir. Bazı arkadaşlarıyla beraber Osman ile dart oyunu oynamışlardır.

Ali'nin başkanlık yaptığı sınıfa Sait adın da Suriyeli bir öğrenci gelmiştir. Ali, Sait'e sınıfta yabancılik çekmemesi için her gün bir arkadaşının eşlik etmesini sağlamış. Böylece Sait'in hem ülkemize hem de sınıfa uyumunu sağlamaya çalışmıştır.

Sevgili Öğrenciler...

Yukarıda ki hikaye de

- 1) ..... durum demokrasinin farklılıklara saygı göstermesi gerektiğine örnek bir olaydır.
- 2) ..... durum demokrasinin çoğunluğa uyarken azınlıkta kalanların da hakkına saygı göstermesi gerektiğine örnek bir olaydır.
- 3) ..... durum demokrasinin özgür bir şekilde hareket etmek anlamına geldiğini gösteren örnek bir olaydır.
- 4) ..... durum demokrasinin din, dil, ırk farkı gözetmeden farklılıklara saygılı ve hoşgörülü bir şekilde davranma anlamına geldiğini gösteren örnek bir olaydır.

KAMUOYU NEDİR?

Kamuoyu nedir, sorusuna cevap verirken aşağıdaki soruları düşününüz.

Bir gurup insan belli bir konuda fikirlerini açıklarken nasıl davranırlar?,

Kamuoyu dediğimiz zaman haberlere çıkmak yeterli olur mu?,

Sadece oy kullanarak kamuoyu oluşturulduğunu düşünüyor musunuz?

Görüşleriniz:

Aşağıda Kamuoyu ile ilgili bazı öğrencilerin görüşleri verilmiştir.

- **Milletin yaptığı seçimdir**
- **Aklıma oy kullanmak geliyor.**
- **Belediye ve ya muhtara oy kullanmaktır.**
- **Kamuoyu siyaset yapmaktır.**
- **Bizleri yönetmektir.**
- **Kamuoyu deyince aklıma seçim ve meclis geliyor.**
- **Kamuoyu deyince aklıma halkın kendisini yönetmesi gelir.**
- **Haber sunmak aklıma geliyor.**

Size göre kamuoyu ne demektir? Sizde yukarıdaki görüşlere katılıyor musunuz?

Öğrencilerin birçoğu kamuoyu kavramını seçim kavramı ile karıştırmaktadır. Bazıları da seçim kavramı ile alakalı olan oy kullanmak, meclis, halkın kendi kendini yönetmesi gibi kavramlar ile karıştırmaktadır. Bunun sebebi olarak şunlar gösterilebilir. Kamuoyu kavramın da kamu ve oy kelimeleri beraber kullanılması, ayrıca öğrencilerin okul dışında edindikleri bilgiler bu yanlışlığın sebebi olarak gösterilebilir. Ayrıca son birkaç yılda ülkemizin birkaç seçim görmüş olması yanlışlığın sebepleri arasında gösterilebilir.

Sizde kafanızdaki kamuoyu kavramlarının ne anlama geldiğini tekrar düşündükten sonra bilimsel olarak verilen demokrasi tanımını okuyunuz.

Kamuoyu: Kendisini oluşturan kelimelerden yola çıkarsak, en basit anlamla halkın tercihlerini, kanaatlerini ifade etmektedir.

Kamu kelimesi kamu ve oy kelimelerinde meydana gelmektedir. Buradan yola çıkarak kamuoyu kavramının içinde “oy” kelimesi geçiyor diye oy vermek, seçmek, yönetici seçmek anlamlarına geldiğini söylememiz çok doğru olmaz !!! Tekrar edecek olursak kamuoyu, kendini etkin olarak belli bir amaç doğrultusunda duyuran insan topluluğudur.

Haydi örneği inceleyelim !!!

ÖRNEK: Mahallesinin temizliğinden şikâyetçi olan Ahmet, bu sorunu çözmek için mahalle sakinleriyle görüşmüştür. Onların bu konuyla ilgili görüşlerini alarak imza toplamış ve durumu belediyeye bildirmiştir. Mahallenin temizlenmesi konusuna yetkililerin ilgisini çekerek probleme çare aramıştır.

Sevgili çocuklar sizler de birer örnek verir misiniz?

Evettt Sevgili Öğrenciler!

İsterseniz beraber kamuoyu ile ilgili bazı bilgileri tartışalım.

Kamuoyu seçme seçilme değildir. Kamuoyu halkın kendini yönetmesi değildir.

Kamuoyu oy kullanmak değildir. Kamuoyu siyaset yapmak değildir.

Düşünsenize kamuoyu, **seçme seçilme** olsaydı. Anne babalarımız ya da 18 yaşından büyük insanlar seçim zamanlarında kamuoyu kullanmaya mı giderlerdi. Yoksa seçme haklarının bir gereği olan oy kullanmaya mı giderlerdi.

Madem, halkın kendi kendini yönetmesini **kamuoyu** olarak tanımlıyorsunuz...

O halde, Milli egemenlik kavramını nasıl tanımlarsınız...

Hep beraber birkaç örnek resmi inceleyelim ve kamuoyunu daha iyi anlamış olalım.

Yukarıdaki resimde görüldüğü gibi *belli bir gurup insan* hastane olarak kullanılan eski binanın bu durumundan hoşnut olmadıklarını dile getirmişlerdir. Bunu bir sonucu olarak da bu binanın tekrar kullanılabilir hale getirilmesini sağlamak için kamuoyu oluşturmaya karar vermişlerdir.

Kamuoyu oluşturmak adına araçları sıralayabiliriz. Bu araçları kısıtlamamız mümkün değildir.

- Bir gurup insanın herhangi bir amaç için imza toplaması.
- Bir gurup insanın gerekli yerlerden izin alarak herhangi bir amaç için yürüyüş düzenlemesidir.
- Bir gurup insanın basın açıklaması yaparak görüşlerine destek aramasıdır

Resim hakkında öğrencilerde hangi konuda kamuoyu oluşturulduğu hakkında görüşler alınır.

KATLETTİNİZ, ASTINIZ, YEDİRMEYECEĞİZ

İstanbul'dan Mursi'ye destek

Bil Bakalım

Mahallenizde ya da günlük hayatınızda okulda, ülke çapında, bulunduğunuz ilde bazı problemler vardır. Sizden, önce bu problemi belirleyip sonra insanlara duyurmak için neler yapabilirsiniz onları yazmanızı rica ediyoruz.

Problemin adı:

Problem hakkın da oluşturulacak slogan:

Kamuoyunu sağlamak için yapmak istediğiniz etkinlik:

Milli Bağımsızlık

nedir?

“Milli bağımsızlık sağlanırken insanlar oy kullanır mı?”, “Dedelerimiz Ülkemizi düşman işgalinden kurtarmak için seçim mi yapmışlar ?” , “Milli Bağımsızlık sizce nasıl sağlanır?

Bu sorulara cevap verirken dikkat ettiğiniz noktalar neresidir?

Görüşleriniz:

Aşağıda Milli Bağımsızlık ile ilgili bazı öğrencilerin görüşleri verilmiştir.

- Milli Bağımsızlığımızı TBMM ile sağlanır.
- Milli Bağımsızlık seçim demektir.
- Milli Bağımsızlık Milli irade demektir.
- Milli Bağımsızlık Milletvekilleri ile sağlanır.
- Milli Bağımsızlık eşitlik demektir.

Size göre milli bağımsızlık ne demektir? Sizde yukarıdaki görüşlere katılıyor musunuz?

Bazı öğrenciler milli bağımsızlık kavramını çoğu kez milli egemenlik ve bu kavramı çağrıştıran kavramlar ile karıştırdıklarından “Milli Bağımsızlık nedir?” sorusuna milli irade, milletvekili, eşitlik, seçim gibi cevaplar vermişlerdir.

Aynı kazanım içerisinde bulunan kavramlar olduğu için bu karıştırmanın sebebi olarak gösterebilir. Bu karıştırmanın başka bir nedeni olarak da isim benzerliğidir.

Aynı zamanda milli bağımsızlık ve milli egemenlik kavramları Kurtuluş Savaşı sırasında karşımıza çıkan 2 kavram olduğu için bu iki kavramın karıştırıldığı düşünülmektedir.

Sizde kafanızdaki MİLLİ BAĞIMSIZLIK kavramlarının ne anlama geldiğini tekrar düşündükten sonra bilimsel olarak verilen MİLLİ BAĞIMSIZLIK kavramı tanımını ve özelliklerini okuyunuz.

Milli Bağımsızlık: *Bir milletin bağımsız ve hür bir şekilde yaşamasını ifade eder. Bir devletin iç ve dış işlerinde başka bir devlete bağlı olmadan milletin menfaatini düşünerek istediği gibi hareket edebilmesi.*

ÖRNEK: Bir ülkenin başında ister halkın seçtiği kişiler olsun, ister bir kral, padişah ya da sultan olsun. **Eğer bu ülke kendi kendine yetebiliyorsa, devlet işlerine başka devletleri karıştırmıyorsa, başka devletler tarafından yönlendirilmiyorsa yani başka devlete bağlı değilse o ülke BAĞIMSIZDIR** ve dolayısı ile o **MİLLET DE BAĞIMSIZDIR.**

TÜRKİYE CUMHURİYETİ BAĞIMSIZ BİR DEVLETTİR...

Demek ki milli bağımsızlık kavramını Milletvekili, seçim ve de Milli Egemenlik kavramlarıyla açıklamamız mümkün değilmiş !!!

Ayrıca Milli Bağımsızlığın eşitlik ,egemenlik, TBMM gibi kavramlarla da pek ilgisi yoktur...

Bağımsızlık mücadelesi cephede savaşarak mı olur yoksa temsilcilerimizi oy kullanıp seçerek mi...?

Nene Hatun cephede Milli bağımsızlığımız için mi düşmanla mı savaştı yoksa Milli egemenliğimiz için mi savaştı...?

Eğer Milli Bağımsızlık seçim ile sağlanmış olsaydı Bağımsızlığımız için cephede düşmanla savaşmak yerine milli egemenlik için oy kullanırdık...

Ama dedelerimiz Milletimizin Bağımsızlığı için cephede savaşdılar...

Kurtuluş savaşında şehit olan atalarımız MİLLİ BAĞIMSIZLIK için mücadele etmişler ve şehit olmuşlardır.

Bil Bakalım

Vatanın bağımsızlığı için İstanbul Üniversitesinden öğrenciler öğretmenlerine okulu bırakıp cepheye savaşmaya gitmek istediklerini söyleyip dururlar.

Öğretmenler ise durumun farkındadırlar devletin bağımsızlığı tehlikededir. Vatan askerleri cephede savaşır.

Öğrenciler karar alır. Cepheye gideceğiz ve düşmanla savaşacağız. Vatanın bağımsızlığı için burada böylece kalamayız. Dediler ...

Kız öğrenciler ise bizde cephe gerisinde durup askerlerin elbiselerini dikeriz.

Askerlere yemek yapıp göndeririz. Çorap , bere, eldiven dikeriz dediler.

Öğretmenlerine verilmek üzere okulun hademesine birkaç cümleden ibaret bir mektup bıraktılar...

- 1) Siz olsanız öğretmeninize veda ederken ne yazardınız?
- 2) Yukarıda, Milli Bağımsızlığımız için kız öğrenciler neler yapmak istemişlerdir?
- 3) Öğrenciler hangi amaçla cepheye gitmek istemişlerdir?

MİLLİ EGEMENLİK NEDİR?

Bu soruyu cevaplandırırken neden bazı ülkelerde halkların yöneticilerinin seçebilirken neden bazı ülkelerde yöneticilerin halka sorulmadan seçildiğini düşünebilirsiniz.

“Sizce hangi ülkelerde milli egemenlik sağlanırken savaş yapılmıştır?”, “Milli Egemenlik bireylerin yöneticileri seçtiği mi yoksa devletlerin bağımsızlık için savaştığı bir durumu mu anımsatıyor?” Bunlarla beraber “Ülkemizi bir kral yönetseydi yine de oy kullanır mıydık?”

Bu sorulara cevap verirken dikkat ettiğiniz noktalar neresidir?

Görüşleriniz:

Aşağıda Milli egemenlik ile ilgili bazı öğrencilerin görüşleri verilmiştir.

- Milli egemenlik savaşla kazanılır
- Milli egemenlik ülke demektir.
- Milli egemenliği Atatürk sağlamıştır.
- Milli egemenlik ordu ile sağlanır.
- Milli egemenlik milli mücadele ile olmuştur.
- Kurtuluş savaşından sonra milli egemenlik sağlanmış oldu.

Size göre milli egemenlik ne demektir? Sizde yukarıdaki görüşlere katılıyor musunuz?

Bazı öğrenciler, milli egemenlik kavramını çoğu kez milli bağımsızlık ve bu kavramı çağrıştıran kavramlar ile karıştırdıklarından kurtuluş savaşı, milli mücadele, istiklal marşı gibi cevaplar vermişlerdir. Bu karıştırmaların başka bir nedeni olarak da isim benzerliğidir. Aynı zamanda milli bağımsızlık ve milli egemenlik kavramları Kurtuluş Savaşı sırasında karşımıza çıkan 2 farklı kavram olduğu için bu iki kavramın karıştırıldığı düşünülmektedir.

Sizde kafanızdaki milli egemenlik kavramlarının ne anlama geldiğini tekrar düşündükten sonra bilimsel olarak verilen milli egemenlik kavramı tanımını ve özelliklerini okuyunuz.

Eveet bazı öğrenci görüşlerinin tersine MİLLİ EGEMENLİK

Milli Bağımsızlık değildir!!!

Milli Egemenlik: Devletin gücü olan egemenliğin doğrudan doğruya ulusa ait olmasıdır. Ulusal egemenliğin var olduğu devletlerde, kurucu ve yönetici güç bazı kişilerde ya da belli gruplarda değil **halktır**.

Milli egemenliğin en temel özelliği Milletin kendi yöneticisini kendisinin seçmesidir.

İsterseniz beraber Milli Egemenlik ile ilgili bazı bilgileri tartışalım.

Düşünsenize Milli Egemenliği sağlayabilmek için her seçim dönemi yöneticilerimizi seçmek yerine savaşıcaktık. Sizce bu mantıklı bir davranış olur muydu? Bağımsızlık mücadelesi cephede savaşarak mı olur yoksa temsilcilerimizi oy kullanıp seçerek mi? Peki savaşacak olsak kimle savaşırdı? Milli Mücadele’de bizler cephelerde savaştık mı yoksa yöneticilerimizi seçmek için oy mu kullandık?

Durun çocuklar cepheye gidip oy kullanmam lazım...

Sizce doğru mu yapıyor?

Milli Egemenlik =
Milletin Egemen olması
YANİ devleti yönetmesi = TBMM

Milli Bağımsızlık = Etki altında kalmadan karar alabilmesi = Bağımlı olmaması

Evett Sevgili Çocuklar...

Milli egemenlik bir milletin kendi yöneticisini kendisini seçmesidir. Bunun en güzel yolu **Demokrasinin** de bir özelliği olan **Seçimlerdir**. Milli egemenliğin en temel özelliği ise seçtiğimiz insanların TBMM’de bizlerin yönetiminden sorumlu olmasıdır.

Milli egemenliğimizin temsil edildiği yer TBMM’DİR.

Başka ülkelerde de bizim ülkemizde ki meclise benzer meclisler vardır.

BU NEDENLE TBMM’DE “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir” yazısı vardır.

AYRICA her yıl 23 Nisan günü “**ULUSAL EGEMENLİK VE ÇOCUK BAYRAMI OLARAK**” kutlanmaktadır.

TBMM

Egemenlik Kayıtsız Şartsız Milletindir

Bil Bakalım

Tarihte ay diye bir ülke varmış. Bu lke bir aile tarafından ynetiliyormuş. Ailenin babasının ismi Tiryakiymiş. Kanunları da yöneten aile yapıyormuş. Gel zaman git zaman bu ülkeye Kivi lkesi saldırmış. Ülkede yaşayan millet kadın erkek çoluk ocuk ülkenin kurtulması için savaşmışlar. Savaş esnasında düşmanlar çay ülkesine zarar vermeyeceklerini belirtip barış imzalamak istemişler. Anlaşma Őartlarından Şöyle bir ifade yazılıymış

“ ay ülkesi i işlerinde serbest olup ülke dışında herhangi bir Şey yapmak isterse Kivi ülkesine danışmak zorundadır” bu maddeyi okur okumaz **Tiryaki: Ben bu antlaşmayı kabul edemem** demiş. Savaş bir müddet daha devam etmiş.

ay ülkesi sonunda savaşı kazanmış. Savaşı kazanmış fakat savaşı kazanan halkın Tiryakiden istekleri varmış. Aralarından birkaç kişi Őeip Tiryaki’ye göndermişler ve demişler ki : Biz bu ülkeyi kadın erkek çoluk ocuk herkes beraber savaşarak kazandık. Yönetimde bizimde hakkımız olmalı...

Tiryaki dşnmş dşnmş...

En sonunda haklısınız demiş. Bir meclis kuralım sizlerde aranızdan sizi temsil edecek kişileri Őeip gönderin demiş. Saten bende yorulдум. Bir ev ynetmiyorsun ki kardeşim; koca ülke yoruluyor insan demiş ...

Sizce ay ülkesinde Milli Bağımsızlık var mıdır? Neden?

Sizce ay ülkesinde Milli Egemenlik var mıdır? Neden?

Yönetim Nedir ?

“Herhangi bir mahalleye taşındık diyelim. Sizce taşındığımızı haber vermemiz gereken biri var mıdır?”, “Bulduğumuz ilçeyi hangi yöneticiler yönetir”, “Okul müdürümüz devlet tarafından atanan okulumuzun yöneticisidir. Peki belediye başkanı, kaymakam ve vali gibi yöneticiler devlet tarafından mı atanır yoksa halk tarafından mı seçilir” , “TBMM’de kimler bulunur” ?

Bu sorulara cevap verirken dikkat ettiğiniz noktalar neresidir?

Görüşleriniz:

Aşağıda yönetim ile ilgili bazı öğrencilerin görüşleri verilmiştir.

- Yönetimi kaymakam yapar.
- Bir takımı yönetmektir.
- Türkiye’yi TBMM yönetir.
- Komutan bir yöneticidir.
- Yöneticiler devlet tarafından atanır.
- TBMM’de komutan, bakan, cumhurbaşkanı ve vali bulunur.

Size göre yönetim ne demektir? Sizde yukarıdaki görüşlere katılıyor musunuz?

Öğrencilerin genelinin Yönetim kavramını tanımlarken ve örneklendirme yaparken çoğunun doğru önermelerde bulunduğu gözlemlenmiştir. Fakat yönetim deyince hemen akıllara yönetim işini yapan “yönetici” geldiği de gözlemlenmiştir.

Aynı zamanda “bulduğu yerin yerel yönetim birimlerini tanı” kazanımının bir gereği olan hangi yöneticiler yerel yönetici hangi yöneticiler merkezi yönetici olup olmadığı konusunda yanlış yanılgı yaşadıkları gözlemlenmiştir.

Bununla beraber hangi yöneticiler halk tarafından seçilir. Hangi yöneticiler devlet tarafından atanır. Sorularında çoğu öğrenci sıkıntı yaşamaktadır.

Sizde kafanızdaki “Yönetim” kavramlarının ne anlama geldiğini tekrar düşündükten sonra bilimsel tanımı verilen “Yönetim” kavramının tanımını ve özelliklerini okuyunuz.

Yönetim: Kişileri, grupları veya toplulukları kanun ve kurallara uygun idare etmektir.

Yönetimin Görevleri:

İnsanların ihtiyaçları, istekleri, şikâyetleri beklenti ve çözümleri ile ilgilenmektir.

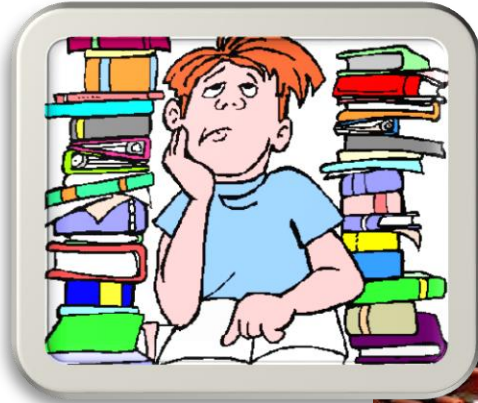
Yönetici ise; yönetim işini yapan kişiye denir.

Eveet... Sevgili Öğrenciler

TBMM’nde muhtarlar, komutanlar, kaymakamlar ve valiler bulunmaz!!!

TBMM’de genel seçimlerde seçilen Milletvekilleri bulunur!!!

Genel seçimler ise 4 yılda bir yapılır.

**GÖRÜŞME
YAPARKEN**

1)

Şayet kaymakam ve valileri de halk seçseydi. Onlarda aday olması gerekmez miydi?

Hiç aday olan vali ve ya kaymakam gördünüz

GENEL KURULDA MİLLETVEKİLLERİ

Ben hiç valinin ve ya kaymakamın aday olup seçimlere girdiğini görmedim. Çünkü vali ve kaymakam devlet tarafından atanır.

2)

3)

Ayrıca... Valiler il merkezlerine, kaymakamlar ise ilçe merkezlerine atanır.

Seçimle iş başına gelen yöneticiler sadece Milletvekilleri değildir.!!!

Belediye Başkanı ve Muhtarlarda yerel seçimlerde seçilirler ve Yerel seçimler 5 yılda bir yapılır.

Muhtarlar, mahalle ve köylerde seçilir...

SEVGİLİ ÇOCUKLAR,

YEREL YÖNETİCİLER ŞUNLARDIR: VALİLER(İLLERDE),

KAYMAKAMLAR(İLÇELERDE),BELEDİYE BAŞKANLARI, KÖY VE MAHALLE MUHTARLARI.

BU YÖNETİCİLERDEN MUHTARLARI VE BELEDİYE BAŞKANINI BİZLER YEREL SEÇİMLERDE OY KULLANARAK SEÇERİZ...

Bil bakalım

- 1)Eğer bir muhtar aday olsaydınız
  - a) Nereyi yönetmek için aday olurdunuz.
  - b) Nasıl bir afiş hazırlardınız.
  - c) Sloganınız ne olurdu.
- 2)Eğer bir kaymakam olsaydınız nereyi yönetirdiniz?
- 3)Yerel yöneticilerden hangisi olmayı çok isterdiniz? Neden ?

Ek- 5: KDM'ler İle Zenginleştirilmiş Örnek Ders Planı

Dersin Adı	Sosyal Bilgiler
Sınıf	4
Ünite Adı	İnsanlar ve Yönetim
Öğrenme Alanı	GÜÇ, YÖNETİM ve TOPLUM
Önerilen Süre	3 Ders Saati

Kazanımlar	1- Yaşadığı yerin yerel yönetim birimlerini tanır
Açıklamalar	Kazanımların biri verilmeden diğer kazanım anlaşılacağından öğretmen tarafından kısa bir sunum gerçekleştirilmesi gerekmektedir.
Uyarılar	Sınıfta etkinlikler yapılırken materyalin kullanımı konusunda dikkatli olunmalıdır. Özellikle KDM'lerin sayfa düzeni 4 aşamaya göre hazırlanmıştır başka sayfaya geçilirken öğretmenin komutu dikkate alınması KDM'leri verimli hale getirmesi beklenmektedir.
Ünite Kavramları	Yerleşme, seçim, yönetim
Öğretme-Öğrenme Yöntem ve Teknikleri	5E Modeli ve Kavramsal Değişim Metinlerinin uygulanması, soru cevap, tartışma
Kullanılan Araç ve Gereçler	Ders kitabı, öğrenci çalışma kitabı, KDM (yönetim), seçim sandığı
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri	
Derse Geçiş	<ul style="list-style-type: none"> • Giriş: Kitaptaki hazırlık sorusuyla derse başlanır. Öğrencilerin ön bilgileri yoklanır. Burada KDM'deki sorular sorulabilir. (öğretmen özellikle kazanımla beraber verilen kavramlar hakkında sorular sorması tavsiye edilir) Öğretmen kılavuz kitabında tarif edildiği üzere öğrencilerin okuması gerektiği yerler okutulur. • Keşfetme: Burada öğrencilere geçen sene sınıf başkanı seçimleri yapılırken nasıl yapıldığı soru cevap etkinliği ile sorulur vakit varsa başkan ve başkan yardımcısı seçimleri yapılabilir. Böyle bir <u>yönetici</u> seçmek için seçim yapıldığını keşfetmesi sağlanmaya çalışılır. Bu arada seçim ile seçilen başka yöneticiler var mı? Bulduğumuz il ya da ilçeyi kim yönetiyor şeklinde öğrencilerde söz konusu kazanım ile ilgili kavram yanılgıları var mı yok mu diye kontrol edilmesi gerekmektedir. • Açıklama: Hazırlanan KDM'ler öğrencilere dağıtılır. KDM'lerin burada verilmesinin sebebi ise giriş ve keşfetme bölümlerinden daha çok soru ve tartışmayla birçok öğrenci kendi ön bilgilerini ortaya çıkarmasını sağlamaktır. Böylece KDM'lerin girişindeki sorularla bir kez daha hazır hale gelen öğrenci KDM'de bulunan soruları okuyup bazı yanlışlıklarla cevaplar okutulduğunda

	<p>kendisinde yanılının olup olmadığını hissetmiş olacaktır. <i>Örneğin, İl'i yöneten Vali seçilerek mi yoksa atanma yoluyla mı göreve gelir?</i> Soruları ile öğrencilerin ön bilgileri dolayısıyla varsa kavram yanılgıları ortaya çıkarılmış olacaktır. KDM'lerdeki ilk sayfalar genelde öğrencinin ön bilgilerini ortaya çıkarmak amacıyla eksikliklerini anlamaları için sorulan sorulardır. Bu bölüme KDM'lerdeki özellikle ilk sayfadaki bol soru bulunan kısma YETERSİZLİK adı verilir. YETERSİZLİK bölümden sonra KDM'lerin ANLAŞILABİLİRLİK kısmına geçilir. Bu bölüm KDM'ler incelendiğinde anlaşılacağı üzere kavramların bilimsel açıdan doğru ve kavramların özellikleri hakkında olan sayfadır. Bu bölüm öğrencilere okutulur bir kişi okuyup diğerlerine takip ettirilebilir. Daha sonra daha çok görsel öge ile süslenmiş MANTIKLILIK kısmına geçilir. Orada konuşma balonları ile yanlış ve doğru bilgiler karşılaştırılır hangisine katıldıkları öğrencilere sorulur. Burada genelde en başta ki yanlışlı cevapların mantiken yanlış oldukları ispat edilmeye çalışılmıştır. Burada yanlışlığı olan öğrencilere "hımm demek bu böyleymiş" dedirtilmeye çalışılır. <i>Örneğin; Vali bir yöneticidir. İlimizin yöneticisidir. Eğer biz valiyi oy kullanarak seçmiyorsak, o zaman devlet tarafından atanarak görev başına gelir. Şayet biz valiyi seçseydik vali seçim zamanı saten oy istemek için miting meydanlarına çıkardı. Miting meydanlarına çıkmadığına göre vali seçimle başa gelen bir yönetici değildir....</i> Son olarak KDM'lerin VERİMLİLİK basamağına geçilir. Bu basamak hazırlanan KDM'lerde BİL BAKALIM başlığı altında verilmiştir. öğrenciler yönergeleri okuyarak yazılı şekilde cevap vermeleri beklenir.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Derinleştirme: 5E modelinin öğrencinin en aktif olması gerek basamağı olan bu basamakta kitaptaki etkinlikler öğrencilere yaptırılır. • Değerlendirme: Yöneticilerin görevleri s. 101 ve 102 deki etkinlikler yaptırılarak kontrol edilmelidir. KDM'lerin son bölümü olan BİL BAKALIM kısmı da değerlendirme olarak kabul edilebilir. Kitap da ki etkinlikler ödev şeklinde de verilebilir.
Ölçme-Değerlendirme	<ul style="list-style-type: none"> • KDM'lerin sonunda ki BİL BAKALIM ve kazanım sonunda ki kitaptaki etkinlikler değerlendirilebilir.
Planın Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar	

ÖZET

KAVRAMSAL DEĞİŞİM METİNLERİNİN İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KAVRAM YANILGILARININ GİDERİLMESİNE VE BAŞARISINA ETKİSİ

Mustafa Emirhan YILDIRIM

Yüksek Lisans Tezi

Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Yılmaz GEÇİT

Mart, 2016

2014 yılındaki yerel seçimler, cumhurbaşkanlığı seçimi ve 2015 yılında iki kez yapılan genel seçimler ve ülkemizin başkanlık sistemi ile yönetilip yönetilmemesi tartışmaları sürecinde *insanlar ve yönetim* ünitesinin içeriğine dair kavramlar sıkça gündeme gelmiştir. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı, *İnsanlar ve Yönetim* ünitesinde geçen milli egemenlik, milli bağımsızlık, demokrasi, kamuoyu, yönetim kavramları ile ilgili kavram yanılgılarını bulmak, bu kavram yanılgılarının giderilmesinde ve akademik başarı bazında kavramsal değişim metinlerinin (KDM) etkisini araştırmaktır. Posner ve diğerlerinin belirtmiş olduğu kavramsal değişim yaklaşımı esas alınarak KDM'ler hazırlanmıştır. Bu çalışmada karma (mixed) yöntem kullanılmıştır. Nicel yaklaşımlardan yarı deneysel desen ve nitel veri toplama araçlarından mülakatlar yardımıyla veriler toplanmıştır. Çalışma grubunu 95 4.sınıf öğrencisi (30 deney grubu, 30 kontrol grubu ve 35 nitel çalışma grubu) oluşturmaktadır. Verilerin analizinde SPSS 16 paket programı ve betimsel analizden yararlanılmıştır. Bu analizler sonucunda hem akademik başarı hem de kavram yanılgılarının giderilmesi hususunda deney grubu lehine anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Çalışma sonucunda eğitimciler ve araştırmacılara çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kavram, Kavram Yanılgısı, Kavramsal Değişim Metni, İnsanlar ve Yönetim.

ABSTRACT

THE EFFECT OF CONCEPTUAL CHANGE TEXTS IN ELIMINATING THE MISCONCEPTIONS AND IN THE SUCCESS OF PRIMARY SCHOOL FOURTH-GRADE STUDENTS

Mustafa Emirhan YILDIRIM

Master of Education Thesis

Department of Primary Education

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Yılmaz GEÇİT

March, 2016

The concepts regarding the content of the “people and governance” unit in the process of local elections and presidency elections held in 2014, and two general elections in 2015 besides the debates on presidential government in the meantime have gained currency. Accordingly, this study aims to find out the conceptual fallacies in the “people and governance” unit in terms of *national sovereignty*, *national independency*, *democracy*, *public opinion*, *governance*, besides, it attempts to explore the effects of the conceptual change texts (CCT) and their elimination on the academic achievement. CCT’s have been prepared according to the *conceptual change approach* described in Posner et al.’s study. The study adopts mixed method research design. The quantitative data was gathered through quasi-experimental design and the qualitative data was gathered through interviews. The sample is 95 4th grade students (30 students for experimental group and 30 for control group and the other 35 qualitative study group). The quantitative data was analysed through SPSS 16 statistical analysis programme and the qualitative data was analysed according to thematic analysis. The results indicate that there is a significant difference between the experimental group and the other groups in terms of elimination of the conceptual fallacies and academic achievement. The study has yielded several implications for educationalists and researchers.

Keywords: concept, conceptual fallacy, conceptual change text, people and governance

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Mustafa Emirhan Yıldırım

Doğum Yeri: Merkez/ÇORUM

Doğum Yılı: 1990

Medeni Hali: Bekar

EĞİTİM VE AKADEMİK BİLGİLER

Lise: Çorum Atatürk Lisesi 2004-2007

Lisans 2008 -2012: Rize Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü

Yüksek Lisans 2012- .....: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı

MESLEKİ BİLGİLER

15.09.2012-..... : Yüksek Lisans Öğrencisi